

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:56 • 30 Mayıs '98 • 100 000 TL.(KDV dahil)

*Devlet kendini aklamaya çabası içinde açıklıyor:
"Akın Birdal'ın tetikçileri 'Yeşil'in adamları"*

**Ama tüm Türkiye de biliyor ki:
Tüm "Yeşil"ler de devletin adamları!**

*Saldırı ve katliamların karar ve
planlama merkezi MGK'dır!*

Sermaye devleti

tüm katliamların dolaysız sorumlusudur

Sermayenin çeteleşmiş devleti

işçi-emekçi devrimi ile ezilecektir!

İÇİNDEKİLER

Faşist saldırılar ve devrimci perspektif	3
Makina Kalıp işçisi mücadele içinde öğreniyor	4
Bir "görevli teorisyen" in demokrasi vaazı üzerine-4 (Orta Sayfa)	14-18
Filistin halkı İntifada'da kararlı	19
Endonezya'da halk hareketi sürüyor	20
Rusya'da grev dalgası büyüyor	22
Bir "Bildirge"nin bildirdikleri ve gizledikleri-2	24-25
Mücadele Postası.	27

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:56 ● 30 Mayıs 1998

Fiyatı: 100 000 TL. (KDV. dahil)

Sahibi ve Y. İşl. Md.: Yeter Yalçınbaş
EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yönetim Adresi:

Eksen Yayıncılık Laleli cad.. No: 52/5 İstanbul
Tel: 0 (212) 638 28 83 Fax: 0 (212) 517 39 49
e-mail: kb@arti.net.tr

Baskı:

SERLER Matbaacılık
İSTANBUL
Tel: 0 (212) 880 40 75Genel Dağıtım:
BİRYAY

EKSEN Yayıncılık Büroları

Atatürk Bul. Gevrek Sok. Karakaş İşhanı No:13/22,
Kartal/İSTANBUL Tel: 0 (216) 488 67 05853. Sok. Bilen İşhanı No: 27/604
Konak/İZMİR, Tel-Fax: 0 (232) 445 21 50İlkiz Sok. Ekmen İşhanı 22/14 Kat: 5
Sihhiye/ANKARA, Tel-Fax: 0 (312) 229 40 19Cumhuriyet Mahallesi, Aytar Sokak
Çarşıbaşı İşhanı, No: 303/KAYSERİCemal Gürsel Cd. Shell Karşısı Vakıf İşhanı Kat: 3 No: 306
ADANA, Tel: 0 (322) 363 28 78Hacı Halil Mah. 1219. Sk. Göçeoğlu İşhanı Kat:4 No: 33
Gebze/KOCAELİ, Tel: 0 (262) 642 41 90Terakki Mah. Cumhuriyet Cad. Papila İşhanı Kat: 2 No: 1
ZONGULDAK, Tel: 0 (372) 252 25 92

Gazetene sahip çık!
Abone Ol! Abone Bul!

Adı : .....
Soyadı : .....
Adresi : .....
Tel : .....

6 Aylık Yurt içi 2 000 000 TL. 1 Yıllık Yurt içi 4 000 000 TL.
Yurt dışı 130 DM Yurt dışı 260 DM.

Fatma ÜNSAL adına, * Yapı Kredi Bankası İSTANBUL/Aksaray Şb.
-TL için :0079219-2

-DM. için :3002991-8 No'lu hesaba yatırdım. Makbuzun fotokopisi ektedir.
* İş Bankası İstanbul/Aksaray Şb

-DM için :1002 30100 1051039 Nolu hesaba yatırdım.

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

“Zulmünü arttır ki çöküşün hızlansın”

Bu sayımızın arka kapağını Makina Kalıp grevcileriyle sınıf dayanışmasına ayırdık. Kapaktaki karikatür Makina Kalıp'tan bir grevciye ait. Grev başladığından bu yana sık sık yaptığımız gibi, geçen sayımızın bu sayfasında sınıf dayanışması çağrımız yer almıştı. Grevi kazanana dek bu çağrıyı yinelemeyi sürdüreceğiz. Grevcilerin ifadesiyle, “Makina Kalıp sınıfı için grevde.” Sınıf dayanışmasını yükselt, esnek üretime geçit verme!

***

Susurluk devletinin çete suçlarından biri olan Akın Birdal suikastinin tetikçileri yakalandı. Ama çetenin beyni (MGK) göreve devam ediyor. Emrindeki onlarca kontra çetesi, yüzlerce tetikçi, binlerce polis, onbinlerce asker suç işlemeyi sürdürüyor. Cumartesi Anneleri'ne saldırılar devam ediyor, İzmir'de kaybedilen 4 devrimciden hala haber yok. Bu saldırı püskürtülünceye, kayıplar bulununcaya kadar; bu Cumartesi ve her Cumartesi, “Hepimiz kayıp anası, hepimiz tutsak yakınıyız!” Saat 12.00'de Galatasaray'dayız.

***

Terörist sermaye devleti zindanlara ve devrimci tutsaklara yönelik saldırılarını sürdürüyor. Mahkemelerde siyasi savunma

yapan tutsaklara vahşice saldırılıyor, Sivas, Malatya, Erzurum, Nazilli vb. cezaevlerinde devrimci tutsakların can bedeli elde ettikleri kazanımlar ellerinden alınmaya çalışılıyor. Hücre tipi saldırısını yaşama geçirmek için tüm kurum ve kuruluşlarıyla seferber olan düzen cephesinin bu saldırılarına gereken yanıt ancak işçi-emekçilerin “Zindanlar yıkılsın, tutsaklara özgürlük” şiarını sahiplen bir mücadeleyi yükseltmeleri ile boşa çıkartılabilecektir.

***

Tüm sayılarımıza yönelik toplatma terörü “Zulmünü arttır ki çöküşün hızlansın” başlıklı yazımız gerekçe gösterilerek 55. sayımıza da uygulandı. Partiyi kazandığımız bir süreçte düşmanın saldırılarını daha da yoğunlaştırması ancak sınıf kinimizi bileyecek, işçi sınıfının kıvılcık bayrağının işçi-emekçilere ulaşması engellenemeyecektir. Bu saldırıların boşa çıkartılabileceği için her okurumuzun gönüllü birer dağıtıcımız olması gerekmektedir.

***

Tekstil İşçileri Bülteni'nin 8. sayısı çıktı, Kamu Emekçileri Bülteni'nin 2. sayısı hazırlanıyor. Bayi dağıtımına veremediğimiz bu yayınlarımız, hafta başından itibaren kitapçılardan ve bürolarımızdan temin edilebilir.

Hazırlanıyor!

Faşist saldırılar ve devrimci perspektif

MHP'li beslemelerin bir kez daha öne çıkarıldığı son saldırı furyası, MHP ve devlet ilişkisine, dolayısıyla faşizm olgusuna dönüp yeniden bakmayı zorunlu kılıyor. Bu hem gelişmeleri doğru anlamak ve hem de mücadele perspektifini doğru çizmek açısından gereklidir.

Geçmişte sivil faşist çetelerin devlet güdümündeki saldırıları MHP'nin söylemlerine "güvenlik güçlerine yardımcı olmak" şeklinde yansyordu. Oysa bu partinin geçmişten bugüne karıştığı suç zincirinin bugün artık açığa çıkan halkalarının da açıkça gösterdiği gibi, sözkonusu olan hiç de yalnızca dışarıdan "yardımcı olmak" değil, daha da ötesi devlet adına bizzat çalışmak, devletin bir kurumunun kadrolu tetikçisi olmaktır. Burada doğrudan ve dolaylı işlevler organik olarak iç içe geçmiş durumdadır. İç içe geçen halkalarda sadece devlet tarafından "görevlendirilmek" değil, başka devlet görevlileriyle birlikte, gene devlet tarafından kurulmuş kontr-gerilla çetelerinde birlikte çalışmak da bulunuyor.

Susurluk'taki mersedeste, polis-milletvekili-devletin (sözde) cinayetten aradığı bir suçluyu, muhtemel bir başka suç için biraraya getiren gerçek, ilk faşist saldırılar gibi sonuncuları da açıklamakta temel halka olarak ele alınmak zorundadır. Bu gerçek, kapitalist devletlerin uluslararası bir organizasyonuna, gene burjuva kaynakların "derin devlet"/"gizli devlet" adını verdikleri kontr-gerilla örgütlenmesine işaret ediyor. Zaten ilgili devlet kurumlarında üst düzey görev yapmış birinin ağzından, kontr-gerillanın bir yanı sıra da MHP üzerinden örgütlendiği zaten açıkça dile getiriliyor. Kaldı ki bu ilişki ne devlet tarafından ve ne de MHP tarafından öyle çok da gizlenmiş değildir. Gizli olan isimler, ilişkiler, suç dosyalarıdır, o da gizlenebildiği kadarıyla...

'80 öncesinin kimi olaylarına bugünün bilgileriyle dönüp baktığımızda, çıkarmamız gereken önemli sonuçlar var. Bu bugünü bugünden anlamamızı kolaylaştıracak, bugün yaşanan kimi olayları 20 yıl sonra açığa çıkacak bilgilerle değerlendirme durumunda kalmaktan kurtaracaktır.

Bu açıdan son derece açıklayıcı olan örneklerden biri 7 TİP'inin öldürülmesidir. O gün olaya, benzer bütün olaylara olduğu gibi, "ülkücü faşistlerin saldırısı" gözüyle bakılmıştı. Zaten faşizme karşı mücadeleyi MHP'ye karşı mücadeleye, bir nevi düelloluculuğa indirgeyen de bu bakıştır. Susurluk olayı, pek çok benzer olay gibi 7 TİP'inin öldürülmesinin de, MHP'li Çatlı'nın da içinde bulunduğu bir kontr-gerilla grubunun işi olduğunu açığa çıkardı. Yani olay, devletin dün de bugün de lanse etmeye çalıştığı gibi bir "sağ-sol çatışması" değil, bizzat devletin organize suçudur. Bu suç için oluşturduğu çetelere daha fazla MHP'lileri dahil etmesi bu gerçeği değiştirmiyor. Bu katiller kuşkusuz MHP'de, Ülkü Ocakları'nda vb. eğitiliyorlar. Halk düşmanı faşist ideolojilerini oradan alıyorlar. Doğrudan partinin açtığı kamplarda silahlı eğitim aldıkları da bir gerçek. Ama asıl gıdalarını, askeri eğitimlerini ve esas olarak "görev"lerini devletten aldıkları da bir o kadar gerçektir. MHP ve Ülkü Ocakları, sistemin ve devletin halka karşı "gizli suçlar" içinde sadece birer maşadır.

Dönüp bugüne bakalım. Öncelikle, önce üniversitelerde başlatılan, bugün ise sokaklara taşmış bulu-

Faşizm, kapitalist sömürü sistemine, onun belirli bir gelişme evresine özgü bir siyasal rejim olarak, ancak onunla birlikte ortadan kaldırılabilir. Tıpkı kapitalizmin ürünü başka belalar gibi. Bununla birlikte, biz nasıl hem işsizliğe karşı sınıfın günlük mücadelesini örgütlemeye, içinde-en önünde ver almaya, hem de mücadelenin oklarını sisteme karşı çevirmeye çalışıyorsak, faşizme karşı mücadele için de aynı şey geçerlidir. Faşizme karşı mücadelenin sisteme karşı mücadele olarak ele alınması gereği, asla hesabı "ulu divana" bırakmak değildir. Bataklık ve sivrisinek örneğinde olduğu gibi, bir yandan bataklık kurutma çalışmalarını yürütürken, diğer yandan sivrisineklere karşı önlemleri almayı gerektirir. Bütün güçlerini sıtmadan kırdırıp bataklık kurutma çalışmasını riske atmazsın.

nan açık saldırılar ile kontra suçları arasında bir ayırım yapmak gerekiyor. Birincisindeki alenilik, yani adıyla-saniyla okulda tanınan faşistlerin saldırılara katılması, olayları "çete suçları"na sokmayı engellemektedir. Ne var ki, suçun üç-beş kişiden oluşmuş bir "gizli" çete tarafından değil de 30-40 kişilik açık bir terör grubu tarafından işlenmesi, suçun devletle bağlantısını koparmıyor. Her olayın değilse bile, toplam olarak üniversitelerdeki saldırı olaylarının devlet tarafından organize edilmesi gerçeğini değiştirmiyor. Bilindiği gibi, üniversitelerdeki her satırlı-bıçaklı saldırının ardından saldırıya uğrayan ve yaralanan solcu öğrenciler gözaltına alınır. Normal öğrenci okula kitabını zor sokarken saldırganların bu kesici silahları soka-bilmesi, eğer polisler saldırıya bizzat katılmadı iseler seyrederek yardımcı olmaları gibi gerçekler bir yana, bu şiddet ortamından kimin, nasıl bir çıkarı olabileceğine dönülüp bakıldığında, karşımıza yine düzen ve devlet gerçeği çıkacaktır.

Sermaye sınıfının ana eğilimi, her ne yolla olursa olsun sömürü sisteminin devamını sağlamak, azami kâra ulaşmak için gereken herşeyi yapmaktır. Parlamenter sistemin açıktan (askeri diktatörlükler) ya da gizliden (derin devlet/kontr-gerilla cumhuriyeti) askıya alınması, bu yönelimin uluslararası düzeyde ve merkezi (CIA) olarak örgütlenmesi vb., kapitalizmin bu eğiliminin ifadeleridir. Bilindiği gibi Türkiye'de kitle muhalefeti iki kez askeri darbelerle dizginlenmeye çalışılmış, son darbenin ardından ise ordu (ve onun yönetici kastı olarak MGK ve altında kontr-gerilla) açıktan, yasal ve kalıcı biçimde yönetime yerleşmiştir. 1980 Eylülü'nde büyük bir terörle ezilen işçi-emekçi-gençlik mücadelesi, '80'lerin ikinci yarısından itibaren yeniden belini doğrultmaya çalıştığı her durumda karşısında devlet terörünü buldu. '80 darbesiyle "lideri içeriye, düşüncesi iktidara" yerleştirilen faşist MHP'nin kadroları, süreçte ya "yeşil pasaport"la gizli devlet görevlerine alınmış, ya çeşitli partilerden parlamentoya, diğer devlet dairelerine yerleştirilmişlerdi. Halka karşı görevlerini artık esasta devlet memuru olarak yerine getiriyorlardı. Yeni yetişen daha alt düzey kadrolar ise, Kürt halkına yönelik sömürgeci imha savaşında kullanılmak üzere kurulan Özel Tim'de istihdam edildiler. Her türlü işkence yöntemini, Kürt köylüleri ve gerilla cesetleri üzerindeki "tatbiki eğitim"le geliştirdiler.

Son Mart ayı eylemlilikleri, özellikle kamu çalışanlarının Kızılay direnişi gözönüne alındığında, kitle muhalefetine artık açık devlet terörüyle engellenemez duruma geldiği görülecektir. En azından

sistem bunu görmüş ve devlet terörünün yanı sıra "farklı" önlemlere de ihtiyaç duymuştur. Susurluk'taki tüm teşhir olmuşluğuna rağmen kontra faaliyetlerine hız vermesi, Sakık üzerinden hazırladığı senaryoyla bir cadı kazanı kaynatmaya çalışması ve MHP kadrolarını silahlı saldırılara yöneltmesi bu "ek önlemler"dendir. Amaç bir kaos ortamı yaratarak kitleleri terörize etmek, devrimci "öncü" güçleri bir düello ortamına çekerek zaten zayıf olan kitle bağlarını iyice koparmak, marjinalleştirmek ve ezmek, bu yollarla yükselen kitle muhalefetine kırmaktır. İşçi-emekçi kitlelerin mücadelesi, en geri düzeyinde dahi, üzerlerindeki sömürüyü sınırlamak, yaşam alanlarını biraz olsun genişletmek hedefi taşır. Bu nedenle, kendilerine karşı mücadele edilen güçlerin, yani

sermayenin bu mücadeleyi bastırmaya duyduğu ihtiyaç açıktır. Ve elbette sermaye sınıfı bu bastırma işini, bunun için hazırladığı özel örgütleriyle yapacaktır. Gizli devletin fikir babaları arasında ABD'nin en büyük kapitalistlerinin bulunması, bu sınıfın devrimlerden ve sosyalizmden duyduğu korkunun büyüklüğünü de göstermektedir.

Devlet olgusuna sınıfsal gözle bakıldığında, sistem-egemen sınıf-devlet ilişkisini görmek çok zor olmayacaktır. Bu aynı sınıfsal bakış tüm toplumsal olgular, dolaysız olarak da faşizm için de gereklidir. Faşizmin egemen sınıftan, sisteminden ve devletinden kopartılmış bir tahlili, faşizme karşı mücadeleyi de, ona ihtiyaç duyan ve kullanan egemen sınıfa karşı mücadeleden, egemen sınıfın sömürü düzenine karşı mücadeleden koparır. Sonuçta, ya ezilen sınıfın ezen sınıfa karşı mücadelesini karartan uzlaşmacı bir mantıkla burjuva diktatörlüğünün bir biçimine (faşizme) karşı bir başka biçimini (burjuva demokrasi) alternatif gören/gösteren bir reformizme ya da faşist kadrolarla düelloda tüketilen bir "devrimcilik"e ulaşılır.

Oysa faşizm, kapitalist sömürü sistemine, onun belirli bir gelişme evresine özgü bir siyasal rejim olarak, ancak onunla birlikte ortadan kaldırılabilir. Tıpkı kapitalizmin ürünü başka belalar gibi. Bununla birlikte, biz nasıl hem işsizliğe karşı sınıfın günlük mücadelesini örgütlemeye, içinde-en önünde yer almaya, hem de mücadelenin oklarını sisteme karşı çevirmeye çalışıyorsak, faşizme karşı mücadele için de aynı şey geçerlidir. Faşizme karşı mücadelenin sisteme karşı mücadele olarak ele alınması gereği, asla hesabı "ulu divana" bırakmak değildir. Bataklık ve sivrisinek örneğinde olduğu gibi, bir yandan bataklık kurutma çalışmalarını yürütürken, diğer yandan sivrisineklere karşı önlemleri almayı gerektirir. Bütün güçlerini sıtmadan kırdırıp bataklık kurutma çalışmasını riske atmazsın.

Türkiye gerçekliği sözkonusu olduğunda, faşist örgütlenmenin ve kadrolaşmanın bizzat devlet tarafından, devlet içinde, devletin çeşitli kurumlarını da içine alan bir kontra örgütlenmesi şeklinde yaşanıyor olması, gerçeklere arkasını dönmeyen herkes için işin sınıfsal yanını daha açık hale getirmektedir. Pek çok "ünlü" faşistin kontra çetelerinde örgütlenip halkın üzerine salındığı, binlerce "ünsüz"ünün ise Özel Tim adı altında Kürt halkının üzerine salındığı bir ortamda, bu gerçeği görmek çok daha kolay bir hale gelmiştir.

Hepimiz kayıp anası, hepimiz tutsak yakınıyız

Sermayenin en has kurumu MGK'nın düzmece Sakık ifadeleriyle hedef gösterdiği ve saldırdığı Cumartesi Anneleri eylemleri inatla devam ediyor.

Göztaltında kayıplar mücadelesinin önemli bir mevzisi olan Cumartesi eyleminin bu hafta 158.'si yapıldı. Polis iki haftadır yaptığı gibi Galatasaray Lisesi önüne büyük bir yığınak yapmıştı. Anlaşılan anaların öfkesi katillerin bu kadar yığınak yapmasını gerektirmişti. Eylem öncesi İHD önünde toplanan kitle Galatasaray Lisesi'ne doğru alkış ve zılgıtlarla yürüyüşe geçti. Yürüyüşün biraz erken başlaması sebebiyle kitle henüz çok azdı. Ve bu az kitleyle Galatasaray Lisesi'ne yaklaşıldığında polis barikatıyla karşılaşıldı. Katillerin şefi eyleme kesinlikle izin vermeyeceğini söylüyordu. Ve şu cümlelerle burjuva medyanın önünde analara demagoji yapmaya çalışıyordu:

“Kayıpları bulacağız. Bakın Akın Birdal'ın faillerini bulduk. Sizi bölücü örgüt burada oturuyor.”

Anaların cevabı ise netti: “Kaybettiklerinizi açığa çıkarın. Biz kayıp çocuklarımızı arıyoruz. Sonuna kadar da arayacağız. Akın Birdal'ın

faillerini de yarın arka kapıdan bırakırsınız. Her zaman olduğu gibi.”

Tartışmalar devam ederken bir yandan eyleme yeni katılımlar oluyordu. Saat 12:00'ye geldiğinde kitle 500'ü buldu. Bunun üzerine işkencecilerin amiri Hüseyin Arpacı kitle dağılmazsa müdahale edileceğini söyledi. Herkesi göztaltına almakla tehdit etti. Kitle ise buna, oturma eylemini başlatıp orayı terketmeyeceğini söyleyerek karşılık verdi. Oturma eylemi fiilen Galatasaray Lisesi'nin karşısında başlatıldı. Eylem

konuşmalar, alkışlar ve zılgıtlarla devam ederken katiller sürüsü de kitleye saldırmaya cesaret edemedi. Oturma eylemi yağmurun altında yarım saat sürdü.

Eylemde, bir süre önce göztaltına alındıktan sonra kaybedilen Hasan Aydoğan, Neslihan Uslu, Mehmet Ali Mandal ve Metin Andaş isimli devrimcilerin akıbetini soran dövizler açıldı. Daha önce göztaltında kaybedilen devrimcilerin ise resimleri ellerdeydi. Biz de eylem öncesi yürüttüğümüz çalışmayla da bağlantılı

olarak “Hepimiz Kayıp Anası Tutsak Yakınıyız” pankartımızla yerimizi aldık.

Değişik ülkelerden ICAD üyeleri de kayıp yakınlarına destek vermek için yanımızdaydı. Okunan basın açıklamasında polisin eyleme müdahale ederek asıl kendisinin yasadışı davrandığı belirtildi. İnsanların taleplerini dile getirmek için açıklama yapmalarının önünde hiçbir engel olmadığı söylendi. Basın açıklaması bitirildiğinde attığımız “Analara değil çetelere barikat” sloganına İHD tarafından müdahale edildi. Eylemin slogsız yapılacağı söylendi. Daha sonra da eylem bitirildi.

Cumartesi Anneleri ismiyle özdeşleşmiş göztaltında kayıplar mücadelesi ancak meşru mücadele temelinde yükselir. Devletin bu mücadeleyi yasadışı ilan edip saldırdığı koşullarda yasalardan yola çıkarak eylemi savunmak eylemi geri bir çizgiye çekecektir. Bu polise daha çok saldırı ve kolaylık zemini sağlayacaktır. MGK'nın hedef gösterdiği bir mevzi mücadele gücünü ancak meşruluğundan alarak savunulabilir.

Kaybedenler kaybedecek!

Akın Birdal'ın hesabını soracağız!

12 Mayıs salı günü İHD genel başkanı Akın Birdal'ın çete devletinin tetikçileri tarafından kurşun yağmuruna tutulması Berlin'de 13 Mayıs çarşamba günü ilerici, devrimci ve yurtseverler tarafından bir mitingle protesto edildi. 14 Mayıs Perşembe günü Türkiye'li çok yoğun olarak oturduğu semtte bir miting daha düzenlendi. 250'den fazla insanın katıldığı mitingde ilerici, devrimci ve yurtseverler bütün güçlerin hazırlıklı gelmesi, pankart ve dövizlerin yanısıra bildiri ve kaçırılan, kaybedilen insanların fotoğraflarının taşınması mitingi canlandıran etkenlerdi. Biz Kızıl Bayrak okurları olarak Akın Birdal'a yapılan suikastın yanısıra Kürdistan'daki kirli savaşı ve Türkiye metropollerindeki devlet baskılarını teşhir eden dövizlerimizle mitingde katıldık. Coşkulu geçen mitingde sıkça “Akın Birdal'a kalkan eller kırılacak!”, “Yaşasın hakların kardeşliği!”, “Susma, sustukça sıra sana gelecek!”, “Yaşasın enternasyonal dayanışma!”, “Yaşasın devrimci dayanışma!”, “Terörist Türkiye!”, “Akın Birdal'ın hesabını soracağız!” sloganları atıldı. Mitingde yapılan konuşmalarda faşist saldırılar teşhir

edildi.

16 Mayıs Cumartesi günü ise, Cumartesi Anneleri'yle dayanışma ve kayıpları protesto için Berlin'de 1.5 yıldır devam eden eylem yapıldı. Eylemde Mayıs ayının kayıpları tanıtıldı ve Akın Birdal'a yapılan saldırı teşhir edildi. 150 civarında katılımın olduğu eylem coşkulu geçti. 18 Mayıs Pazartesi günü yurtsever arkadaşların düzenlediği mitingde ise 80 ila 100 civarında bir kitle katıldı. Akın Birdal'a yapılan saldırının teşhirinin yanısıra “Politik tutsaklara özgürlük”, “Terörist Türkiye”, “Savaş ülkesi Türkiye'ye tatile gitme!” dövizleri taşındı. “Kürdistan faşizme mezar olacak!”, “Yaşasın halkların kardeşliği!”, “Susma, sustukça sıra sana gelecek!”, “Faşizme karşı omuz omuza!” sloganları sıkça atıldı.

Sermaye devletinin bu faşist saldırılarını her yerde protesto ve teşhir etmeye devam edeceğiz.

Eylemde dağıtılan bildiri

Akın Birdal'ın faili çete devletidir

Faşist sermaye iktidarı kan içmeye devam ediyor. Bu düzene muhalif her kişi kurum ve kuruluş bu katil devlet için potansiyel suçludur ve ortadan kaldırılması gerekiyor. Bu zihniyetle hareket eden çete devleti bundan kısa bir süre önce ülkücü beslemeleri tarafından, Bolu'da öğrenci Kenan Mak, İstanbul'da Birol Vural katledildi. Hemen ardından “155. haftayı yaptınız ama size 156. haftayı yaptırmayacağız” diyerek Cumartesi Anneleri'ne yapılan saldırının ardından, bir süreden beri satılık burjuva basında özellikle bazı köşe yazarları (Emin Çölaşan, Ertuğ Karakullukçu vs. gibi) tarafından hedef gösterilen Akın Birdal'a suikast gerçekleştiriliyordu.

İHD genel başkanı Akın Birdal uğradığı silahlı saldırı sonucu ağır yaralandı. Katiller ise her zamanki gibi ellerini kollarını sallayarak dolaşıyor ve yeni saldırı planları hazırlıyorlar.

İşçiler, emekçiler! Faşist sermaye iktidarı kriz içerisinde çırpınıyor, çırpındıkça da azgınca saldırganlaşıyor. Onyıllardan beri ulusal

halkına karşı her türlü vahşi yöntem ve soykırımcı bir savaşı boyutlandırarak “Murat Operasyonu” adı altında devam ettiriyor. Türkiye'nin metropollerinde işçi ve emekçilerin her türlü mücadelesini zor ile bastırıyor. İşçi sınıfının öncüleri komünistler ve devrimciler ya sokak ortalarında katlediliyor, ya göztaltında kaybediliyor ya da ağır işkencelerin ardından yıllarca zindanlarda tutuluyorlar. Bugün artık herkes tarafından açıkça görülen ve aynı zamanda kendi itirafları olan mafyalaşmış ve çeteleşmiş MGK devleti ile her türlü ilişkilerinizi koparın. Kardeş Kürt halkına, Cumartesi Anneleri'ne, ilericilere, insanlıktan ve güzelliklerden yana olan insanların bu devlet tarafından yok edilmesine seyirci kalmayın.

**Akın Birdal'ın faili çete devletidir!
Yaşasın halkların kardeşliği!
İnadına hepimiz Akın Birdal'ız!
Yaşasın devrim, yaşasın sosyalizm!**

Berlin EKİM taraftarları

Kontr-gerilla devletin “temiz”lik kampanyası

Sermaye iktidarı işçilere ve emekçilere yönelik çökyönlü saldırısını sürdürüyor. Bir yandan Petrol Ofisi, Telekom, enerji santrallerinin özelleştirilmesine hız kazandırılıyor, diğer yandan “reform” adı altında SSK ve sosyal hizmetlerin özelleştirilmesi için tüm sermaye basını kampanyaya başlatmış bulunuyor. Bunu emperyalist efendilerin emirleri üzerine MAİ (çok taraflı yatırım antlaşması) gibi ülkenin “iki kat fazla soyuluşunun” anayasasına övgüler ve hazırlıklar tamamlıyor.

Bu saldırıların hız kazandığı bir evrede ise, sermaye iktidarı çökyönlü bir “temizlik” hareketına girişiyor. Önce tüm muhalefet odaklarına ve olanaklarına ilişkin bir “temizlik”e girişiliyor. Bu sermayenin sınıfa dönük saldırısının önünün de “temizlenmesi” anlamına geliyor. Sermaye işçi sınıfına, emekçilere, Kürt halkına ve devrimci güçlere, devrim güçlerine saldırmak için bilumum çeteye, JİTEM’e, Özel Harp Dairesi’ne, TİT’e, vb. ihtiyaç duymaktadır. Son olarak Akın Birdal’a yönelik suikast kuşkusuz ki Susurluk sonrası devletin itiraf etmek zorunda kaldığı “1000 operasyon”a eklenen örneklerden bir yenisidir yalnızca.

Devletin planlı saldırıları son zamanlarda iyice pervasızlaştı. MGK Cumartesi Anneleri eylemini devlet terörünün hedefine koydu ve bu politikasını her hafta kararlılıkla halen uyguluyor. İzmir’de 4 devrimciden 2 aya yakın süredir haber alınamıyor. Bu devletin Susurluk sonrası kaybetme politikalarına hız vereceğini gösteriyor. Elazığ’da Batı Çalışma Grubu adına gelen ordu subayları sendikaları açıkça tehdit edebilmektedirler. Saldırıları devlet katında planlıdır ve merkezi bir yönlendirmeye tabidir. Bu gerçek eylemci kitleler için de yeterince açıktır. Nitekim son zamanlarda öne çıkan “Katil devlet” sloganı da bunu göstermektedir.

Akın Birdal suikastinin soruşturması bile bir süre için devletin sürdürdüğü psikolojik savaşın bir unsuru olarak kullanılmak istenmiştir. Polis katilleri araştırmak için tanıklara İHD ve HADEP üye ve yöneticilerinin fotoğraflarını göstermeye cüret edebilmiş ve bizzat Başbakan Mesut Yılmaz “bir iç hesaplaşma” olduğu yolunda demeçler verebilmiştir. Bu ortamda HADEP binalarına yönelik devlet terörü artmıştır, ama tutmamıştır. Sadece suikaste karşı eylemci kitle değil tüm işçi-emekçi kesimler içerisinde sermaye basınının seferberlik içerisindeki kampanyalarının ciddi hiçbir etkisi olmamıştır. Tıpkı Kürt halkına ve PKK’ye karşı girişilen son basın kampanyası seferberliğinin sonuçsuz kalması gibi.

Devlet kendi tutumunun en öne çıkan yanı olarak suikastte yeni bir “temizlik” adımı bu noktada mecbur kalmıştır. Suikastin yakalanan failleri aslında kitlelerin eyleminde ve bilincinde beliren “failin devlet” olduğu yolundaki gerçeği çarpıtmak için kullanılacaklardır. Yani devlet, faillerin yakalanmamasının doğrudan devletin tamamını hedef haline getirdiğini görerek, en kötü ihtimalle devletin belli kurumlarını hedef gösterecek bir yolu seçmiştir. Aslında bunu kitleler karşısında devletin itirafı olarak görmek gerekir. Zira kimse devletten bağımsız TİT

diye bir örgütün varlığına inandırılmaz. Suikast ekibinin başının bir uzman çavuş olarak jandarma karakolunda görev başında bulunuşu bile TİT ile JİTEM- devlet bağlantısının açık kanıtıdır. Başta uzman çavuş olmak üzere tetikçi çetenin adı çok önceden “Yeşil” denilen JİTEM mensubuyla birlikte anılmasına rağmen hiçbirine dokunulmaması da bunu gösteriyor. Kontr-gerillanın ordudan MHP’ye kadar uzanan geniş bir yelpaze içinde tek bir merkeze, somutta MGK’ya bağlı olduğu açıktır. MGK bu kontr-gerilla omurgası ile tüm siyasal gündemi yönlendirebilmekte ve çeşitli provakasyonları hayata geçirmektedir.

Öte yandan devlet, bir yandan, Cumartesi Anneleri ya da Akın Birdal suikastini protesto eylemlerine saldırırken, bir yandan da faşist çeteleri kullanarak siyasal gündemi yönlendirmeye çalışmaktadır. Böylece kitlelere devletten yalıtılmış bir tarzda faşizm karşıtlığına itilebilecek bir kanal yaratılmak istenmektedir. Bu kitlelerin en ileri kesimlerinin bile yönünü saptırmak için atılmış özel bir adımdır. Siyasal gündeme ilişkin bu konuda doğru değerlendirme kritik bir rol oynamaktadır. Devrimci tutum sivil-faşizmin saldırıların bir piyonu olduğu gerçeğine-bilincine dayanan bir eylem-politika hattında hassas olmalıdır. Atılan her adım, yapılacak her pratik bütün kontr-gerilla örgütünün beyni ve merkezi olarak MGK’yı ve sermaye iktidarını göstermelidir. Unutulmamalıdır ki karşımızdaki güç profesyonel bir provakasyon, kitleleri yanıltma, spekülasyon, saptırma örgütüdür ve tüm devlet içinde olduğu gibi tüm sermaye basını içinde de kontrol ve omurgayı oluşturmaktadır. Dolayısıyla terör silahı kadar doğrudan ve içiçe bu “asli” silahlarıyla savaşılmaktadır. “Sakık” operasyonunda olduğu gibi sermaye basını düğmeye basılarak hazırola geçirilmektedir.

Susurluk sonrası toplam süreci dağınık, özerkleşmiş örgütlülüğü bir üst düzeyde merkezileştirmek ve buna uygun olarak bir “iç temizliğe” gitmek olarak görmek mümkündür. Bu sermayenin “temizlik” kampanyasının bir diğer boyutudur. Devlet buradan sürekli bir başka “temizlik” görüntüsüne geçmek istemekte, son olayı da böyle yansıtmaya çalışmaktadır. Ancak sermaye iktidarı bu konuda ancak bir görüntü yaratabilir. Zira kitlelerin mücadelesine karşı günübirlik ve azgın bir terörü resmi-yasal kurumlarıyla uygulamak zorunda olan bir devletin bazı “aşırı ve fiili” pratiklere tutum alması bile kitleleri kolay kandırmaya uygun olmayan bir zemindir. Ya da Çatlı vb. gibileri üzerinden uyuşturucu ticareti gibi suçlar bahsedilirken düzenin neredeyse her bir siyasetçisi vurguncu-rüşvetçi olduğu açığa çıkmaktadır. Bugünkü meclisin içinde neredeyse hakkında resmi yolsuzluk soruşturması olan milletvekilleri olmayanları aşmak üzeredir. Daha ötesinde toplumda burjuvazi ile işçi sınıfı ve emekçiler arası gelir farklılığı olağanüstü boyutlarda artmıştır. Bu halen devletin kendi politikalarını uygulayabildiği ve karşısında devrimci bir sınıf hareketinin olmadığı bir evrede dahi kendine zaman kazanmak dışında çözücü bir adım atamamasının zemini. Bu, ülkedeki yapisal bunalımın derinliğinin, devrimin potansiyel imkanlarının genişliğini bir göstergesidir.

“Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla” Tarihin çöplüğünde yerinizi alıncaya kadar!

Kitleleri koşullama ve bilinç bulandırma konusunda sermaye adına üzerine düşeni fazlasıyla yapan burjuva medyanın bugünlerdeki en temel görevi tetikçilik ve şovenizm.

Birçok devrimci, ilerici kişi ve kurum önce MGK tarafından hedefe konuluyor. Burjuva medya ise emrini alır almaz en iğrenç bir iftira kampanyası başlatıyor. Bu görevini yerine getirirken de hiçbir sınır tanımıyor. İnsanlar en haklı talepleri için herhangi bir eylem veya etkinlik yaptıklarında dahi hemen kendince provokatörler belirleyip daire içine alıyor ve hedef gösteriyor. Sonra da bu hedefler devlet çetelerinin saldırısına uğruyor. Yani tetikçiye sinyali burjuva basın veriyor. Bunun son günlerdeki en çarpıcı örneği Akın Birdal’a saldırı olayıdır. Saldırı nedeniyle gözaltına alınanlar Şemdin Sakık’a ait olduğu söylenen ve muhalif kesimleri hedef gösteren ifadelerin basına yansımından sonra Akın Birdal’ı öldürmeye karar verdiklerini söylüyorlar. Bu da bir senaryo olmakla birlikte, saldırının azmettiricilerinin, ifadeleri yayınlananlar olduğu ayan beyan ortaya çıkıyor. Sermaye devleti kitle muhalefetine yönelik gerçekleştirdiği her operasyonda medyaya özel bir işlev biçiyor.

MGK bunun ön hazırlıklarını ise medyaya verdiği brifinglerde yapıyor. Brifinglerde kapitalist sistem için tehlike oluşturan ya da oluşturunca gibi gösterilmek istenen odaklar ele alınıp buna göre ortak hareket tarzı belirleniyor. Burada medyanın dönemsel olarak öne çıkarması gereken şeyler bir bir belirleniyor. Bu bir dönem için darbe-şeriat ikilemi üzerinden oluşturulan gündemin emekçi sınıflar aleyhine canlı tutulmasıydı. Yani kitle muhalefetine sendika ağalarının da yardımıyla yedeklenmesi, hedefinin şaşırtılmasıydı.

Bir dönem için de özellikle üniversitelerde sağ-sol çatışması gündemi oluşturmaktı. Üstelik saldırıların devlet güdümünde faşist saldırı niteliği taşıdığı açıkça ortadayken. Bunun üzerinden yürütülen kampanya “Türkiye’yi 12 Eylül öncesine çevirmeye çalışıyorlar” demagojisiyle atbaşı gidiyordu.

Kitle eylemlerinde “provokatörler” belirleyip hedef göstermek ise zaten medyanın sürekli işi olageldi. Sermaye borazanı medya bu işi Ülkede Gündem muhabirlerini 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü’nde provokatör diye hedef göstermeye kadar vardırdı.

Kitle eylemlerine en vahşi yöntemlerle saldıran işkenceci polisler söz konusu olduğunda ise borazanlardan masumiyet üfürüyorlar. Saldırıya uğrayan işkenceciler nedense ya yaşlı oluyor ya da çaresiz ve sevecen oluyor. En son Kartal Lisesi’nde öğrencilere saldırıp fakat devrimci şiddete maruz kalan asalaklar üzerinden bu edebiyat “babaları yaşında polise saldırıyorlar”şeklindeydi. Tabii onlar çocukları yaşındaki insanlara işkence yapıp cinsel tacizde bulunurken burjuva medya kördür. Kameralarda görüntü birden flulaşır. Hatta ekranda hiçbir şey görünmez olur.

Son dönemde burjuva medya bütün enerjisini yine MGK’nın emriyle kitle muhalefetine saldırı zemininin yaratılması için harcamaktadır. Bunun bir ayağını kitle muhalefetine öne çıkardığı kurum ve kişilerin hedef gösterilmesi ve saldırıya zemin hazırlanması oluşturunca bir ayağını ise Kürt ulusal mücadelesi üzerinden kışkırtılan şovenizm histerisi oluşturmaktadır. Bu öyle bir boyutta yapılıyor olmalı ki Akın Birdal’a saldırının hemen arkasından gerçekleşen protesto eylemlerinde medya en çok protesto edilenlerin arasında yer alıyor. Çağdaş Gazeteciler Derneği dahi yaptığı basın açıklamasında medyayı tetikçilik değil habercilik yapmaya çağırıyor.

Kürdistan’da yürütülen askeri operasyonlara asker elbiseleri giyip katılarak zevkle çatışma görüntülemeye çalışan medyadan böyle birşeyin beklenemeyeceği de açık. Onlar için sermayenin icraatlarının dışında yalnızca çatışma ve akan kanın haber değeri vardır. Greve çıkan bir işçinin, meşru bir eyleminin haber değeri yoktur.

Son dönemin gelişmeleriyle bağlantılı olarak tırmandırılan faşist saldırılar da -Akın Birdal’a yapılan dahil- devletin dışında gösterilmeye çalışılıyor. Sivil faşistler devletten bağımsız hareket ediyor gibi yansıtılıyor. Bu plan ise saldırıların startını veren MGK tarafından hayata geçiriliyor. Bu noktada devletin gizli polisi konumundaki sivil faşistler, MGK ve medya üçlü bir koordinasyon halinde çalışıyor. Her biri senaryonun ayrı bir parçasını oluşturunca. Senaryoda timsah gözyaşları dökme rolü ise medyaya düşüyor. İnsanlar önce hedef gösteriliyor ve vurduruluyor sonra da büyük bir ikiyüzlülükle insanların yaşam hakkından bahsediliyor.

Bu ikiyüzlülüğe karşı şunu söylemek gerekiyor; siz insan hakları gibi sözleri ağzınıza dahi almayın, yakışmıyor. İnsanların bilincini bulandırmayın. Size ve sömürü sisteminize yakışanı yapın sadece. Çürüyen bir düzenin kokuşmuş dışkılarını “hanımefendi” tezgahlarında pazarlayın, paparazzi haberciliği yapın, sıcağı sıcağına vahşet manzaraları gösterin, kupon kupon sahte umut tacirliği yapın.

Ama şunu da bilin ki; Karanlığınızın ömrünü uzatamayacaksınız. Yaşanılan yalnızca kısa bir güneş tutulmasıdır. Renkli camlara, gazete sayfalarına taşınan yalanlar çürümüş düzeninizin ömrünü uzatamayacak!

Batı Karadeniz'de yaşanan bir kez daha kapitalizmin felaketidir

Geçen hafta Türkiye'nin gündemine Akın Birdal'a yapılan saldırıyla birlikte Batı Karadeniz'de yaşanan "sel felaketi" hakim oldu. Yaşanan sel sonrası, 19 kişi ölürlen, binlerce ev ve işyeri sular altında kaldı, köprüler çöktü, ulaşım ve haberleşme yapılamadı. Kömür ocaklarını sular bastı, madenlerde üretim bir hafta durdu. Zonguldak'ın ilçe ve köyleriyle, Bartın ve Karabük'te yaşam felç oldu.

Burjuva sözcüleri ve medya tarafından "doğal bir afet" olarak sunulan ve peşinden üzerine siyasal şovlar yapılan olay, aslında bir kez daha kapitalizmin barbar düzeninin kirli yüzünü sergilemiş bulunuyor. Doğanın acımasızca tahribi, yoksulluğa ve sefaletle itilen insanların sağlıksız bölge ve konutlarda yaşamak zorunda bırakılması, bu "sel felaketinin" ilk bakışta söylenebilecek nedenleridir.

Ormanların kar için tahrip edilmesi ve kentin altyapısının neredeyse hiç olmaması, bölgeyi bu tür felaketlerle tehdit eden çok açık olgulardır. Bu nedenle bu olay bir kader olmadığı gibi sorumlusu çok açık ve net biçimde burjuvazinin iktidarındır.

Yaşanan olay sonrası bilinen nutuklarından ve timsah gözyaşlarını akıtmaktan başka birşey yapmayan burjuva sözcüleri sele uğrayan halk tarafından protestolara uğradı. Cumhurbaşkanı, Devrek'te "Şimdiye kadar neredeydiniz, nerede vali, nerede devlet" protestolarıyla, bölgeye şov için gelen bölge milletvekilleri ve parti başkanları da benzer tepkilerle karşılaştılar.

Gelen burjuva sözcüleri bol bol yardım vaadinde bulundular. Ancak göstermelik olarak gelen yardımlar bile yine devlet kontrolünde, şehirdeki tüccar

takımı arasında pay ediliyor. Elindeki iki göz evi ve birkaç parça mal varlığını da kaybeden yoksul halk bir kez daha yaşamla ölüm arasında bir yerde bulunuyor ve şimdi de kolera vb. salgın hastalıklarla yüzyüze.

Diğer yandan burjuva iktidar tarafından "doğal afet" olarak sunulan olay, kendi çıkarları sözkonusu olduğunda böyle olmayabiliyor. Ocakları su basmasıyla bir hafta çalışmayan maden işçilerinin ücretleri, bu süre için yarım yevmiye üzerinden hesaplanacak.

Batı Karadeniz'de selle birlikte açığa çıkan bir kez daha kapitalizm felaketidir. Felaketin tek "doğal" yanı ise, kapitalizmin doğasıyla ilgisindedir. Bilindiği gibi kapitalist sistemde insanın (eğer emekçi ise) değeri, Türk Lirası üzerinden ayda 30 milyon lira kadardır. Yani beş paralık değeri yoktur. Sistemin,

değerini asgari ücret olarak belirlediği bu insanlar, değerlerine uygun koşullarda yaşam savaşı verirken; açlık, sefalet, salgın hastalık gibi "doğal" afetlerin yanı sıra, düşen her damla yağmurda bir de sel afetiyle boğuşmak zorundadırlar. Çünkü ücretlerinin onlara sağladığı konut, varoşlardaki dağda-bayırda temelsiz, uyduruk barakalar halindeki gecekondulardır. Yoksul köylünün ise kentlerdeki proletaryadan hiç de daha iyi koşullarda yaşamadığı biliniyor. Yağmur İzmir'e düştüğünde apartmanı değil gecekonduyu, Karadeniz'e düştüğünde de konağı değil yoksul barınağını önüne katıp götürebiliyor.

Açık biçimde görünen şu ki; kapitalizm felaketi yok edilmedikçe, insanlık yokolmaya devam edecektir.

SYKB/Zonguldak

Zoru zorla bozduk

Son dönemlerde yaşanan faşist saldırılara ve devlet terörüne karşı birçok yerde eylemler yapıldı. Bu eylemler devlet terörüne karşı biriken öfkenin ve potansiyelin göstergesi oldu. Liselerin önünde hemen her gün yaşanan, üniversitelerde son dönemlerde Ümit Cihan Tarho ve Kenan Mak'ın öldürülmesi ile sonuçlanan faşist saldırıların ardından, Cumartesi Anneleri ve Akın Birdal şahsında İHD'ye yöneltilen saldırı, öğrenciler arasında ciddi bir tepki yarattı.

Bu saldırılara karşı Kartal Lisesi öğrencileri basın açıklaması yapmak istedi. "Paralı eğitime ve faşist saldırılara son" yazılı LÖB imzalı pankart açan öğrenciler; "Faşizme karşı omuz omuza", "Faşizmi döktüğü kanda boğacağız" sloganlarıyla yürüyüşe geçtiler. Öğrencilerin önünü kesen polis bir yandan pankartı almaya çalışırken diğer yandan karakola haber verip yeni güçlerin gelmesi için telsize sarıldılar. Polise karşı devrimci bir tutum koyan öğrenciler pankartı kaptırmayarak polisi dövdü. Bütünyle haklı ve meşru bir temelde yapılan bu eyleme saldıran polis öğrencilerden devrimci bir tepki alınca, sermaye devleti onurunu kurtarmak için çeşitli yollara başvurdu. Aynı akşam polis, idarenin verdiği adresler doğrultusunda İP'li öğrencilerin evlerini basarak gözaltına aldı. Dayak yiyen polisler burjuva medya karşısında işbirliği yapan öğrencilere el öptürüp özür dileyerek durumu kurtarmaya çalıştılar. Yapılanın meşru olmadığını, öğrencilerin gösterdiği tutumun 'utandırıcı' olduğunu ailelere göstermeye çalıştılar.

Başta liselilerin yaptığı bu eylem devlet terörüne ve faşist saldırılara karşı biriken öfkeyi tümüyle gözler önüne serdi. Basın açıklaması yapma hakkına sahip olan öğrencilere saldırılması ve engellenmesi yasadışı bir tutumdur. Yasalara göre "herkesin basın gösteri ve

örgütlenme özgürlüğü" olmasına rağmen sermaye devleti yıllardır işçi-emekçilerin ve öğrencilerin her türlü etkinliğine saldırmakta, her türlü hakkını gaspetmektedir. Polisin engelleme tutumuna karşı öğrencilerin gösterdiği tepki meşrudur. Devletin okullarda sistemli denetimini sağlayan ve öğrencilerin her türlü özgürlüğünü kısıtlayan kolluk kuvvetlerine karşı başka bir tutum gösterilemez. Devletin her türlü saldırısına karşı duruşun önemli bir halkası olan bu meydan okuma öğrencilere birçok şey öğretti.

Yıllardır eylemlerimize mücadeleimize saldıranlara karşı savunmacı bir ruh halinden kurtaran ve özgüveni geliştiren bir rol oynadı. Sermaye devletinin korktuğu da budur. Yıllardır eylemlerde kitleyi terörize etmek ve korkutmak için kullandığı polisin bu hallerde düşmesi onları ürktürmektedir. Bu bir yandan polisi işlevsizleştirmekte bir yandan da öğrencile mücadele zemini yaratmaktadır. Sermaye devleti üniversitelerde polisi yerleştirmek için nasıl birçok bahane uydurdu ise liselerde de benzer yöntemler kullanmaktadır. Eroin, haraç toplayan çeteler vb. ayaklarına liselerde polisi yerleştirmeye ve denetimi sıklaştırmaya çalışmaktadır. Ki bu eylemden sonra devlet buna daha büyük bir önem vermekte, faşist saldırıları tırmandırabilmek için hemen her gün liseler üzerinden bir fırtına kopartmaya çalışmaktadır.

Bu tutum aynı zamanda varolan resmi ve sivil faşist kuşatmanın dağıtılabilmesinin olanaklarını artırmıştır. Çünkü bu, son dönemlerde kitle eylemlerinde polise karşı konulan en militan tutumlardan biriydi. Kuşkusuz bunda bugüne kadar yapılan eylemlerin de etkisi var. '96 süreci hala hafızalardan silinmiş değil, bu yıl 18 Mart'ta kitlesel olmalarıyla

rağmen sergilenen tutumlar bunun zeminini döşemektedir. Ama bu, öğrenciler için edilgen bir ruh halinden aktif devrimci bir ruha dönüşümün önünü açtı.

Şimdi öğrenci gençliğin yapması gereken bu öfkeyi doğru bir kanala akıtmak ve bizzat bu saldırıların planlayıcısı sermaye devletine karşı mücadeleye dönüştürebilmektir. Geniş öğrenci kitlesini bu çerçevede harekete geçirerek mücadeleye kazanabilmeliyiz.

Faşist saldırılarla bassetmenin ve devletin saldırılarını boşa çıkarmanın yolu budur.

Çürüyen düzene ve çeteci devlete olan öfkemizi haykırmanın önünde olan devletin her türlü zor aygıtını parçalamak için mücadele perpektifimizi doğru kurgulamalıyız. Taleplerimizi haykırmalı, saldırıları militanca karşılayabilmeliyiz.

Gençlik saldırılardan yılmadı, yılmayacak!

Kartal Lisesi öğrencilerinden açıklama

14.5.1998 tarihinde Kartal Lisesi önünde yapılan eylemde polisler tarafından pankart alınmak istendi. bunun üzerine pankartı vermek istemeyen öğrenciler, polisin pankartı ve birkaç öğrenciyi gözaltına almaya çalışmasıyla çatışma çıktı. Pankartı arabanın içine alan bir polis arabadan çıkarken devrimci bir öğrenci tarafından tekme yedi ve tekme yiyen polis hemen telsizle merkeze haber verdi. Bu sırada devrimci öğrencilerden birkaç tanesini gözaltına almaya çalışan diğer polis öğrenciler tarafından cezalandırıldı. Cezalandırmalar sırasın da diğer polisler korktuklarından arabadan dışarıya dahi çıkamadılar. Olaydan kısa bir zaman sonra devrimci öğrenciler ara sokaklara dağıldı.

Gece 23.00 sırasında bazı öğrencilerin evine okul idaresinin adresleri vermesiyle baskın düzenlendi. Bu baskınların birisinde 2 İşçi Partili öğrenci gözaltına alındı. Bu olayı öğrenen başka bir İP'li öğrenci polis karakoluna giderek polislerle işbirliği yaptı. Polisler tarafından işbirlikçi İP'li öğrenciye bazı öğrencilerin isimleri verilerek bu öğrencileri ikna edip getirmesi, "Aksi takdirde biz gelir alırsak 6 aydan 6 seneye kadar hapis cezasına çarptırılır" demesiyle İP'li kız öğrenci okuldan devrimci olmayan 2 öğrenciyle birlikte polis karakoluna teslim oldu.

Eylem sırasında rezil olan polisler medyanın önüne devrimci olmayan ve teslim olan bu öğrencileri çıkartarak, dayak yiyen polisten özür dileyerek burjuva medyaların önünde bu eylemin yanlış olduğunu öğrencilere söyletmiştir. Ve eylemin amacını saptırarak lanse ettirmek istemiştir. Bizler Kartal Lisesi'nde okuyan devrimci öğrenciler olarak burjuva medya karşısında eylemin içeriğini saptırmaya çalışan bu öğrencilerin devrimci olmadığını ve polislerle işbirliği yaptığını bildiriyoruz.

Biz hiç teslim olmadık ve olmayacağız. Bizler hiç kimseden özür dilemiyoruz ve mücadelemizde baskıların bizleri yıldırmayacağını tüm kamuoyuna duyuruyoruz..

**Yolumuz işçi sınıfının yoludur!
Durmak yok, daha ileri!
Gençlik gelecek, gelecek sosyalizm!**

Kartal Lisesi öğrencileri

Belediye İşçileri Greve Hazırlanıyor: Hak İsteyen Onu Almak İçin Mücadele Eder!

İstanbul belediyelerinde süren toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde patronun dayatmacı tutumu görüşmeleri tıkadı. Belediye işçileri de bunun üzerine çeşitli eylem kararları aldı. Bu eylemlerde Genel-İş'le Belediye-İş birlikte davranacaktı. Fakat Belediye-İş sonradan "biz görüşmelerde ilerleme kaydettik" gibi bir gerekçeyle eylemden çekildi.

Genel-İş bunun üzerine eylemi tek başına yapma kararı aldı. Genel İş 6 Nolu Şube'nin planladığı eylem çerçevesinde 26 Mayıs sabahı Bağcılar ve Bahçelievler Belediyesi işçileri işyerlerinden çıkıp alkış ve sloganlarla yürüyüşe geçtiler. Bağcılar ve Bahçelievler belediye işçileri bir günlük iş bırakma için bu yürüyüşü başlattı. Yürüyüş sonucunda Bahçelievler Belediyesi önünde toplanılacak ve TİS'lerin tıkanmasıyla ilgili basın açıklaması yapılacaktı.

Eyleme Fatih ve Küçükçekmece belediyelerinden destek veren işçilerin haricinde Genel-İş'in diğer sendika şube başkanları ve yöneticileri de destek verdiler. İşçiler yürüyüş esnasında "Yaşasın işçilerin birliği" sloganını attılar. İşçiler çeşitli kollardan Bahçelievler Belediyesi önünde toplandığında sayı 1000'i buldu. Eylemde "Hak isteyen onu almak için mücadele eder" pankartı açıldı. En sık atılan sloganlar ise "İşçiyiz, haklıyız, kazanacağız", "Topluszleşme hakkımız söke söke alırız", "İşçi-memur elele genel greve" sloganları oldu. Ayrıca eylemde "İnsanca yaşamak istiyoruz", "Kahrolsun ücretli kölelik düzeni", "Emekçilere özgürlük", "Sokağa eyleme genel greve" ve "İşçi-memur elele gnel greve"

dövizleri açıldı. Yapılan çeşitli konuşmalarda sefalet ücretinden, patronun dayatmacı tutumundan bahsedilip işçi sınıfına, toplumsal muhalefete yönelik saldırıların ve yargısız infazların arttığına vurgu yapıldı. En son söz alan Genel-İş 6 No'lu Şube Başkanı Hasan Kaya işverenin dayatmacı tutumu sonucu iş bıraktıklarını söyledi. Belediye Başkanı'nı eleştiren Kaya daha sonra kitleye "Greve hazır mısınız?" diye sordu. Bütün işçiler soruyu evet diye haykırarak yanıtladı. Konuşmalar bittiğinde ise DİSK Genel-İş İstanbul 2. Bölge ve bağlı şubeler adına yapılan basın açıklaması okundu.

Eyleme katılan işçiler önce eylem kararı alıp sonra vazgeçen Belediye-İş'in tutumunu protesto

ettiler. Eylem sonucunda Bağcılar ve Bahçelievler belediyelerinde tam gün iş bırakma gerçekleştirilirken, Beyoğlu ve Eminönü Belediyesi işçileri de iki saat iş bırakmayla destek verdiler.

Sistemin yapısal kriziyle birlikte giderek yoğunlaşan sömürü ve dayatılan sefalet ücretleri işçi sınıfında ciddi bir mücadele potansiyeli biriktirmektedir. Ücretli kölelik düzeninin bu koşullarda işçilere kendiliğinden verebileceği hiçbir şey yoktur. Haklar ancak mücadelenin yükseltilmesiyle elde edilebilecektir. TİS'lerin birbiri arkasına tıkanması da bunu göstermektedir. Belediye işçileri bu açıdan önümüzdeki süreç için grev dahil her türlü eylem biçimine hazır olmalıdır.

İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nde işten atmalar devam ediyor

Sermaye düzeni tarihinin en büyük krizi içerisinde debeleniyor. Debelendikçe daha çok batıyor, battıkça sonunun yaklaştığını hissediyor ve sonu yaklaştıkça saldırganlaşıyor.

Seçimler döneminde "Kimsenin ekmeğiyle oynamayız" diye nutuk atan RP (şimdiki FP), yönetime gelir gelmez 50; hemen akabinde 110 işçiyi işten atmıştı. Bu süreç sonunda işten atmaları durdurdu. Durdurmasına durdurdu ama saldırılarına sürgünlerle ve fişlemelerle, işten atma tehditleriyle devam etti.

Bu saldırılar 25 Mayıs '98 tarihine kadar sürdü. 25 Mayıs'ta beklenen açık saldırı gerçekleşti ve üç işçi işten atıldı. İşten atılan işçilere ilk etapta verimsiz ve uyumsuz çalışma gibi sıradan sebepler belirtilmişti. Ancak arkadaşlar görüşmeye gittiklerinde "Sizinle kafamız uymuyor, sizin de değişeceğiniz yok. Ne zaman bir eylem olsa sizi görüyoruz. Ücretlerin ödemesi aksadığında karşımıza siz çıkıyorsunuz. Böyle devam edemezdi." şeklinde gerçek niyetlerini açıklıyorlar. FP'nin bir uzantısı olduğu bilinen Hizmet-İş Sendikası yöneticileri ise sürekli kaçmak yolunu seçerek işçilerle görüşmüyorlar.

"Dönüştüremediğini ez" taktiği izleyen sermaye düzeni kendi oluşturduğu bataklıkta boğulacak.

İşten atılmaların durdurulması ve atılanların geri alınması için ilimizde bütün ilerici ve emekçilere görev düşüyor. Bu sorumluluk bilinciyle hareket ederek atılanların geri alınması için aktif bir dayanışma sürecinin örülmesi gerektiğini düşünüyor ve işçi arkadaşların yanlarında olduğumuzu bildiriyoruz.

Kurtuluş yok tek başına! Ya hep beraber, ya hiçbirimiz!

SES Kayseri 2. Olağan Kongresi yapıldı

16 Mayıs 1998 tarihinde toplanan ve salt çoğunluk sağlanamadığı için 23 Mayıs 1998 tarihine ertelenen SES 2. Olağan Kongresi Kayseri SES Lokali'nde yapıldı.

198 kayıtlı üyesi olan sendikada üyelerin faal olarak yer almaması dikkat çekiciydi. Kongreye katılım 65 kişiydi.

Kongre divan seçimiyle başladı.

Devrim şehitleri anısına saygı duruşu yapıldı.

Katılan konuklar tanıtıldıktan sonra kongreye gelen mesajlar okundu.

Kongreye Eğitim-Sen ve SYKB birer mesaj göndermişti.

Dilek ve temenniler bölümünde söz alan üyeler hemen hemen aynı şeyleri tekrarladılar. Kaydadeğer olanı bir üyenin konuşmasıydı. Konuşmacı SES'in kuruluşuna ve eylemlerine değindikten sonra "Arkadaşlar, mücadelemizi 'Sınıfa karşı sınıf, düzene karşı devrim, kapitalizme karşı sosyalizm!' şiarıyla sürdürmeliyiz." diyerek konuşmasını sürdürürken salonda birkaç EMEP taraftarı salonu terketti.

Konuşma sonrası adaylar belirlendi ve oylamaya geçildi. Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu, merkez delegeleri belirlenerek kongre sona erdi.

Türkiye genelinde devrimci, ilerici bir misyon üstlenen SES'in Kayseri özelinde geri bir duruş izlemesi bizleri şaşırtmadı. Kayseri'de reformist partilerin kendilerini sendikal anlayışla sınırladığını biliyoruz. Reformizm çözüm değildir, tüm kamu emekçilerini devrimci bir perspektifle sendikalarına sahip çıkmaya çağırıyoruz.

**Bürokratizme hayır!
Sendikalar bizimdir!**

SYKB/Kayseri

Patronun ayak oyunları devam ediyor

Makina Kalıp işçisi mücadele içinde öğreniyor

Makina Kalıp grevi 5 ayı aşkın bir süredir devam ediyor. Makina Kalıp işçisi bu grevde her geçen gün yeni bir deneyim kazanıyor. Grev süreci içinde patronun binbir oyunu ile yüzyüze gelen işçiler buna karşı mücadele yöntemleri geliştiriyorlar.

Cam-İş Makina Kalıp patronu geçtiğimiz günlerde grevi kırmak amacıyla yeni bir adım daha atmaya çalıştı, fakat bu girişim de bir kez daha ters tepti. Patron geçtiğimiz hafta içerisinde bir aracı göndererek Birleşik Metal-İş sendikasıyla görüşmek istediğini bildirdi. Sendika yöneticileri ne için çağrıldıklarını öğrenmek için 21 Mayıs günü görüşmeye gittiler. Patronun heyeti hemen %10 önerip TİS görüşmesini başlatmak istedi. Bunun üzerine Birleşik Metal-İş yöneticileri daha sonra TİS heyetiyle birlikte gelerek görüşebileceklerini belirttiler. Bir sonraki gün için görüşme kararlaştırıldı.

22 Mayıs günü TİS görüşmesine Birleşik Metal-İş yöneticilerinden ve Makina Kalıp işyeri temsilcilerinden oluşan bir heyet gitti. Holding binası Cam Han'da görüşmeye gelenleri karşılayan TİSK yönetim kurulu üyesi Ali Nafiz Konuk 17/2'den attığını duyurduğu iki işyeri temsilcisini görünce tepkisini şöyle ortaya koydu: "Ben elinde sopayla işçilerin (grev kırıcılarının) kafasını kıran adamlarla görüşmem. Bunlar militan. Hukuksal olarak bunların temsilciliğini geçersiz sayıyorum." Bütün gücünü meşruluğundan ve haklılığından alan işyeri temsilcileri ise arkadaşlarını temsil ettikleri bilinciyle gelmişlerdi. Sendika yöneticileri de bu duruma oldukça öfkelenmişlerdi. Bu şartlarda görüşmeyi kesinlikle kabul etmeyeceklerini sert bir dille söyleyip Cam Han'dan ayrıldılar.

Patronun asıl niyeti sendikayla işçiler arasında bir güven bunalımı yaratmaktı. Fakat karşılığını hiç beklemedikleri bir sertlikte aldılar. Sendika yöneticileri ve işçiler alınması gereken tavrı aldılar ve patronun heyetini kendilerini Türk Metal'le karıştırmamaları gerektiği konusunda açık bir dille uyardılar. Burada ortaya konulan, "görüşmeye çağırın sizsiniz, yalvaracak birisi varsa bu durumda sil olmalısınız" tavrı oldukça anlamlıdır.

Makina Kalıp'ta patronun saldırı yöntemleri ve meşru-militan mücadelenin gücü

Makina Kalıp patronu esnek üretim saldırısını hayata geçirebilmek için işçilerin örgütlenmesinin önüne geçmesi gerekiyordu. Bunun için her yol ve yöntemi denedi. İşçiler sendikalaşma sürecinde saldırı ile yüzyüze geldiler. İşçilerin tamamının Birleşik Metal-İş sendikasında örgütlenmesine rağmen patron sendikayı kabul etmemiş ve 9 işçiyi işten attığını açıklamıştı. Makina Kalıp işçileri sendikanın işyerine sokulması ve arkadaşlarının işten atılmasını önlemek için fabrikayı işgal ettiler. Fabrika işgali ve gerçekleştirilen direniş sonucunda işçilerin atılması

önlenemese de patron sendikal örgütlülüğü kabul etmek zorunda kaldı. Bu süreç Makina Kalıp işçilerine önemli bir deneyim kazandı. Hakların, yasalarda olmasına rağmen, ancak mücadeleyle kazanılabileceği bilincini geliştirdi. İşçiler patronun örgütlülüğe tahammülsüzlüğünü gördüler.

Patron daha ilk TİS görüşmesinde ücret sorununu bile tartışmadan esnek üretimi dayattı. Bunun anlamı açıktı. Yılların mücadelesiyle kazanılmış hakların yokedilmesi. Sendika böyle bir saldırıya sessiz kaldığı koşullarda kendi mezarını kazmış olacaktı. İşçilerin gözünde kazanılmış hakları dahi koruyamayan bir sendika anlamsızlaşacaktı. Fakat patron saldırısında amacına ulaşamadı. İşçiler kazanılmış haklarına ve sendikal örgütlülüklerine yönelen saldırının karşısına kararlılıkla çıktılar ve grev kararı aldılar.

Grevin başından itibaren örgütlülükleri hep hedef tahtası oldu. Zira patronun bu savaşı kazanabilmesi işçilerin örgütlülüğünü dağıtmaya bağlıydı. Bunun için rüşvet türünden iğrenç yöntemlere başvuruldu, işçiler sendikadan istifaya zorlandı. Bunda belli bir başarı da sağladılar. Zayıf insanları ailelerini de kullanarak sendikadan istifa ettirdiler. Patron bununla da yetinmedi, istifa ettirdiği işçileri grev kırıcıları olarak kullanmaya çalıştı. Fakat bu sefer baltayı taşla vurmuştu. Grevci işçiler büyük bir kararlılık ve militan bir tutumla grev kırıcılarını püskürttüler. Fabrika önünde kendi arkadaşından dayak yiyen grev kırıcısı işçiler patronun kavgayı körüklemesinin de etkisiyle sarsılarak sendikaya ve greve geri dönüş yaptılar.

Bu da tutmayınca bu kez 17/2'den işten atma senaryosu başladı. Önce militan tutum aldıkları gerekçesiyle iki işyeri temsilcisinin işten atıldığını açıkladılar. Camda asılı duran bu ilan ciddiye alınmayınca kaldırmak zorunda kaldılar. Grev kırıcılığı girişiminde de hüsrana uğrayınca, patron bu kez genel huzuru bozduğunu iddia ettiği 49 işçi ile militan tutum alıp terör estirdiğini iddia ettiği 2 işyeri temsilcisini işten attığını duyurdu. Burada "huzuru bozmak", "militan tutum almak" ve "terör estirmek" ifadeleri aslında grevin en aktif biçimde sahiplenilmesi anlamına geliyor, işçilerin grev kırıcılığına karşı tutumlarını anlatıyordu. İşten atma senaryosunun bir

devamı olarak grevci işçilerin sağlık imkanlarından yararlanması da engellenmeye çalışıldı. Oysa grevdeki bir işçinin 17/2'den ya da bir başka maddeden iş akti feshedilemez. Buna rağmen patron bu senaryoyu inandırıcı kılmak için türlü hileye başvurdu. 22 Mayıs'taki görüşme de grevci işçileri bölmek ve sendikal örgütlülüğü zayıflatmak için girişilen oyunların bir devamıydı. Daha önce gerçekleşen bir görüşmede de 49 kişi hariç tutularak TİS görüşmelerine başlayabiliriz yaklaşımını sunmuştu patron. Fakat TİS heyeti bunu reddetmiş, Şişe-Cam patronlarına kapının yolunu göstermişti. Makina Kalıp direnişi işçiler nezdinde sınıf savaşımı gerçekliğini, "çalışma barışı" ve "toplumsal uzlaşma" gibi kavramlarının nasıl bir aldatmaca

olduğunu apaçık ortaya sermiştir. Bir yasal grevde dahi böylesine iğrenç yöntemlere ve ayak oyunları başvurulabilmektedir. Her fırsatta işçilere karşı yasa sopasını sallayan patronun kendisi her türlü yasadışı yolu kullanarak grevi kırmaya çalışmaktadır. Direnişçi işçiler mücadelenin yasalara dayanarak değil kararlılık ve militanlıkla kazanılacağını bizzat kendi mücadeleleriyle öğrenmektedirler. Bu kararlılık sayesinde en geri ve zayıf olanları bile peşlerinden sürükleyebilmektedirler.

Bugün Makina Kalıp patronu şahsında sermayenin atmaya çalıştığı esnek üretim saldırısını boşa çıkarmak bir bütün olarak işçi sınıfının önünde duran bir görevdir. Esnek üretim saldırısı bir bütün olarak işçi sınıfına yönelen bir saldırdır. Makina Kalıp işçileri bunun bilinciyle direniyorlar. Eğer Makina Kalıp işçileri bu onurlu direnişlerine rağmen bu mücadeleyi kazanamazlarsa, bunun sorumlusu, bir bütün olarak hareket eden sermaye sınıfının saldırılarına bir bütün olarak karşı yanıt veremeyen işçi sınıfı olacaktır.

Güç örgütlülüktedir!

Esnek üretim saldırısına hayır!

Haber-Sen Genel Kurulu toplandı:

Tüm saldırılara karşı birleşelim, örgütlenelim, kazanalım!

PTT, Telekom ve bağlı kuruluşlarında devlet memuru olarak istihdam edilen emekçilerin örgütlendiği Haber-Sen'in Genel Kurulu geçtiğimiz hafta sonu toplandı.

Bilindiği gibi haber işkolunda halihazırda devlet tekeli var ve bu tekel bugün, özelleştirme saldırısının baş hedeflerinden biri durumunda. Dolayısıyla işkolunda çalışanlar süreçlere karşı daha duyarlı hale gelmiş bulunuyor. Kongrede de bu duyarlılık rahatça izlenebiliyordu. Hem salona asılan pankartlarda, hem de delegelerin konuşmalarında özelleştirme baş sırada yerini almıştı.

Eski yönetimin hazırladığı pankartta özelleştirme; işsizlik, yağma, talan vb. ile ifade edilirken, delegeler içinde bu görüşü eleştiren, özelleştirmeyi sermayenin uluslararası bir saldırısı olarak tanımlayan, dolayısıyla da mücadelenin buna uygun örgütlenmesi gerektiğini, özelleştirmenin sermayenin siyasal bir tercihi olduğu, dolayısıyla da karşı mücadelenin siyasal bir sınıf mücadelesi olması gerektiğini vb. savunular vardı.

Delege konuşmalarında dikkat çeken bir başka nokta, kamu sendikalarının son süreçteki geri çekilmesinden duyulan rahatsızlıktı. Ülke gündemine, siyasal süreçlere müdahale edilmeden sınıf mücadelesi verilemeyeceği dile getirilebiliyordu. Özellikle 1 Mayıs'a katılımın zayıflığı ile Türk-İş'in Ankara'daki "Özelleştirmeye Hayır" mitingine katılımın olmaması ve İHD'ye saldırı süreçlerinde sessiz kalınması sert eleştirilere konu oldu. Bunun kendi mücadelesine ve süreçlerine yabancılaşma olduğu, kamu sendikalarının bu duyarsızlığı derhal üzerinden atması ve mücadeleyi yeniden yükseltmesi gerektiği belirtildi.

Bütün bu eleştiri ve savunular, eleştirilerin hedefindeki eski yönetime (eksiğiyle de olsa) tekrar görev vermeyi engelleyemedi ama. Teslimiyetçi politikaların eleştirisi örgütlü bir tutuma dönüşemediği, dönüştürülemediği oranda, dönüp aynı politikanın destekçisi olmaktan kurtulamadı. Ya da en azından, birincilerin örgütsüz olduğu yerde örgütlü olanlar kazandı.

Gerek tartışmalarda gerekse de ortak listelerde, yönetime aday her siyasi yapının genel politikası, alan özgünlüğünde kendini gösteriyordu. İleriye, genel seçimlere yönelik "işbirliği" planları, bir sendika kongresi üzerinden bugünden hayata geçirilmeye çalışılıyor yani. İP'le ve CHP ile girilen pazarlıklar, kurulan ortaklıklar,

reformizmin düzenle dansını teşhir etmekle birlikte, onlara, burjuva siyasetten aldıkları bu güçle, daha bir zaman hareketin önünü tıkama imkanı vereceğe benziyor. Kamu alanındaki çeşitli kongrelerde olduğu gibi, Haber Sen kongresinde de çok sert eleştirilere rağmen, eski yönetimden birilerinin yeniden görevlendirilebilmesi, gerici ortaklıkların gücünü yeterince ortaya koymakta.

Kuşkusuz reformist uzlaşmacılık salt düzen partilerinden aldığı güçle değil, asıl olarak tabanın tepkilerinin örgütsüzlüğünden kazanıyor. Devlet güçlerine karşı 4 Mart'ta Kızılay direnişini gerçekleştiren kamu emekçilerinin, içindeki (başındaki) güçlere karşı 5 Mart'ta aynı direnci gösterememesinin altında da bu yatıyor. Bir direnişi en güçlü olduğu bir sırada dağıtabilmek kolay değildir. KESK reformizmi 5 Mart'ta bu açıdan zoru başarmıştır.

Tüm tablo, kamu emekçi hareketindeki önderlik boşluğunun en net resmini vermektedir; hareket, 5 Mart'la iyice netleşen bir yol ayrımına gelip dayanmış bulunuyor. Birinci yol, sahte sendika yasasına da razı gelen reformizmin uzlaşmacılığına boyun eğerek yılların mücadelesiyle kazanılmış fiili haklardan vazgeçmek, ödenen bedelleri çiğnemek, ikincisi reformizmi altedecek örgütlü bir muhalefet yürütmek.

Düzen cephesi krizlerin çözümünden çoktan vazgeçti, en büyük umudu krizi hiç olmazsa yönetebilmektir. Kriz yönetim masaları bunun için kuruluyor. Yani kısmi reformlarla vb. kitle muhalefetini pasifize etme şansları yoktur. Uzun zamandır uygulayabildikleri tek yol, saldırıları yoğunlaştırma, bundan sonrası için de geçerlidir. Özelleştirmeler devam edecektir örneğin. İller idaresi yasası, Batı Çalışma Grubu'nun, DGM'lerin faaliyetleri artırılabilecektir. Bunların tümü, kamu alanında yoksullaşmanın, işsizliğin, dolayısıyla sorunların ve mücadele potansiyellerinin daha fazla birikmesi demektir.

Kamu alanındaki örgütlerde, bugün yaşanan sorunlar ne olursa olsun, sosyalistlerin örgütlenme zeminleri giderek daha da genişlemektedir. Hatta yaşanan sorunlar sosyalistlerin görevlerini daha acil hale getirmiştir. Ortada duran önderlik boşluğu ancak siyasal bir sınıf örgütüyle, sendikal mücadele ise onun öncülüğünde mücadele eden sınıf sendikacılığı anlayışıyla doldurulabilir. Sosyalist kamu çalışanlarının önünde bu iddiaya uygun bir politika ve pratikle ileri atılmak görevi bulunmaktadır.

Enerji Yapı-Yol Sen'den protesto eylemi:

Zafer direnen emekçinin olacak!

Bilindiği gibi 4 Mart'ta devletin sahte sendika yasasını protesto etmek için ülkenin her yerinden kamu emekçileri Kızılay'a akarak kitlesel bir miting gerçekleşmiştir. Bütün kamu emekçileri çalıştıkları alanlarda iş bırakarak üretimi ülke genelinde durdurmuştur. Devlet bu eyleme azgınca saldırdığı yetmiyormuş gibi soruşturma, para cezası vb. cezalar uygulamıştır.

Buna yönelik Karayolları 17. Bölge Müdürlüğü iş bırakmalara para cezası uygulamıştır. Enerji Yapı-Yol Sen İstanbul Şubesi bu cezayı protesto etmek ve sahte sendika yasasının ve işyerlerindeki koşulların düzeltilmesi için 27 Mayıs 1998 tarihinde Karayolları 17. Bölge Müdürlüğü önünde basın açıklaması düzendi. Bölge müdürlüğü önünde "Sahte sendika yasasına hayır!", "Emekçiyiz, haklıyız, kazanacağız!", "Zafer direnen emekçinin olacak" sloganları atıldı. Basın açıklaması Enerji Yapı-Yol Sen şube başkanı tarafından okundu. Okunan basın

açıklamasında; "Siyasi iktidar, Karayolları 17. Bölge Müdürlüğü'nde her zaman olduğu gibi kamu emekçilerinin haklı istek ve taleplerine çözüm bulmak yerine, baskı, sürgün, ve soruşturma gibi yöntemlere girmektedir." denmiştir. 4 Mart'ta işbirakan üyelere herhangi bir ceza verilmesi durumunda örgütlü olunan Türkiye genelinde bütün otoyol ve köprü birimlerinde işbirakma eylemi yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca 4 Mart'taki taleplerin takipçisi olunacağı ve bu talepler için 7 Haziran'da İstanbul'da kitlesel miting ve 11 Haziran'da ülke genelinde hizmet üretiminin durdurulacağı belirtilmiştir.

Basın açıklamasında söz alan 17. Bölge Temsilcisi Çetin Dinçer; bu saldırılara sessiz kalmayacaklarını, dış ve turnak ile yaratılan bu değerleri gaspetmeye çalışan siyasi iktidarlara gereken yanıtı vereceklerini belirtmiştir. Basın açıklamasına Yol-İş 1 Nolu Şube temsilcilik düzeyinde katılanlar da aynı mesajı verdiler. <https://rante.org>

Eksen Yayıncılık

Kitapları

1. Devrimci Demokrasi ve Sosyalizm (TDPK Eleştirisi)
2. Baskı ..... 300 000 TL.
2. Modern Revizyonizmin Çöküşü SB ve D. Avrupa Üzerine (Tükendi) ..... 650 000 TL.
3. Yakın Geçmiş Genel Bir Bakış ve Platform Taslağı .175 000 TL.
4. Devrimci Harekette Reformist Eğilim ... 400 000 TL.
5. Teori ve Program Sorunları ..... 550 000 TL.
6. Dünyada Yeni Düzen ve Ortadoğu (Tük.) ... 250 000 TL.
7. Siyasal Gelişmeler ve İşçi Hareketi ... 450 000 TL.
8. Bir Gün Bile Yaşamak, (Tükendi) (Roman: O. İyiler) .1.400 000 TL.
9. EKİM 1. Genel Konferansı, Değerlendirme ve Kararlar ..... 550 000 TL.
10. ekimler-1, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi (Tükendi) ..... 700 000 TL.
11. ekimler-2, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi .700 000 TL.
12. Solda Tasfiyeciliğin Yeni Dönemi (Tük.) ..... 350 000 TL.
13. İç Yazışmalar/İç Çatışmalar, Işık, Daha Çok Işık ..... 400 000 TL.
14. EKİM Olağanüstü Konferansı (Tutanaklardan Seçmeler) Devrimci Politika ve Örgütlenme Sorunları ..... 550 000 TL.
15. Kürt Ulusal Sorunu-1 Teorik-Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler ... 650 000 TL.
16. Kürt Ulusal Sorunu-2 Teorik-Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler ... 850 000 TL.
17. Tasfiyeciliğe Karşı Konuşma ve Yazılar, Kopanlar ve Kapılanlar ..... 450 000 TL.
18. Devrimci Gençlik Hareketi Genişletilmiş 2. Bas. 550 000 TL.
19. Gebze Direnişinin Ardından ..... 175 000 TL.
20. 20 Temmuz Dersleri ..... 175 000 TL.
21. Dünya'da ve Türkiye'de Özelleştirme Saldırısı ..... 175 000 TL.
22. "İş-ekmek-özgürlük" sloganı üzerine, Liberal Demokratizmin Politik Platformu Genişletilmiş 2. Baskısı ..... 250 000 TL.
23. EKİM 3. Genel Konferansı Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler ... 650 000 TL.
24. Küçük Burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi (Z. Ekrem'e, Cevap) . 450 000 TL.
25. EKİM 3. Genel Konferansı Örgütsel ve Siyasal Tartışmalar (Tutanaklar) ..... 750 000 TL.
26. Demokratizmi Savunmanın Sınırları ..... 200 000 TL.
27. EMEP Eleştirisi Bir sosyal reform partisinin ideolojik, politik ve örgütsel temelleri üzerine. .... 250 000 TL.
28. Partileşme Süreci-1 Perspektifler ve Değerlendirmeler ..... 650 000 TL.
29. Partileşme Süreci-2 Polemikler: Devrimci Proletarya'ya yanıt ... 650 000 TL.

İstikrarsız kapitalizmi kim yönetiyor?

B. ÖZEN

Cok boyutlu politik istikrarsızlığın tek gerçek, kalıcı ve işçi-emekçi çıkarına çözümü vardır: Devrim. Çok yönlü burjuva çözümlerin kısa sürede yeni zorlanma ve çözümsüzlük alanlarına dönüşmesininse tek bir anlamı vardır: Türkiye bir devrim toprağıdır. Kendiliğinden çözülmeyecek olduğuna göre devrimin zaferinin önündeki en büyük sorun devrimin başarılı ve istikrarlı bir çizgide gelişimidir. Simdi devrimi zafere taşıma iddiasındaki devrim partisinin en acil ve yakıcı cabası bunun önündeki engelleri çözümlmek ve tüm iradesini bu noktada ortaya koymaktır. Partinin gündemi ve partinin iddiası devrimin istikrarlı ve başarılı gelişimi ve devrim yapma iradesidir.

“Meclis çalışmıyor!” Son dönemde burjuva basın en çok diline doladığı konu bu. Peki sözde “en yüksek yasama organı”nın çalışmaması neyi anlatıyor? Birincisi, meclisin ille de çalışması gerekmediğini. Zira bu ülke “en yüksek yasama organı” çalışmadan yönetiliyor.

Ülke ekonomisinin belirsiz ama hayli önemli bir bölümünün hayali ihracat, kayıtdışı ekonomi ve yeraltı ekonomisi (kaçakçılık, uyuşturucu, kadın ticareti vb.) olduğu, kaydedilmiş kapitalist şirketlerin ise yasal mağduriyetler (vergi muafiyeti, teşvikler vb.) ile fiili durumlar (vergi kaçırımları, sigortasız kitlesel işçi çalıştırma) altında asalaklaştığı düşünülürse, bu cephede zaten yönetilecek pek birşey kalmıyor. Varolan ekonomi, eski dış borç faizlerini ödemek için bile yeniden borçlanan bir yapıya sahip

olduğundan, bu “taze para”nın nereye kullanılacağı da IMF, Dünya Bankası ve ABD başta olmak üzere emperyalist mali ve siyasi merkezlerin eline kalmış bulunuyor. Ülkede kapitalist ekonominin rutin sermayeye para transferlerini gerçekleştiren bir bürokratlar takımı bulunduğundan ve sistem zaten sömürü, vergi, zorunlu tasarruf fonu, katma değer gibi binbir yoldan emeği talan ettiğinden, politikacılara iş düşmüyor. Bu haliyle kapitalist ekonomide ülke içinde karar almayı gerektirecek birşey olmadığı gibi, zaten kapitalizm kendi anarşik yapısı ile ezeceğini eziyor ve semirteceğini de semirtiyor.

Bunlara eklenen iki ek olgu daha var. Birincisi, kapitalizmin gelişkinliği ve tekelci karakteri artık burjuvazi içindeki çatışmaları yumuşatan bir rol oynuyor. Kapitalist ekonominin genel çıkarlarını belirleyen tekellerin çıkarları oluyor, ya da tekel-dışı kesimlerin farklılaşan çıkarları irrasyonel, yani genel kapitalist sistemin işleyişine uyumsuz ve uygulanamaz kalıyor. İkincisi, kriz altındaki bir ekonomide gerçekten ekonomik planda yapılacak fazla şey yoktur. Yani karar alma yelpazesi bir hayli daralır. Kapitalizmin genel kuralsızlığının formüle edildiği “bırakınız yapsınlar” söylemi serbest ekonomiyi (sömürüyü) tanımladığı gibi, aynı zamanda sürekli bir kriz durumunu da içerir. Kapitalizmin devresel ve dünya çapındaki krizleri, 1973’ten beri daralan bir dünya kapitalizmi içinde genel durgunluğu ve krizin orta dereceli ülkelerdeki ağırlığı düşünülürse, bu, Türkiye kapitalizmine bırakın karar hakkını, söz hakkı bile vermeyen bir tabloyu oldukça netleştirir.

Bu genel tablo Türkiye’de bugünkü burjuva siyasal partilerin ekonomik programlarının eşleşmesinin de temelidir. Böyle bir tablo içinde artık 1970’lerin CHP’sinin “toprak işleyen, su kullananın” sloganını ya da MSP’nin “ağır sanayi hamlesi” ile “devletçiliğini” görmek olanaksızlaşmaktadır.

Özelleştirmelere yaşadığı mali kriz yüzünden mecbur bir ülkede liberal bir ekonomi politikasında eşitlenen sosyal-demokrat, islamcı, faşist, merkez sağ vb. bilumum siyasal ifadeler anlamsızlaşmaktadır. Ekonomi alanında farklılıklar özelleştirmenin ayrıntıları ile yolsuzluğun az yapılıp-yapılmamasına göre olunca da, işsizlik-sömürü ilişkisi altında ezilen emekçi

düzydeki bir politikaya (parlamentar) yabancılaşıyorlar. Zira ekonominin yoğunlaşmış hali olarak politikadaki tekleşme, ekonomik politikadaki tekleşmenin doğal bir sonucudur. Zira özelleştirmeye mecbur olan bunun yaratacağı tepkilere karşı bir kontrgerilla örgütü beslemeye de mecburdur.

Böylece partiler kendilerini aşan nesnellik yüzünden birleşen bir politika içinde giderek parçalandılar. Politik planda sorumluluğu olağanüstü ölçüde azalan, bir vitrin olarak oynayacakları “asli” rolleri ise emekçilerin parlamentoya olan ilgilerinin pasifleşmesi ile yıpranan burjuva politikacılara kalan şey, artan kayıt-dışı ekonominin paylaştırılmasında alacakları paya indirgendi. Bu şartlarda, yağmadan daha fazla pay almak yarışı çerçevesinde, “kilit parti” rolü oynayacak küçük partilerin değeri giderek arttı. Burjuva partilerdeki giderek artan parçalanmanın temel nedenlerinden biri de budur. Bunu yine de tek neden saymamak gerekiyor. Sonuçta parçalı tablo, daha küçük parti içi muhalefetleri ayrılıp yeni parti olmaya teşvik eden bir rol oynuyor.

Böylece Türkiye’de 1980’den beri “2,5” parti ile parlamenter yapıyı tutmaya çalışan tüm uygulamalar boşa çıkıyor. Son 30 yılın içinde 7 ayrı seçim sistemi değiştiren ve “istikrar” için %10 barajlı bir sistemde karar kılan kapitalizm, sonuçta Anasol-D gibi 3 partili bir azınlık koalisyonuyla yönetiliyor. Hiçbir burjuva uzmanı da gönül rahatlığıyla yeni bir seçimin bu tabloyu düzeltebileceğini söyleyemiyor. Böylece arada gündeme gelen “erken seçim” lafları, bir parça sahte gündem işlevi yanında, aslında çıkışsız bir noktadan ileri açılan 3-5 çıkmaz sokak arasında birinin sürekli gidip gelmesine benziyor. Bir seçim, burjuvazinin bizzat parlamenter sistem-dışı asli örgütlerinin (MGK) yürüttüğü politikanın halka aktif bir onaylatılmasını gerektirir. Aksi takdirde bu, yeni bir sokak sonunda yeni bir çıkmazla karşılaşmak olacaktır.

MGK’nın 28 Şubat’tan beri yürüttüğü “laik” darbenin ise bütün tekeli medyanın seferberliğine rağmen onaylatılabileceğini söylemek zordur. Birçok gösterge, RP’ye karşı kapatma kararının onun “mazlum” rolü oynamasına fırsat oluşturduğunu ve böylece aslında onun hükümet dönemindeki yıpranması hafifleten sonuçları olduğunu gösteriyor.

RP’nin oyu hükümetten düşürüldükten sonra arttı. DYP’nin de 28 Şubat sonrası süreçte oynadığı kararlı karşı rol ve Çiller’in alternatifsizliği de, verili tablo içinde parlamenter bir istikrara olanak tanımıyor. Buna son bir ek olarak MHP içindeki kavgada devlete yakınlığı ile bilinen ekibin kaybedişi ve “islamcı” Devlet Bahçeli ekibinin yönetime gelmesi eklenebilir. BBP zaten birkaç yıl önce MHP bünyesindeki benzer bir çatışmada daha devletçi bir tutum karşısında bu partiden ayrılmıştı. Burjuva partilerin bu konumlanışına bir dizi küçük partinin ve HADEP’in parlamentoya girmeden bile yaptığı etki de eklenirse, seçimin çözümsüzlüğü daha iyi anlaşılır. Kaldı ki her yeni seçim sonrası parlamento içindeki “mebus pazarı” oy verenlerin siyasal tercihlerinin hemen tamamen boşlandığı bir etki yaratmaktadır. Bir seçim döneminde toplam milletvekillerinin yaklaşık üçte biri parti değiştirebilmekteler.

Burjuva partiler ve parlamento düzeyindeki bu istikrarsız kutuplaşmanın yönetimde bir boşluk yaratmadığı görülüyor. Bırakın bugünkü gibi “yasama organının” çalışmamasını, 1995 seçimleri sonrası kurulamayan hükümet döneminde “temel yürütme organı”nın olmaması bile karar alma sürecinde herhangi bir sorun yaratamadı. Anlaşılan parlamenter burjuva sistemi öylesine gereksiz ve sadece diktatörlüğün yürütme organlarını saklayan bir “şal”dan ibaretti ki, yokluğu hiçbir sorun yaratmıyordu. En sonunda bazı burjuva yazarlar “şal” a olan ihtiyacı hatırlatan “bu ülkeyi kim yönetiyor?” kabilinden sorular sordular da hükümet kurma süreçleri bir parça hızlandı. ‘80 öncesinde, sistemdeki yeri sembolik sayılabilecek olan cumhurbaşkanının seçilmemesi, büyük bir kriz olarak yaşanabilmişti. Bunun darbe için bir abartılı bahane olarak iş gördüğü açıktır.

Anlatmaya çalıştığımız şey, bugün bu ülkede parlamenter yürütme organları dışında düzgün ve hızlı bir “yürütme”nin varlığıdır. Bu, sanıldığı gibi, bir “hükümsizlik” ortamında devreye giren acil bir önlem yapılması değil, tersine, zaten işleyen asli bir yapılanmadır. 1980 sonrası sistemde MGK’nın asli rolü ve tüm sivil bürokratik kuruluşları yarı-askeri bir düzene bağlamış oluşu, en sivil süreçte bile sadece en üst yönetim alanında değil tüm

basamaklarda sürekli bir kontrol olanağı doğuruyor. Ülkenin içinde olağanüstü hal gibi bir uygulama sürekli ordu denetimi demek oluyorken, doğan yönetimlerin içinde fiili ordu müdahaleleri süreklileştiriliyor. Bu müdahalenin sadece Sincan'da tankların geçişi gibi boy göstermelerden ibaret olmadığı ise zaten biliniyor. Ordu ideolojik krize yönelik ideoloji üretmek üzere Batı Çalışma Grubu'na ek görevler veriyor. Bu, toplumda tüm kesimlere, yargıçlara, rektörlere, gazetecilere konferans ve brifinglerle taşınan bir ideolojik rol oluyor.

Dolayısıyla ordu devlet partisi rolünün gerektirdiği ideolojik, politik, örgütsel rollerin hepsini yerine getiren bir yer tutuyor. Bu fiili durum, her aşamada resmileştirilen bir yasallaştırma ile elele gidiyor. Kriz Yönetim Merkezi, İller İdaresi Yasası ve Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nin diğer resmi devlet metinlerine geçirilişine kadar geniş tutulan bu uygulama, devletin tüm bu uygulamalarının meşruluk sorunu yaşayacağını bilindiğini gösteriyor. Yoksa bir diktatörlük olarak uygulamaları için yasal bir zemine ihtiyaç duymuyor burjuvazi. Diktatörlüğün meşruluk sorununu bu resmileştirme dışında yasadışı ve kabul etmediği bir kontr-gerilla ile çözmeye çalıştığı biliniyor. Böylece çözümsüz çember kapanmış oluyor. Zira kontr-gerilla gibi fiilen varolan ama resmen olmayan bir yapılanmaya kitleleri inandırmak hayli zordur. Bu etrafta sürekli birileri vurulurken bunu reddetmeye benziyor. Bu çözümsüz tablo tüm kapitalist ülkelerde yaşandığından, her ülke uygun bir evrede bunu kendisi kısmen açığa çıkarmayı, ana gövdeyi ise korumayı, bu arada “temiz” devlet üzerine meşruluğunu yenilemeyi hedefliyor. Gelişkin Avrupa kapitalizmlerinde bile rastlanan bu uygulama (İspanya'da GAL, İtalya'da P-2 ve Gladio) bugün Susurluk sonrası “temiz devlet” operasyonu ile Türkiye'de oynanmak istiyor. Doğal olarak tüm amaç, esas yönetici güç olarak MGK'yı bir meşruluk görüntüsüne sarabilmektir.

Politik istikrar sorunu üzerine son olarak bir güncel soruyu cevaplamalıyız. Burjuva yazar ve ekonomistler, “ekonomik istikrar için önce politik istikrar” konusunda diretiyorlar. Bu iddia gerçek dışıdır. Zira politik istikrarsızlığın güçlü gerekçelerinden biri, zaten ekonomik istikrarsızlığın kendisidir. Basının yaptığı, kitlelerin gözünü bir kez daha parlamenter zeminli politikaya çekebilmek, mümkünse daha güçlü ve otoriter devlet yapılanmalarına meşruluk sağlamaya çalışmak, o zamana kadar ise emekçileri fedakarlık dışında bir seçenek olmadığına inandırmak çabasıdır. “Meclisin çalışmaması”, “vergi reformu ve SSK reformu” gibi pratiklerin gecikmesi üzerine koparılan son fırtınanın asıl işlevi bundan ibarettir.

Çok boyutlu politik istikrarsızlığın tek gerçek, kalıcı ve işçi-emekçi çıkarına çözümü vardır: Devrim. Çok yönlü burjuva çözümlerin kısa sürede yeni zorlanma ve çözümsüzlük alanlarına dönüşmesininse tek bir anlamı vardır: Türkiye bir devrim toprağıdır. Kendiliğinden çözülmeyecek olduğuna göre devrimin zaferinin önündeki en büyük sorun devrimin başarılı ve istikrarlı bir çizgide gelişimidir. Şimdi devrimi zafere taşıma iddiasındaki devrim partisinin en acil ve yakıcı çabası bunun önündeki engelleri çözümlmek ve tüm iradesini bu noktada ortaya koymaktır. Partinin gündemi ve partinin iddiası devrimin istikrarlı ve başarılı gelişimi ve devrim yapma iradesidir.

“Reform”: Sınıfa saldırının yeni adı

“Meclis çalışmıyor” diye bağırın burjuvazinin yakındığı nedir? Neymiş bu yasallaşmadığı için ekonomiyi zora sokan olgular? İki temel konu var: Birincisi “vergi reformu”, ikincisi “SSK reformu”. Öncelikle şunu söyleyelim ki ortada “reform” falan yok. Reform kısmi iyileştirmeler demektir. Halbuki sermaye kendi yararına iyileştirmeleri reform diye sunuyor. İyi de bunun işçi ve emekçiler için iyi olan yanı ne? Aslında sermayenin son dönem “reform”lara yönelişinin ardında özelleştirme kelimesinin fazla teşhir olmuş olması gerçeği var. Böylece SSK'nın satışı veya özelleştirilmesi demekten kurtuluyor ve bir de üstüne üstlük “iyileştirme” yapmış oluyor.

Bu iki temel konuya yakından bakalım. Birincisi “vergi reformu”. Bugüne kadar sayısız yasanın, genelgenin, düzenlemelerin bir işe yaramadığı yerde bu seferkinin farklılığı ne olacak? Açık ki olmayacak ve yasa da sözde yapılmış iş olacak. Hükümet ve meclisin de ne işe yaradığı böylece bir kez daha anlaşılıyor. Peki bu ülkede bir işçinin milyonlarca katı para kazanan burjuvalar neden vergi kaçırırlar da verginin genel yükü işçi ve emekçilerden çıkarılır? Neden devlet arada vergi kaçırın burjuvaları bir yandan tehdit edip, “vergi yüzünüzü” açıklayacağını söyler de yapmaz, yapsa da birşey olmaz.

İşin mantığı, uzlaşmaz sınıfların varlığı ve devletin sınıf mantığıdır. Bu devlet bir sınıfın, yani sermayenin çıkarlarını korumak için vardır; bunun için ordu, polis beslemekte ve yasalar çıkarmaktadır. Varlığı sermayeye hizmet olan bu devlet aynı sınıfın yasaları aşan keyfi soygunlarına, uygulamalarına nasıl karışsın? Sınıflar arasında tarafsız olmayan bir devlet nasıl mali polisini kendi efendilerini yakalamaya yollasın? Düşünün ki bu ülkede aç olduğu için ekmek çalan çocuklar ya da çocuğuna oyuncak alamadığı için çöpe atılan çarkları alan işçiler hırsız muamelesi görür, işkenceye uğrar, hapis yatar. Devletin keyfiliğinin mantığı açıktır da, peki azgın sömürü sayesinde kârına kâr katan sermaye sınıfının üç kuruş vergisini vermemesinin mantığı nedir? Bu tutumun arkasında bir sınıf kimliği, “kâr, daha çok kâr” üzerine kurulmuş bir sistemin mantığı vardır. Aldıkları tutum alabilecekleri tek tutumdur. Buna rağmen “vergi şampiyonları” olmaları ya da gönüllü yardımlarda bulunmaları kimseyi yanıltmamalıdır. Zira onlar vergi kaçırdıklarında bile vergi şampiyonları olacak kadar zengindirler.

Devletin vergi üzerinde bu kadar durmasının ardında aslında ikinci gündemi olan “SSK reformu”nu, yani SSK'nın özelleştirilmesini çarpıtarak sunma çabası var. Devlete 6 milyar dolar zarar ettirdiği söylenen Sosyal Sigortalar Kurumu'nu özelleştirmeye karar vermiş olan sermaye kaynak sorununda göstermelik adımlar atma ihtiyacı hissediyor. Peki “SSK reformu” nedir? Devlet aynen zorunlu tasarruf fonu uygulamasında olduğu gibi işçilerden kestiği parayı yatırıma çevirmeden sermayeye talan etmiş, böylece SSK

en büyük borçlusu devletten alacaklarını tahsil edemediğinden iflasla yüzyüze kalmıştır. “Kendin batır, kendin sat!” İşte sermaye devletin sloganı budur. Peki devletin satmak dışındaki “reformu” nedir? Mezarda emeklilik! Emeklilik yaşını 60-62 sınırına yükseltmeyi sermaye “reform”, yani “iyileştirme” olarak sunmaktadır. Bunu destekleyici fikirleri ise hayli ilginçtir. Avrupa ülkelerinde de böyleymiş! Avrupa'daki ortalama işçi ömrü ile Türkiye'deki işçi ömrünün aynı olmadığı, bunun bizde “mezarda emeklilik” anlamına geldiği herkes tarafından bilindiği halde, bu arsızca savunulur.

Öte yandan, ister Türkiye'de ister ABD'de olsun, burjuvaların yaşam süresiyle işçilerininki farklıdır. Burjuvazi özel hastanelerde, işçiler ise SSK'da tedavi oluyor. Bu yüzden New York'un bazı emekçi semtlerinde ortalama ömür 49'ken ABD genelinde 76 civarı olabiliyor. Bu oran Türkiye'de de giderek açılacaktır. Zira SSK özelleştirilince söylendiği gibi bir parça daha iyi hizmet verebilir, ama işçiler artık bu hizmeti alamayacaklardır. Zira artık sağlık bir hizmet değil ticaret, insan bir hasta değil müşteri, doktorlar ise tüccar olacaklardır. Böylece bugün cenazeleri SSK hastanelerinde rehin kalan işçiler hastaneye bile gidemeyecek, evlerinde öleceklerdir.

Sorun SSK'dan da ibaret değildir. Paralı sağlık uygulaması her alanda geliştirilmekte, ilaçta reklam ve patent uygulamalarıyla ilaç fiyatlarını yukarı çeken, tekelleri koruyan uygulamalara geçilmektedir. Yeni uygulama ile herkese istediği yere (dispanser, hastane, üniversite) doğrudan başvuru hakkı tanınmaktadır. Bu önceki basamaklı başvuruyu ortadan kaldırmaktadır. Eskiden önce dispansere, oradan sevkle hastane ve oradan da sevkle üniversiteye başvurulabiliyordu. Şimdiki uygulama ile zaten fiilen iflas etmiş olan ve hastanelere yığılmayı doğuran sistem yasallaştırılmış oluyor. Tüm yenilik bundan ibarettir. Basamaklı başvuru sisteminin kalkışıyla aynı süreçte hastanelerde döner sermaye (ticarethane) uygulamasına geçilecektir. Böylece özel hastaneler Kürdistan'a ve taşraya yatırım yapmayacaktır. Zira buralarda kronik hastalıklar yaygındır. Bunun anlamı ise aynı parayı devletten alacak olsa bile hastanenin daha fazla zaman, para ve emek harcayacağıdır. Böylece zaten eşitsiz dağılmış olan yetersiz sağlık hizmeti daha da eşitsiz dağılmış bir yapıya evrilecektir. Zira buralara artık hastane kurulmayacak ve devletin parayı karşılama taahhüdü önemini yitirecektir. Bu taahhütlerin ne kadar kıymeti harbiyesi olduğunu da yeşil kart uygulamasında görmek mümkündür. Önceleri tüm sağlık harcamalarını karşılayacağı ilan edilen yeşil kart uygulamasında artık ilaçlar karşılanmamaktadır. Tabii ki bu yeni uygulama sessiz sedasız halledilmiştir.

Sermayenin reformlarının kısa bilançosu mudur? Bunun karşısında sınıfın kandırılmak ve soyulmak, sürünmek ve ölmek dışında bir seçeneği, dahası zorunluluğu vardır. Partisi etrafında kenetlenmek ve sermaye iktidarına son vermek!

CHP Kurultayı’ndan çıkan önemli sonuçlardan biri de kuşkusuz ki sosyal reformist akımların yıkılan seçim hayalleridir. Baykal’ın konuşmasında koyduğu kayıtlı HADEP’in olası seçim hayalleri yıkılırken, ortaya koyduğu programla da ÖDP ve EMEP gibi sosyal reformist partilerin CHP’yle “seçimde ittifak” hayallerini tuz-buz etmiştir.

ANAP'ın 15. yılı:

Bir istikrar denemesinin iflası

ANAP'ın kuruluşunun 15. yılı oldukça sönük bir tarzda kutlandı. Bu partinin iktidarın büyük ortağı da olduğu düşünülürse, bu ayrıca dikkate değer bir durumdur. Son dönem Amerikan tarzı hayat sistemi içinde politikanın da iyiden iyiye bir gösteri ve imaja indirildiği bir yerde bu mütevazılığı nasıl anlamak gerekiyor? Burjuva yazarlar bunu "ANAP'ın misyonunu yitirmesine" ya da "Mesut Yılmaz'ın misyonunu yitirmesine" bağlamaya eğilimli olduğu biliniyor. Ama bulundukları sınıf konumu gereği işleri gerçeği gizlemek, yüzeyselleştirmek ve olayları kişilerle açıklamak olanların yaklaşımıdır bu. Eğer ANAP'ı Mesut Yılmaz kötürümleştiriyorsa bir başka lider bulunamamakta mıdır? Ya da ANAP misyonu taşımaktan vazgeçtiyse bu misyonu taşıyacak niye bir başka parti bulunamamaktadır? Sorun hiç de bu eksenlerde anlaşılamaz. Ama önce herkesin üzerine birleştirdiği sonucu kabul etmek gerekir: ANAP çıkış döneminin özelliklerinden ayrılmış, bugün klasik bir merkez-sağ sermaye partisinin sıradanlığına düşmüştür. Bu sonucu çeşitli yönleriyle ele almadan önce biz bu konudaki değerlendirmemizi önden kısaca sunalım. ANAP, onu vareden koşullar ortadan kalktığı ölçüde, "misyonunu" yitirdi ve tam da bu yüzden artık hiçbir yeni lider onu değiştiremeyeceği gibi hiçbir parti de o misyonu devralamaz. ANAP 1980 darbesi sonrasında kitleler için kısa süreli bir umut olarak gözüktü. Ve bu yanılsama görüntünün gerçeklere çarpmasıyla da misyonunu yitirdi. Zira o misyon kitleleri ne kadar hareketsiz tutabiliyorsa zaten o kadardı.

Darbe çocuğu olarak ANAP

Öncelikle ANAP'ın bir umut olarak algılanabildiği şartlara bakmak gerekiyor. ANAP 1983'te kurulduğunda toplumun devrimci tüm örgütlerinin yanı sıra tüm ilerici kesimleri de ezilmişti. Üzerinden askeri faşist bir silindire geçilmiş olan toplum halen süren darbe şartlarında günübürlük olarak daha azgın bir terörle tehdit ediliyor, deyim uygunsa günlük yaşamın üzerinde "Demoklesin kılıcı" sallanıyordu. Darbe sonrası ilk seçimlere katılma hakkı için ancak 3 parti izin alabiliyordu. Daha sonra Özal tarafından Türkiye'ye "2,5 parti, 2,5 gazete yeter" diye formüle edilip hayali kurulan işte bu darbe şartlarıydı. Düşünün ki Erdal İnönü'nün SODEP'i bile seçimlere katılma hakkı kazanamamıştı. Bu şartlarda bile ANAP'ın seçim başarısının altında demagojik olarak kullanılan darbe karşıtlığının payı vardı. Böylece ANAP iki temel slogan üzerine yükseldi: "Ortadirek" edebiyatı ve "4 eğilimi (sosyal demokrat, ülkücü, islamcı, merkez sağ) birleştirmek."

Öncelikle düzenin ABD özentisi 2 veya 2,5 parti arasında dönmesini hedefleyen "4 eğilimi birleştirmek" söylemine bakalım. Hemen söyleyelim ki bu çaba daha baştan demagojikti. Sosyal-demokrasi zaten darbe sonrasını tanımlayamıyordu. Bu şartlarda olduğu kadarıyla da nereye muhalefet yapabileceğini bilemeyen bir sosyal-demokrasi vardı. Grevlerin ya da toplumsal muhalefetin olmadığı bir yerde demagojik bir "sol" muhalefet dahi işlevsizleşiyordu. Bunların yaratılması konusundaki bir çaba ise daha baştan 12 Eylül'ün dar sınırlarıyla karşı karşıya geliyordu. Böylece, sola yönelik ağır devlet terörünün zevahirini kurtarmak için islamcı ve ülkücü kesimlere karşı gösterilen kısmi bir siyasi baskı şartlarında, ANAP

içinde gerici ve muhafazakar neo-liberal eğilim daha baştan tek baskın eğilimdi. Zaten darbe de 24 Ocak Kararları'na ve yeni "ihracata dayalı ekonomik model"e uyumlu bir politik ekibe yönetim izni verebilirdi. Böylece daha önce MESS (Metal İşverenleri Sendikası) Başkanı ve 24 Ocak Kararları'nın (IMF adına) mimarı sayılan Özal şahsında hükümet liberal ANAP'a bırakıldı.

Burada kısaca ANAP liberalizminin sınırlarını da belirtmemiz gerekiyor. Bu liberalizm devletin ekonomide ve idari yönetimde küçültülmesi ya da daha az müdahaleciliği anlamına hiç gelmedi. Zaten bu tür bir liberalizm 19. yüzyıl sonrasında artık sadece ansiklopedilerde yer almaktadır. Dolayısıyla varlığını ve yönetme hakkını faşist bir askeri darbeden alan sözde liberalizm de bununla uyumlu oldu. ANAP yönetiminin 1300 imzalı aydınlar dilekçesine ve idamlara meslek yeminleri üzerinden karşı çıkan TTB'ye (Türk Tabipler Birliği) açtığı soruşturmalar, ya da tek tip elbiseye karşı ölüm oruçları eyleminde tutsak yakınlarına karşı davranışları, ölümlere varan pervasız saldırılar (Didar Şensoy'un 1984'de öldürülmesi), bu aşırı gerici liberalizmi iyi tanıttayan örneklerdi. Ekonomik alanda neo-liberal uygulamalara politik planda faşizmin o denli tahkim edilmesi eşlik etti. Devletin ekonomik alandan her çekilişi idari-bürokratik yapılanmanın o derece büyütülüşünü de koşulladı. Bu hiçbir uyumsuzluk yaratmadı. Zira ekonomik liberalizm zaten faşist darbenin temel bir politikasıydı.

Liberal bir ekonomik politikanın emekçilerde doğuracağı uzun vadeli sonuç ise hoşnutsuzluk, öfke ve mücadele isteği idi. ANAP 1980'ler boyunca bu sonuçtan önceki kısa süreli umutlar dünyasına oynadı. Böylece de "ortadireği koruma" demagojisi doğdu. Aslında bu slogan, kırdan kente yoğunlaşan göçün ve 24 Ocak Kararları ile yaratılmış ortamın beslediği sınıf atlama özelemlerini istismar ediyordu. Bu şekliyle her alanda ama en çok rantıye, spekülasyon, bankerlik vb. alanlarda ve hizmet sektöründe bir canlanma yaşanan ekonomi içinde toplumsal kurtuluş, hatta toplumsal her olgu geriledi. Süreç, işçi sınıfını eylemsiz-tepkisiz konumu içinde fakirleştirirken ve ara sınıfları maddi-sosyal ortamlarını çözerken, çok küçük bir kısmı için gerçekten de bir sınıf atlama olanağı olarak yaşandı. Politikanın hemen tamamen yokedildiği bir ortamda, apolitik ve arabesk türden bin kültür özel bir tarzda öne çıktı. Tekelleşen ve artan bir "kültürel" etkinlik için gazeteden TV'ye "hizmet" yelpazesi çeşitlendirildi. Ancak bu sayede maddi temeli zayıf sınıf atlama olgusu dev aynalarıyla yansıtılabilir. Bunda gösterilen başarının apolitizmi ve apolitizmin sürmesi de apolitik/arabesk türden bir kültürün (gerçekte ise kültürsüzleşmenin) yaygınlaşmasını destekledi. Özal'ın ağzından "Benim memurum işini bilir" türü ahlak ve kültür normları, ANAP liberalizminin neye oynadığının bilincinde olduğunu gösteriyordu.

Tüketen ortadirek

ANAP'ın '80'ler boyunca süren iktidarı, "ortadirek" işçi-emekçiler için son derece çelişkili bir süreç oldu. '80'den önce yılda 8 maaş ikramiye gibi haklara mücadele ile sahip olan, ama bunları 13 Eylül'de kaybeden işçiler, süngü tehditi altında göz göre göre yoksullaştırıldılar. Ama bu yoksullaşma

toplumsal bir fedakarlık söylemiyle değil, herkesin zengin olabileceği ve hatta olunduğu söyleminin topluma propagandası ile el ele gitti. Zengin olmak ve ondan da önce zenginmiş gibi davranmak, yani lüks tüketmek, temel bir kitle davranış eğilimi halini aldı. İnsanlar yoksullaştıkları oranda, temel gıda maddelerinde asgari sınırların altında beslenirken, lüks tüketim için para biriktirme yoluna gidebiliyorlardı.

Bu çelişkili durumun uzun sürmesi beklenemezdi. Ya yeni düzeyde artan ihtiyaçlar karşılanacak, ya da kitleler artık daha çok yoksun oldukları şeyler için de mücadeleye katılacaklardı. ANAP'ın "4 eğilimi birleştiren", toplumun genelinde bireysel kurtuluş hayalleri yayan terör kadar ideolojik hegemonyaya dayalı bu misyonu, bu sürecin bitmesiyle kırılmaya başladı. Örneğin, liberal ANAP iç politikada ne kadar faşizm idiyse dış politikada da o kadar şoven ve militarist hayaller içindeydi. O zamanın "aktif dış politikası" diye anılan ve şimdi yadedilen şey, Körfez Savaşı vesilesiyle söylendiği gibi, "bir koyup üç almaktır". Lakin bir koymaya güç yetirip yetirememenin ötesinde, sonuçta Türkiye 32 milyar dolar zarara uğradı. Emperyalist hayaller somut gerçekler karşısında dağılmıştı. Ama aslında olduğu kadarıyla aktif dış politika ve hatta Kürt sorununda federasyona kadar düşünsel üretimlere bile izin veren olgu, toplumsal muhalefetin sessizliği ve bu çerçevede ANAP'ın süren misyonuydu.

Neo-liberal dalganın ölümü: 90'ların sınıf hareketi

ANAP'ın 1980'ler boyunca yükselişi hiç de istisnai değildi. Emperyalist liberalizmin 1980'lerdeki yeni dalgası ve hükümet olma durumu İngiltere'de M. Thatcher'in, Fransa'da J. Chirac'in, Japonya'da Y. Nakosone'nin, Almanya'da H. Kohl'ün, İtalya'da Guilleto Andoretti'nin liberal politikaları, eşzamanlı sonuçlar üretti.

İngiltere, hem zaman hem daha ileri uygulamalarıyla bu emperyalist liberalizmin merkezi oldu. Arjantin ile bir emperyalist onur savaşına girişti ve Falkland'ların çevresinin deniz olması yüzünden zaferinin anıtı olarak düşen uçaklarını pek kullanmadı. K. İrlanda sorununun siyasi yanını inkar etti ve Bobby Sands ile yoldaşlarının ölüm orucu ile şehit düşmeleriyle karşılaştı. 1920'lerden beri esasta sessiz kalan sınıf hareketini özelleştirme ve kapatmalarla karşıladı. Maden işçileri kararlı ve uzun süreli bir direnişle cevapladı bunu. Bizde adı çöp vergisi olan uygulama, İngiltere'de Poll Tax (Kelle Vergisi) adıyla gündeme girdi ve İngiltere'nin uzun süredir gördüğü en yığinsal ve en kararlı mücadele ile cevaplandı.

Tablo uzatılabilir. Ancak bilinmelidir ki, 1990'ların başında ANAP misyonunu bitiren sınıf hareketi ve toplumsal muhalefet oldu. (Üstelik 1989 Doğu Avrupa ve SSCB'de yaşanan çöküşün sınırlayıcı etkisine rağmen) Böylece bu neo-liberal saldırının toplum çapındaki misyonunu sona erdirdi.

Bu sahte mitos ortadan kalktığında görülecektir ki, ANAP'ın sözde liberalizmi demek, terör, tek tip elbise, hücre tipi cezaevi, idamlar, zam, bireycilik, rüşvet vb. demektir. Sermaye onda kendisini bulmuş ve kendisinde ne bulduysa ona vermiştir. Ölen, ANAP'ın misyonu; ölen, sermayenin gelecek hayali; ölen, çürüyen sermaye iktidarındır.

Bir “görevli teorisyen”in demokrasi

Demokrasi mücade

Bu liberaller sorunu gerçekten tartışmak istiyorlarsa işte buradan tartışmalıdır. “Sosyalizmi geciktirme” iddiasına illa bir yanıt vereceklerse, bunu faşizm-burjuva demorasisi ikilemi üzerinden, bu reformist ikilem üzerinden giderek dosdoğru tartışmalıdır. Ve bize söyleyecekleri bir çift sözleri varsa, gectik on yıldır ortaya koyduklarımızı, on yıl öncesinin daha o ilk adımında ortaya koyduklarımız üzerinden söylemelidirler. On yıl önce, siyasal bir akım olarak mücadele sahnesine çıktığımız daha o ilk anda, Türkiye’de demokrasi sorununun marksist ele alınışına ilişkin olarak ortaya koyduğumuz biricik marksist perspektifi, bu vesileyle bir kez daha tüm liberal ve halkçı ideolojik hasımlarımıza bir onur belgesi olarak olduğu gibi sunuyoruz. Bu vesileyle herkesi kaçak güresmeyi, saptırılmış eksenlerle ovalanmayı terketmeye, bu biricik marksist devrimci platforma karşı söyleyecekleri neyse cepheden ve dosdoğru ortaya koymaya çağırıyoruz.

Revizyonizmden devralınan miras: Faşizme karşı burjuva demokrasisi için

Emek yazarının yazısı herhangi bir sistemden ve belirgin fikirden yoksun karmakarışık bir laf yığını olarak sürüp gidiyor. Ama bu laf yığını tepeden tırnağa reformist önyargılarla dolu bir kafadan kağıda döküldüğü içindir ki, belirsizlik ve bulanıklıktan umulan tüm yarara rağmen, bu reformist kafa yapısı neredeyse her satıra yansıyor. Bu aptalca laf yığınıyla uzun uzadıya uğraşacak değiliz. Bunu yapmak yerine onu olduğu gibi okura sunmak, EMEP’te ciddi teorik sorunlar üzerine kalem oynatma işinin kala kala kimlere kaldığını göstermek için daha kestirme ve daha pratik bir yoldur. Yazarın metnini ekte yayınlamak yoluyla bunu yaptığımıza göre, burada mümkün merteye kısa tutulmuş değinmelerle

ilerleyebiliriz.

İllegal örgütü tasfiye ederek tümüyle legale çıkan liberaller topluluğunun bu görevli memuru, Türkiye’nin “işbirlikçi burjuvazinin faşist diktatörlükle yönettiği bir ülke” olduğunu, bu ülkede demokratik hakların gündelik mücadeleyle elde edilen “kırıntılar”dan ibaret kaldığını söyleyerek sürdürüyor yazısını. Bu olguyu legale çıkmak gibi tepeden tırnağa tasfiyeci bir adım sözkonusu olduğunda unutuyor da, iş “ülkenin demokratikleşmesi” türünden reformist bir platformu gerekçelendirmeye gelince tutup hatırlıyor ve hatırlatıyor. Daha önce de işaret etmiş olduğumuz bu noktayı hatırlatmakla yetinin geçiyoruz. Ardından, birilerinin “kapitalizmin demokrasi düşmanlığı gerekçesinin ardına sığınarak” demokrasi uğruna mücadeleyi küçümsediğini, kendilerinin de bu nedenle “reformcu” olmakla suçlandıklarını söylemeye geliyor sıra. Bu temelden yoksun bir başka aptalca iddia. Tam tersine, “kapitalizmin demokrasi düşmanlığı”, demokrasi uğruna mücadelenin kapitalizm koşullarındaki büyük önemini göstermekle kalmaz, yanısıra, demokrasi uğruna mücadeleyi sosyalizm uğruna mücadeleye sımsıkı bağlayan nesnel toplumsal-iktisadi temeli de verir bize. Oysa bu liberal takımı, kapitalizm koşullarında bu ikisini birbirinden ayırıp, “ülkenin demokratikleşmesi”/ “toplumun demokratikleşmesi” üzerine bir ön aşama ve buna uygun bir program icat etmek yoluna gidiyorlar. Onlar, tam da, bu evrimci-aşamacı anlayıştan dolayı, demokrasi uğruna mücadele ile proletaryanın burjuvaziye karşı yürüttüğü devrimci siyasal iktidar mücadelesi arasındaki stratejik/organik bağı koparıp attıkları için, “reformculuk”la suçlanmaktadırlar.

“Soylu” yazar “ülkenin demokratikleşmesi” platformunun savunusuna bir sonraki cümleden devam ediyor: “Çünkü, işbirlikçi burjuvaziye” ve onun devletine karşı “mücadelenin ilerletilmesi”, “ancak siyasal demokrasi taleplerinin elde edilmesi ve kullanılması olanakları genişletildiği ölçüde mümkündür”. Oysa yığımız doğru olanın bunun tam tersi olduğunu da pekala düşünebilirdi. Ancak “işbirlikçi burjuvaziye” ve onun devletine karşı genel devrimci mücadelenin “ilerletilmesi” ölçüsündedir ki, “siyasal demokrasi taleplerinin elde edilmesi ve kullanılması olanakları” genişler. Yazar 1990’lar Türkiye’sinde değil 1905 Rusya’sında gezindiği, kendi öz muhakemesiyle değil Lenin’den çalıntı bazı ifadelerle konuşmaya çalıştığı için böyle aptalca laflar içinde çuvallıyor. Rusya’da siyasal gericiliğin kaynağı çarlık iktidarında temsil edilen feodal soylular sınıfıydı. Ve bu sınıfa karşı yürütülen demokrasi (burjuva-demokratik devrim) mücadelesinin başarısı ölçüsündedir ki, burjuvaziye karşı mücadelenin tarihsel koşulları da olgunlaşmış olacaktı. Ama Türkiye’de siyasal gericiliğin temel toplumsal kaynağı ve dayanağı bizzat işbirlikçi burjuvazinin kendisidir. Her türlü temel demokratik hakkı “kırıntı” düzeyine düşüren bizzat bu sınıftır. Dolayısıyla, bu sınıfa karşı ve onun devletine karşı mücadeleyi “ilerletme”nin

koşulu “siyasal demokrasi talepleri”nin elde edilmesidir demek, sorunu mekanik, tek yanlı ve tek boyutlu olarak ortaya koymaktır. Pekala bunun tam tersinin de doğru olduğu söylenebilir. “Siyasal demokrasi taleplerinin” elde edilebilmesinin temel koşulu, bu sınıfa ve bu devlete karşı mücadelenin “ilerletilmesi”dir. Elbette ki bu mücadele içinde elde edilen her demokratik mevzi gerisingeri burjuvaziye karşı mücadelenin etkili bir dayanağı olur. Buradaki ilişki devrimci mücadele süreci içinde diyalektik bir bütünsellik taşır. Ama burjuva demokrat kafa yapısı demokratik mücadeleyi tek yanlı olarak öne çıkarır, onu idealize eder, devrimci sınıf mücadelesinin genel çerçevesinden koparır. Birarada, içiçe yürüyen, yürümesi gereken bir mücadeleyi “önce demokrasi” diyerek parçalar, sınırlar, güdükleştirir. Burjuva demokratizminin tipik davranış tarzıdır bu. Daha bunları bile doğru dürüst yerli yerine oturtamayan birinin Türkiye’deki siyasal hayatın içinde olduğu, buradaki gerçeklerden ve gerçek ilişkilerden giderek konuştuğu söylenebilir mi?

Bir sonraki paragraftan söze şöyle devam ediliyor: “Lenin, emperyalist savaşın, burjuva cumhuriyetiyle monarşi arasındaki farkı fiili olarak ortadan kaldırdığı koşullarda, cumhuriyetin küçümsemesi ve önemsenmemesinin yanlışlığı üzerinde durmuştu”. Lenin’e bu atfı nereye bağlanacak dersiniz? Yanıt için okumaya devam edelim: “Küçük-burjuva ‘sol’cuları, ... faşizm ve burjuva demokrasisi arasında bir ayrım yapılamayacağını ve herhangi bir ülkede faşizmin mi, burjuva demokrasisinin mi siyasal rejim olarak varlığını sürdürdüğü karşısında işçi sınıfının kayıtsız kalabileceğinin teorisine girişebiliyorlar.” Ve nihayet sonuç: “Onlar , ... kitlelerin faşist cendere altına alınmasına karşı -burjuva karakterli olduğunu bile bile- siyasal özgürlükleri savunmayı ve burjuva koşullar içinde de olsa, olabildiği kadarıyla toplumun demokratikleşmesi için mücadele etmeyi gereksiz sayan bir anlayışa sahiptirler.”

Böylece “küçük-burjuva ‘sol’cuları” üzerine dayanaksız iddiaların ardına saklanılarak yapılmak istenen şeyin ne olduğu ortaya çıkıyor. Asıl sıkıntı, faşizm-burjuva demokrasisi ikilemi üzerinden düzenin demokratikleştirilmesi reformist platformuna teorik dayanaklar yaratmaktır. Bu ülkede faşizme karşı “burjuva demokrasisi için” mücadeleyi teorize etmek revizyonistlerin işiydi ve ‘80 öncesi dönemde başta TDKP olmak üzere tüm devrimci akımlar bu reformist platformu sert bir biçimde mahkum etmekteydiler. ‘80 öncesinin devrimcileri ta ‘71 Devrimci Hareketinden beri faşist diktatörlüğün yıkılması sorununu egemen sınıfların iktidarının yıkılması, devrimci işçi-köylü iktidarının kurulması ve devrilen sınıfların mülkiyetten tecrit edilmesi sorunu olarak ortaya koyuyorlardı. 12 Eylül karşı-devriminin devrimci kimlikleri ezerek ürettiği yeni liberal akımlar ise, bunun yerine “burjuva koşullar içinde de olsa, olabildiği kadarıyla toplumun demokratikleşmesi” çizgisine kaydılar. Burada içlerinden bazılarının

vaazı üzerine - 4

lesesi ve program sorunları

“faşist diktatörlüğün yıkılmasını hedefleyen bir mücadele programı” lafları etmesi reformizme çekilmiş “sol” bir ciladan başka birşey değildir. Kaldı ki, *Emek* yazarından yukarıya aktarılan pasajlardan da görülebileceği gibi, bu “yıkılış” zaten burjuva demokrasisinin kuruluşu hedefine bağlanmakta ve böylece cilanın hemen dibindeki reformist öz kendini tüm açıklığı ile göstermektedir. Lenin’in bu kaba liberal bakış açısına nasıl utanmazca alet edilmek istendiğine geçmeden önce şunu da ekleyelim ki, “toplumun demokratikleşmesi”ne ilişkin bu görüşler, olduğu gibi TKP’nin son programında yer almaktadır. 1983’teki 5. Kongre’de kabul edilen programın “*Türkiye Halkının Ulusal ve Sosyal Kurtuluş Yolu*” başlıklı ana bölümünde ve “*Faşist Diktatörlüğün Yıkılması ve Ulusal Demokrasinin Kurulması*” arabaşlığı altında bu konuda söylenenler bugünkü EMEP’in söyledikleriyle birçok noktada aynıdır, hatta belli bakımlardan daha ileri bile sayılabilir. (Bkz. *TKP Programı*, TKP Yayınları, s.28-29)

Peki ama Lenin’e monarşi-cumhuriyet ilişkisi üzerinden yapılan atıfla söze başlamaktaki murat ne ola ki? Çok basit. Monarşi ile cumhuriyet ilişkisinin yarattığı çağrışım üzerinden faşizme karşı burjuva demokrasisi çizgisine dayanaklar bulmak. Boşuna bir çaba! Elbette ki Lenin, emperyalist savaşın demokratik cumhuriyetle monarşi arasındaki farkı pratikte silmesi olgusunu alıp, bunu cumhuriyet uğruna mücadelenin küçümsemesine ya da anlamsız görülmesine dayanak yapanlara karşı çıkmıştı. Ama aynı Lenin, burjuva monarşisinin egemen olduğu bir ülkede, cumhuriyet uğruna mücadeleyi sosyalist devrim uğruna mücadeleden ayırıp, araya bir cumhuriyet uğruna mücadele aşaması/programı koyanlara da aynı şekilde karşı çıkmıştı. Tam da ilk yanlış yapan (cumhuriyet uğruna mücadeleyi küçümseyen) emperyalist ekonomistlere karşı polemikler yürüttüğü aynı günlerde (örneğin Ağustos 1916’da). Tam da demokratik siyasal istemler uğruna mücadeleyi konu alan yazılarında (örneğin *Junius Broşürü Üzerine* makalesinde). Tam da ulusal sorunda emperyalist ekonomizmin esin kaynağı olan görüşlerin sahibi olan biriyle polemiklerde (bizzat Rosa Luxemburg’un kendisiyle). Yiğidimiz demokrasi sorunu üzerine kalem oynatır, emperyalist ekonomizm üzerine bir yığın uluorta boş laf eder. Ama bir yandan emperyalist ekonomistlere demokratik siyasal istemler uğruna mücadelenin önemini anlatan aynı Lenin’in, öte yandan ve tam da aynı yazılarında, bu istemlerin ancak sosyalist devrime bağlandıkları ölçüde, bu temel stratejik perspektif içinde ele alındıkları takdirde, “sıkı sıkıya devrimci” bir biçimde formüle

Kapitalizmin egemen hale geldiği ve burjuvazinin iktidar sahibi sınıf olarak kendi toplumsal ve siyasal egemenliğini tam olarak kurduğu koşullarda durum temelden farklıdır. Kapitalist düzenin temelleriyle bağdaşabilir olan iktisadi ve siyasal reform istemleri, bu koşullarda, artık bizzat bu sınıfa karşı yöneltilmiştir. Bu koşullarda toplumsal devrim ancak bir sosyalist devrim olabilir ve teorik mantığı yönünden, kapitalizm çerçevesi ile bağdaşabilir olan tüm iktisadi ve siyasal reform talepleri uğruna mücadele, ancak bu talepler sosyalist devrim perspektifi içinde, ona tabi bir biçimde ele alınabildikleri ölçüde devrimci bir biçimde formüle edilmiş olurlar ve devrimci iktidar mücadelesinin dayanaklarına dönüşürler. Burada artık iki ayrı devrim aşaması ve onlara denk düşen asgari ve azami iki program değil, tek bir devrim, proleter devrim ve ona denk düşen bir proleter devrim programı vardır. Burada artık bir devrim programı olarak “asgari program” tarihsel olarak aşılmıştır.

edilmiş olacaklarını, bir marksistin sorunu başka türlü koymayacağını savunduğunu bilmez, ya da bilir de bilmemezlikten gelir.

Lenin, Rosa Luxemburg’un bir monarşi olan Almanya için ileri sürdüğü demokratik cumhuriyet programını ve şiarını eleştirirken şunları söylüyor:

“Junius, emperyalist savaşa ‘karşı’ bir ulusal program ‘çıkarmayı’ öneriyor. İleri sınıfa, yüzünü geleceğe değil, geçmişe çevirmeyi öneriyor! 1793 ve 1848’de, nesnel olarak hem Fransa’da hem de Almanya’da ve bütün Avrupa’da burjuva-demokratik devrim gündemdediydi. ... o zamanki demokrasinin burjuva-ulusal programı bu nesnel tarihi duruma uygundu. ... Bugün Avrupa’nın öndegelen, en büyük devletleri için nesnel durum farklıdır. İleriye doğru gelişme -olası geçici gerilemeleri bir yana bırakırsak- ancak sosyalist toplum, sosyalist devrim yönünde gerçekleştirilebilir.” (Seçme Eserler, C.5, s.295-296)

Lenin’in konumuz açısından teorik ve pratik önemi çok büyük bu tartışmasına daha ileride bir başka yönden yeniden döneceğiz. Şimdilik, amacımız, emperyalist ekonomistlere monarşi ve cumhuriyet arasındaki farkı unutkanın ya da küçümsemenin yanlışlığını anlatan aynı Lenin’in, monarşist Almanya için bağımsız bir “demokratik cumhuriyet” şiarına ve programına karşı çıktığını, marksist açıdan, cumhuriyet uğruna mücadele de dahil, tüm demokratik istemler uğruna mücadelenin ancak sosyalist devrim stratejisi içinde ele alınabileceğini, alınması gerektiğini savunduğunu göstermekti. Geçmeden şunu da ekleyelim ki, sözkonusu olan yarı-feodal otokratik Rusya olunca, Lenin aynı cumhuriyet sorununu tümüyle farklı biçimde ortaya koyuyor. Zira bu geri tarihi koşulları nedeniyle Rusya hala burjuva-demokratik devrim aşamasındadır. Burada yarı-feodal monarşinin karşısına konulan hedef demokratik cumhuriyettir. Oysa aynı dönemde Almanya’da sosyalist devrim şiarı gündemdedir ve burjuva monarşisinin karşısına konulan hedef burjuva

cumhuriyet değil, fakat sosyalizmdir. Demek ki tüm sorun bir kez daha gidip devrim sorununa ilişkin açık bir görüşte düğümleniyor. Demek ki devrim sorununda açık ve net görüşlere sahip olmaksızın demokrasi uğruna mücadelenin sorunlarında da açık ve net bir görüşe sahip olmak mümkün değildir.

Tüm bunların ışığında *Emek* yazarına dönelim. Kendini pek kurnaz zanneden bu cahil memur, Lenin’in cumhuriyet ve monarşi üzerine sözlerini alıp, “faşizme karşı burjuva demokrasisi” stratejik çizgisini haklı göstermek için kullanmaya kalkıyor. Fakat bunun için öncelikle Lenin’in “monarşiye karşı burjuva cumhuriyet” çizgisini savunduğunu da kanıtlaması gerekmez miydi? Elbette yarı-feodal otokratik Rusya için değil, fakat burjuva-

monarşist Almanya için!

Bu elbette yapılamayacak bir şey olduğu için, yiğidimiz bunun yerine, burjuva demokrasisi ile faşizm arasında fark gözetmemek üzere temelsiz iddialar ileri sürerek bir kez daha sahte, sapırtıcı, esas sorundan kaçan laflar etmeyi yeğliyor. Bu sapırtıcı çaba içinde burjuva toplumun demokratikleşmesi çizgisini meşrulaştırmaya çalışıyor. Burjuva bir toplumu kendi temelleri üzerinde “demokratikleştirme”yi eksen alan bir programın/stratejinin demokrasi mücadelesinde kaba bir reformizm, klasik anlamıyla saf Kautskizm olduğunu bir kez daha hatırlatmakla yetinelim. Lenin’in buna alet edilmeye kalkılması ise tam bir liberal düzenbazlık örneğidir.

“Aristo mantığıyla devrimcilik” türünden pek alımlı bir arabaşlıkla devam ediyor yazar. Bir kez daha hayali “emperyalist ekonomistler”e yakıştırılan o hayali ve aptalca iddialar... Bunlardan yalnızca birini aktaralım: “*Eğer diyorlar*”mış, “*Türkiye’nin küçük-burjuva ‘sol’cuları*”, “*kapitalizm koşullarını aşamayan burjuva siyasal özgürlük*” istemlerine programımızda yer verirsek, bu bizi “*sosyalizm hedefinden uzaklaştırır*”! Bunun için ve bunun verdiği “korku” nedeniyle de “*işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesine* (karşı) *saldırıya*” geçiyorlarmış. Bir iddia ancak bu kadar desteksiz, bu kadar mantıktan yoksun, aptalca ve keyfi olabilir.

Peki biz kalkıp, demokratik siyasal istemler uğruna mücadele bizi “sosyalizm hedefinden” uzaklaştırmak bir yana, tam tersine, bizi ona daha da yakınlaştırır dersek ne diyecek acaba bu liberal düzenbaz? Bakınız, daha ilk anda ve ilk temel belgelerimizde, Mayıs 1987’de ve *Platform Taslağı*’mızda, biz meseleyi nasıl koymuşuz:

“Tarihsel olarak çözülmemiş demokratik görevler, ulusal sorun, genel anti-emperyalist mücadele, savaşa ve militarizme karşı savaşım, barış

için savaşım, kadın sorunu, gençlik sorunu, çevre sorunu vb. ya doğrudan ve tamamen kapitalizmden kaynaklanan, ya da kapitalizmin, tabiatı nedeniyle çözmediği veya çözmeye muktedir olmadığı sorunlar, proleter devrimin manivelaları olacak, onun toplumsal desteklerini artıracaktır.

“Tarihsel olarak çözümlenmemiş demokratik görevlerin varlığı, devrimimizin proleter karakterini değiştirmez. Tersine, bunlar, proletaryanın daha geniş toplumsal kesimleri daha kolay yanına çekmesini ve kazanmasını sağlayacaktır.” (Yakın Geçmiş Genel Bir Bakış ve Platform Taslağı, s.75-76)

1917 Rusya’sında sosyalist bir devrimi alabildiğine yakınlığının ve görülmemiş ölçüde kolaylaştıran temel etkenlerden biri, tam da, demokratik siyasal istemler uğruna mücadelenin hala da gündemde kalması, fakat bu kez çözümünün burjuvazisinin devrilmesine bağlanması değilse neydi? İdeoloji memurunun sığ, mekanik, evrimci reformist kafası elbette ki buradaki devrimci diyalektiği anlamaya müsait değildir. İsteğimiz ve beklediğimiz bu değil zaten. Fakat hiç değilse bir sorunu, bir görüş ayrılığını, bir ideolojik çatışmayı kendi gerçek eksenini neyse oradan tartışamaz mı?

Sorun marksist açıdan konulduğunda, kapitalist bir ülkede, demokratik siyasal istemler uğruna mücadele sosyalizm uğruna mücadeleyi geciktirmez, tam tersine onu **yakınlaştırır**; çünkü yığınların burjuvazinin sınıf egemenliğine karşı harekete geçirilebilmesinin son derece güçlü ve elverişli araç ve olanaklarını sağlar bize. Kapitalizmin kaçınılmaz bir biçimde uyardığı demokratik özelemler ve istemler, yığınları burjuvaziye karşı daha geniş ölçekte ve daha etkin bir biçimde harekete geçirebilmenin kaldıraçları olarak rol oynarlar. Sorun bu denli açık olduğuna göre, liberal yiğidin ortaya attığı iddia nereden çıkıyor? O neye dayanarak bize demokrasi mücadelesinin sosyalist devrimi “geciktirdiği inancı yüklüyor? Çünkü biz, demokrasi mücadelesinin değil, fakat onun liberal-reformist ele alınışının yığınların dikkatini genel olarak her türlü devrimden uzaklaştırdığını, devrimi imkansız kıldığını söylüyoruz. Bu reformist anlayış, kapitalist bir ülkede demokrasi mücadelesini burjuvazinin sınıf egemenliğinin devrilmesi hedefinden, bu temel iktidar sorunundan, bu biricik devrimci stratejik perspektiften, yani sosyalist devrimden koparır, onu burjuva toplum ve devlet düzeninin kendi temelleri üzerinde demokratikleştirilmesi çizgisi derekesine düşürür ve böylece de, demokratik siyasal istemler uğruna mücadele sosyalist devrimin bir olanağı, bir kaldıraç olmaktan çıkar, onu ertelemenin, onu sonraki aşamaların sorunu saymanın, böylece bu temel stratejik hedeften uzaklaşmanın dayanağı haline gelir. Az yukarıda gördüğümüz “monarşi” örneği, monarşi-demokratik cumhuriyet ikilemi üzerine kurulan o dar platform, bunun iyi bir örneğidir. Liberal yazar bunu faşizm-burjuva demokrasisi ikilemine dayanak yapmaya çalışmış, bu çerçevede Lenin’i kendi kaba liberal anlayışına alet etmeye yeltenmişti.

Bu liberaller sorunu gerçekten tartışmak istiyorlarsa işte buradan tartışmalıdırlar. “Sosyalizmi geciktirme” iddiasına illa bir yanıt vereceklerse, bunu faşizm-burjuva demokrasisi ikilemi üzerinden, bu reformist ikilem üzerinden giderek dosdoğru tartışmalıdırlar. Ve bize söyleyecekleri bir çift sözleri varsa, geçtik on yıldır ortaya koyduklarımızı, on yıl öncesinin daha o ilk adımında ortaya koyduklarımız üzerinden söylemelidirler. On yıl önce, siyasal bir akım olarak mücadele sahnesine çıktığımız daha o ilk

İllegal örgütü tasfiye ederek tümüyle legale çıkan liberaller topluluğunun bu görevli memuru. Türkiye’nin “işbirlikçi burjuvazinin faşist diktatörlükle yönettiği bir ülke” olduğunu, bu ülkede demokratik hakların gündelik mücadeleyle elde edilen “kırıntılar”dan ibaret kaldığını söyleyerek sürdürüyor yazısını. Bu olguyu legale çıkmak gibi tepeden tırnağa tasfiyeci bir adım sözkonusu olduğunda unutup da, iş “ülkenin demokratikleşmesi” türünden reformist bir platformu gerekçelendirmeye gelince tutup hatırlıyor ve hatırlatıyor. Daha önce de işaret etmiş olduğumuz bu noktayı hatırlatmakla yetinip geçiyoruz. Ardından, birilerinin “kapitalizmin demokrasi düşmanlığı gerekçesinin ardına sığınarak” demokrasi uğruna mücadeleyi küçümsediğini, kendilerinin de bu nedenle “reformcu” olmakla suçlandıklarını söylemeye geliyor sıra. Bu temelden voksun bir başka aptalca iddia. Tam tersine, “kapitalizmin demokrasi düşmanlığı”, demokrasi uğruna mücadelenin kapitalizm koşullarındaki büyük önemini göstermekle kalmaz, vanısıra, demokrasi uğruna mücadelevi sosyalizm uğruna mücadeleye sınıksız bağlayan nesnel toplumsal-iktisadi temeli de verir bize.

anda, Türkiye’de demokrasi sorununun marksist ele alınışına ilişkin olarak ortaya koyduğumuz biricik marksist perspektifi, bu vesileyle bir kez daha tüm liberal ve halkçı ideolojik hasımlarımıza bir onur belgesi olarak olduğu gibi sunuyoruz. Bu vesileyle herkesi kaçak güreşmeyi, sapıtılmış eksenlerle oyalanmayı terketmeye, bu biricik marksist devrimci platforma karşı söyleyecekleri neyse cepheden ve dosdoğru ortaya koymaya çağırıyoruz.

“Asgari program”

Emek yazarına dönelim ve kaldığımız yerden devam edelim. Burada Lenin’den Kievski’nin “temel mantık hatası” üzerine bir alıntı ve bu alıntıya eklenmiş şu sözler var: “Bu alıntıyı, ‘asgari program’ üzerine tartışma yürütmek için değil, küçük-burjuva ‘sol’cularının mantıklarını sergilemek için yaptık.”

Lütfettiniz; böylece, gerçekte liberal bir düzenbazdan başka birşey olmadığımızı bir kez daha sergilemiş oldunuz! “Asgari program” üzerine, bizi bugünün Türkiye’sinde devrim ve demokrasi üzerine tartışmaların gerçek alanına bağlayabilecek bu biricik sorun üzerine tartışma yürütmekten madem kaçacaktınız, Lenin’den o alıntıyı niye yaptınız?

Emek yazarı üç bölümlük yazısında kırk kere “asgari program” lafı ediyor da buna bir kez ve bir nebze olsun açıklık getirmek girişiminde bulunmuyor, tersine bundan özenle ve ısrarla kaçınıyor. Bu, devrim sorunlarındaki o koyu belirsizliğin teori düzeyine çıkarılmasının bir yansıması, onun zorunlu bir uzantısıdır. Peki yazar açıklık getirmekten özenle kaçındığı bir kavramı neden bu denli sık kullanıyor? Çünkü bunu yapmamak elinde değil. Demokrasi mücadelesi üzerine sorunları Türkiye’deki düşünce çizgilerinden giderek tartışmak yerine, Lenin’in emperyalist ekonomistlere yönelttiği eleştirileri uluorta tekrarlayıp gevelemekle yetinebilen biri “asgari program” kavramından kaçınmazdı. Zira emperyalist savaş döneminin bu genel tartışmasının Rusya’ya özgü alanı “asgari program” ile sıkı sıkıya ilintilidir. Lenin’den çoğu tırnaksız bir kısmı tırnaklı bir takım ifade ve pasajları yineleyip duran biri, elinde olmayarak, “asgari program” kavramını da yineleyip durmak zorunda kalıyor.

Asgari program, neredeyse 30 yıldır, genel programları sözde asgari ve azami programlar ayırımına dayalı olan akımların hala da yerli yerine oturtamadıkları bir sorundur. Doğal olarak bu, gerçekte demokratik devrim ile sosyalist devrim arasındaki tarihsel ve teorik ayrımı doğru bir biçimde yapamamanın bir yansımasıdır. Örneğin, bugün terkedilmiş bulunan TDKP programı güya asgari ve azami programlar ayırımına dayanıyordu. Gelgelelim programın asgari bölümü gerçekte azami ve orta

kapsamına giren istem ve adımların çoğunu içeriyordu. “Özgül biçim” içinde sunulsa da başta proletarya diktatörlüğünün kurulması olmak üzere pek çok sosyalist istem ve önlem bu asgari bölümde yer alıyordu. Bu teorik ve programatik bir eklektizmin ifadesiydi ve elbette küçük-burjuva sosyal konumun karakteristik bir yansımasıydı. ‘70’li yıllarda şekillenmiş tüm halkçı-devrimci akımların ortak bir özelliği idi bu. Yeni dönemde içlerinden bazıları bunu belli belirsiz farkettiler ve karışıklığı geriye doğru aşmaya çalıştılar. Bu onları “demokratik cumhuriyet” ve “demokratik kapitalizm” programına götürdü. Fakat kapitalizmin egemenliği koşullarında bunun liberalizme açılan bir programatik çerçeve olduğunu ideolojik basıncın da etkisiyle görmekte gecikmediler ve gerisingeri eklektizme ve belirsizliğe geri döndüler.

Asgari program, teorik mantığı yönünden, burjuva toplumu koşullarında gerçekleştirilebilir olan, kapitalizmin sınırlarını aşmayan, tersine bu sınırlarla bağdaşabilir olan iktisadi ve siyasal reform taleplerine dayanır, bunları kapsar. Alışıl gelmiş kullanım içinde asgari program burjuva-demokratik devrim sorununa kopmaz biçimde bağlıdır; bu devrime denk düşen iktisadi ve siyasal hedefleri ve önlemleri kapsar. Ve böyle bir durumda, asgari program talepleri, sosyalist devrime göre siyasal ve iktisadi reform talepleri olmayı sürdürseler de, burjuva demokratik devrimin kendi sınırları içinde, bunlardan bir kısmı **toplumsal-devrimci** talepler niteliği taşır.

Bolşeviklerin burjuva-demokratik devrime ilişkin üç temel talebi üzerinden bunu somutlayıp örnekleyebiliriz. Bilindiği gibi bu talepler demokratik cumhuriyet, büyük toprak mülkiyetine elkonulması ve sekiz saatlik işgünü idi. Bu taleplerin üçü de kapitalizmin çerçevesini hiçbir biçimde aşmayan, burjuva toplumun sınırları içinde gerçekleştirilebilir olan taleplerdi ve bu anlamda siyasal ve iktisadi reform talepleri idi. Fakat bu aynı talepleri çarlık düzeni açısından aldığımızda, bunlardan ilk ikisi toplumsal-devrimci taleplerdi. Zira demokratik cumhuriyet çarlık rejiminin, onda simgelenen feodal soylular iktidarının devrimci yoldan yıkılması demektir. Kurulu bir sınıf iktidarının yıkılması ve iktidarın yeni bir sınıf ya da sınıflar ittifakının eline geçmesi köklü bir toplumsal-devrimci değişimin ifadesiydi. Aynı şekilde, büyük toprak mülkiyetine elkonulması, Rusya’nın toplumsal yaşamından, Rusya kırında serflik ilişkilerinin sökülüp atılması, köylülüğün ortaçağ köleliğinden kurtarılacak özgürleştirilmesi demektir. Toplum yaşamından kapitalizm öncesi iktisadi-sosyal ilişkilerin temizlenip atılması da aynı şekilde toplumsal-devrimci bir adımdır. Burada yalnızca üçüncü talep, sekiz saatlik iş günü, bir toplumsal reform talebi olarak kalır. Zira bu talep, bizzat kapitalist ilişkiler içinde beliren ve burjuvaziye karşı yöneltmiş olan bir taleptir. Demokratik cumhuriyet talebi tüm “halk” için, toprak talebi köylüler için ileri sürüldüğü halde, bu sonuncusu, sekiz saatlik işgünü, işçiler için ileri sürülmüştür. İlk ikisi eski rejimin köklü bir toplumsal-devrimci tasfiyesi anlamına geldiği halde, bu sonuncusu kapitalist ilişkiler alanında bir sosyal-siyasal reformdan ibaret kalır.

Soruna ilk iki talep üzerinden bakıldığında, burjuva demokratik devrim toplumsal bir devrim karakteri taşır. Zira böyle bir devrim feodal soyluların toplumsal egemenliğini yıkar, toplum yaşamından bu sınıfın temsil ettiği kapitalizm öncesi iktisadi-sosyal ilişkileri ve kurumları temizler. Bu kapsamından dolayı burjuva demokratik devrim toplumsal bir

devrimdir ama, bu kapsam çerçevesinde kapitalizmin sınırları henüz hiçbir biçimde aşılamamıştır. Ve işte bu nedenle de, burjuva demokratik devrimle atılan adımlar, burjuva düzenle bağdaşabilirlik anlamında, iktisadi ve siyasi reformlardan başka bir şey değildir.

Kapitalizmin egemen hale geldiği ve burjuvazinin iktidar sahibi sınıf olarak kendi toplumsal ve siyasal egemenliğini tam olarak kurduğu koşullarda durum temelden farklıdır. Kapitalist düzenin temelleriyle bağdaşabilir olan iktisadi ve siyasal reform istemleri, bu koşullarda, artık bizzat bu sınıfa karşı yöneltilmiştir. Bu koşullarda toplumsal devrim ancak bir sosyalist devrim olabilir ve teorik mantığı yönünden, kapitalizm çerçevesi ile bağdaşabilir olan tüm iktisadi ve siyasal reform talepleri uğruna mücadele, ancak bu talepler sosyalist devrim perspektifi içinde, ona tabi bir biçimde ele alınabildikleri ölçüde devrimci bir biçimde formüle edilmiş olurlar ve devrimci iktidar mücadelesinin dayanaklarına dönüşürler. Burada artık iki ayrı devrim aşaması ve onlara denk düşen asgari ve azami iki program değil, tek bir devrim, proleter devrim ve ona denk düşen bir proleter devrim programı vardır. Burada artık bir devrim programı olarak “asgari program” tarihsel olarak aşılmıştır. Burada artık proleter devrim programı tüm devrimci iktidar mücadelesinin temelidir ve burjuvazinin sınıf egemenliğinin yıkılması yoluyla proletaryanın sosyalist iktidarının kurulması tüm bu mücadelenin asıl eksenidir. Ve demokratik siyasal istemler uğruna mücadele sözkonusu olduğunda, tüm sorun, bu mücadelenin proletaryanın bu genel devrimci iktidar mücadelesine nasıl bağlanacağıdır.

Bu son sorunun yanıtını, bunun marksist açıdan biricik doğru devrimci çözümünü bize Lenin’in şu klasik formülü vermektedir: *“Demokrasi sorununun marksist çözümü, proletaryanın, burjuvazinin devrilmesini ve kendi zaferini hazırlamak üzere, bütün demokratik kurumları ve bütün özelemleri, kendi sınıf savaşımında seferber etmesidir.”* İlk bölümdeki genel gözlemler içinde de hatırlattığımız gibi, Lenin’in demokrasi sorununu proleter devrim çizgisi içinde yerli yerine oturtulması anlamına gelen bu formülünü EMEP’in ideoloji memuru da aktarıyor. Ama bunun anlamı üzerine tek kelime etmeksizin. Sadece bir cila, bir göz boyama ögesi olarak. Emperyalist ekonomistlerin tarih olmuş yanlışları üzerine sonu gelmez gevezelikler eden birinin bugünün bu biricik devrimci perspektifi için tek kelime yorum yapmaması, onu Lenin’den kasten uzun tutulan bir parça içinde deyim uygunsu boğuntuya getirmesi elbette bir rastlantı değildir.

Lenin, emperyalist ekonomizmin eleştirisi çerçevesinde ortaya koyduğu bu temel marksist formülasyonun nasıl anlaşılması gerektiğini, yine aynı günlerde ve yine emperyalist ekonomizmin eleştirisi vesilesiyle, şöyle ortaya koyuyor:

“İnsan demokrasi için mücadele ile sosyalist devrim için mücadelenin, birincisini ikincisine bağımlı kılarak, nasıl birleştirileceğini bilmelidir. Bütün güçlük burada yatıyor; meselenin bütün özü buradadır.

“Tolstoycular ve anarşistler birincisini bir yana atıyorlar. Buharin ve Radek birinciyle ikinciye birleştirmekte başarısız kalıp kafalarını karıştırdılar.

“Ama ben derim ki: esas şeyi (sosyalist devrimi) gözden kaçırma; birinci sıraya onu koy (Junius bunu yapmadı); bütün demokratik talepleri koy ama bunları sosyalist devrime bağımlı kıl, onunla uyum içinde düzenle (Radek+Buharin akılsızca bu taleplerden birini kaldırıyorlar), ve esas şey için mücadelenin, kısmi bir şey için mücadeleyle başlamış olsa bile alevlenebileceğini akılda tut. Kanımca, meselenin sadece bu şekilde anlaşılması doğrudur.” (İnessa Armand’a 25 Aralık 1916 tarihli mektup, *Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm*, Koral Yayınları, s.109-110)

Burada sözü edilen Junius, bilindiği gibi Rosa

Luxemburg’dur. Emperyalist ekonomistlerin genel olarak demokratik siyasal istemlerden çok bu istemlerden biri olan ulusların kaderlerini tayin hakkına karşı çıkarlarken esinlendikleri o aynı Rosa Luxemburg. Ve Lenin, onun “esas şeyi”, sosyalist devrimi birinci sıraya koymada ve demokratik istemleri bu “esas şey”e göre düzenlemede başarısız kaldığını iddia ediyor. Emperyalist ekonomistler üzerine boş gevezeliklerle yetinen ideoloji memurları için bu yanını bilmezler. Yukarıya aktarılan pasajı önceleyen bölümde Lenin “Junius’a karşı” şunları söylüyor: *“Durum emperyalist savaş durumudur. Bunun çaresi yalnızca Almanya’da bir sosyalist devrim. Junius bu sonucu çıkarmadı ve demokrasiyi sosyalist devrimden ayrı ele aldı.”*

İdeoloji memuru Lenin’den öyle alıntılar yapıyor ki, konunun esasını ve yapılan alıntılarının somut bağlamlarını bilmeyen okur bundan pekala tümüyle ters sonuçlar çıkarabilir. (Bu arada belirtelim; *Emek* yazarı tek bir istisna dışında yaptığı alıntılarının kaynağını ve yerini vermiyor; böylece okurunu aktarılan ifade ya da pasajları kendi somut bağlamı içinde görme olanağından çok bilinçli bir tutumla yoksun bırakıyor.) Lenin, emperyalist savaş döneminin tüm kapitalist ülkeleri için, emperyalist savaşın karşısına “sosyalizm için iç savaş sloganı”nı koyuyor, sosyalizmi tek “çıkış yolu” olarak gösteriyor: *“Sosyalizm için iç savaş sloganı, emperyalist savaştan kurtulmanın en kısa yolunu gösterir ve savaşa karşı savaşımımızı, oportünizme karşı savaşımımıza bağlar.”* Lenin’in emperyalist ekonomistlere yönelttiği eleştirinin özü, onların bu “tek doğru sloganı” demokratik siyasal istemler uğruna mücadele ile **doğru bir biçimde bütünleştirmek** yoluna gitmek yerine, tutup bu mücadelenin karşısına koymalarıdır.

Fakat aynı dönemde Rosa Luxemburg’un tutumu sözkonusu olduğunda daha da ilginç bir durum çıkıyor karşımıza. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkına benzer türden bir emperyalist ekonomist yanlışlığı içinde karşı çıkan Rosa Luxemburg, tüm öteki demokratik istemler sözkonusu olduğunda bu kez tersten, “sağ”dan bir ideolojik yanlışlığa düşüyor. Lenin’in yukardaki pasajda *“demokrasiyi sosyalist devrimden ayrı olarak ele aldı”*, “esas şey” olan sosyalist devrimi birinci sıraya koymadı derken eleştirdiği temel önemde yanlışlığı budur. *Junius Broşürü Üzerine* başlıklı makalesinde Lenin bu yanlışlığı etraflıca irdeliyor. Daha önce gördüğümüz gibi, bu yanlışlığı, emperyalist savaşın ve monarşinin karşısına sosyalist devrimi koymak yerine demokratik cumhuriyeti koymada ifadesini buluyordu. Ön plana demokratik istemleri koyan, sosyalist devrimi bunu kendiliğinden ve kaçınılmaz olarak izleyecek bir “sonraki aşama” olarak gören bu ele alış tarzı hakkında Lenin şunları söylüyor:

“İkincisi, belli ki Junius, acıklı ünlü Menşevik ‘aşamalar teorisi’ne benzer birşey ortaya koymak istiyordu, devrimci programı ‘en rahat’, ‘en popüler’, küçük-burjuvazi için en kabul edilebilir sondan başlayarak uygulamak istedi. Bir tür ‘tarihi oyuna getirme’, darkafalıları oyuna getirme planı. Gerçek anavatani en iyi biçimde savunmaya kimse karşı çıkamaz; gerçek anavatan ise Büyük Almanya Cumhuriyetidir, en iyi savunma milistir, sürekli parlamentodur vs. Bir kez kabul edildiğinde, böyle bir program tamamen kendiliğinden bir sonraki aşamaya götürecektir: sosyalist devrim.

“Muhtemelen bu tür düşünceler, Junius’un taktiğini, bilinçli ya da bilinçsiz belirlemiştir. Bunların yanlış olduğunu söylemeye bile gerek yok.” (Seçme Eserler, C.5, s.299)

Bu, Rosa Luxemburg için savaş dönemine özgü geçici bir yanlışlıydı. Kuşku yok ki bu yanlışlığa İkinci Enternasyonal oportünizminin demokrasi mücadelesini bir “ön aşama” olarak gören anlayışının da belli bir etkisi vardı. Bununla birlikte, Rosa Luxemburg’un, emperyalist savaşın, Ekim Devrimi’nin ve Alman Kasım Devrimi’nin

deneyimlerinden de en iyi biçimde yararlanarak, bu yanlışlıklarını düzelttiğini biliyoruz. Rosa Luxemburg, Almanya Komünist Partisi’nin kuruluş kongresinde program sorunu üzerine yaptığı ünlü konuşmasında, İkinci Enternasyonal’in kapitalist ülkeler için öngördüğü demokratik “ön aşama”ya ilişkin “asgari program” anlayışını sert bir eleştiriye tabi tuttu. İşte bu eleştiriden konumuz ve tartışmamız bakımından da hayli anlamlı bazı pasajlar:

“4 Ağustos 1914’deki çöküşe değin, Alman sosyal-demokrasisinin temel aldığı ölçüt Erfurt Programıydı; bu programda sözde acil asgari hedeflere ön planda yer verilirken sosyalizm, uzaklarda parıldayan yıldızdan, bir nihai hedeften başka bir şey değildi.”

“Eğer bugün programımızda proletaryanın acil görevi, -tek kelimeyle- sosyalizmi gerçek bir olgu haline getirmek ve kapitalizmi -kökünden dallarına dek- yok etmektir diyorsak, bunu söylerkenki tavrımız, Marx ve Engels’in 1848’de bulundukları ve ilke olarak asla sapmadıkları temele dayanmaktadır.”

“Programımız, eski Erfurt Programının dayandığı bakış açısıyla bilinçli bir biçimde karşıtlık içindedir; programımız, siyasal ve ekonomik mücadele için kaleme alınan acil ve sözümona asgari taleplerin, -azami program olarak bakılan- sosyalist hedeften ayrılmasına bilinçli olarak karşı çıkmaktadır. (Erfurt Programıyla olan) bu bilinçli karşıtlık içinde, yetmiş yıllık evrimin ve herşeyden önce Dünya Savaşının dolaysız sonuçlarını silerken şöyle diyoruz: Bizim için asgari ve azami bir program yok; sosyalizm tek ve aynı şey; bugün gerçekleştirmek zorunda olduğumuz asgari hedef budur.” (Spartakistler Ne İstiyor? Belge Yayınları, s.133-134, 139, 141-142)

Emek yazarını bıraktığımız yere dönelim. “Asgari program”, dolayısıyla Türkiye’de gündemde olan temel tarihsel adımın burjuva demokratik devrim olup olmadığı, bu adımın Türkiye’nin bugünkü toplumsal koşullarında tarihsel olarak aşılip aşılmadığı üzerine tek kelime söylemeyen, demokrasi sorunu üzerine bir tartışmanın bu en canalcı sorununu üç bölümlük yazısı boyunca çok bilinçli bir oportünist susukunlukla geçiştiren ideoloji memuru, buna rağmen, bir sonraki cümlesinden sözlerini aynen şöyle sürdürüyor:

“Sorun gerçekte hiçbir muğlaklığa yer bırakmayacak denli açıktır. Proletaryanın hedefi, burjuvazinin sınıf diktatörlüğünü devrimle yıkmak, iktidarı almak ve sosyalizmi kurarak, her türden sömürü ve baskıyı tasfiye etmektir. Türkiye işçi sınıfı bu hedefe ulaşmak için, içinde bulunduğu toplumsal koşulların önüne çözmek üzere çıkardığı sorunları çözmeyi gündemine alarak ilerlemek zorundadır. Başka bir yol yoktur. Bunu yaparken, şematik planlar ve programlarla kendini sınırlamayacak, ideolojik, politik ve örgütsel hazırlığa; ezilen sınıfları, taleplerine sahip çıkma yoluyla yanına almadaki başarısına; ara tabakaları burjuvazinin yedeklemesini engellemede aldığı yola; ve egemen sınıfların ve emperyalistlerin aralarındaki çelişkilerden yararlanma ustalığına bağlı olarak, proleter devrimi gerçekleştirmeyi hedefleyecektir.”

İşte bu her yere çekilebilir boş laf yığını, bu bulanıklık ve keşmekeşlik tablosu, bize, gerçekte sorun “hiçbir muğlaklığa yer bırakmayacak denli açıktır” cümlesiyle sunulabiliyor. Bu o birçok örneğini gördüğümüz liberal düzenbaz tutumun yeni bir örneğidir. Bu ülkede yaşayıp da devrim ve demokrasi üzerine tartışmaların temel unsurlarını bilen birinin burada sunulan tabloya bakıp tek kelime açıklığa ulaşmasının olanağı var mıdır?

Bize “proletaryanın hedefi” diye sunulan cümle, bir devrimci stratejik çerçeveyi mi tanımlıyor? Daha somut olarak, Türkiye’de gündemdeki devrimin bir sosyalist devrim olduğunu mu anlatıyor? Yoksa marksist olmak iddiasındaki her türden oportünist ve liberal akımın genel ve soyut planda, elbette belirsiz bir gelecek için, ortaya koymaktan kaçınamayacağı o “nihai hedef”i mi? Rosa Luxemburg’un Alman

Siyasal örgürlükler için mücadelenin içeriği ve önemi (3)

İşbirlikçi burjuvazinin faşist diktatörlükle yönettiği bir ülkede, Kürt ve Türk tüm ezilenlerin, kullanabildikleri hak kırıntılarını, ancak yasalara karşı ve polis ve jandarma dayığı ve işkencesine direnerek elde ettikleri ve kullanabildikleri koşullarda, ülkenin demokratikleşmesi talebinin ileri sürülmesini; **diktatörlük kurumlarının ancak proletaryanın devrimci girişkenliğiyle tasfiye edilebileceği (ve edilmesinin kesin zorunluluğu) gerçeğinin ve kapitalizmin demokrasi düşmanlığı** gerekçesinin ardına sığınarak küçümsemek ve “reformculuk” olarak suçlamak, siyasal körlük değilse, bile bile işçi ve emekçileri mücadelesine saldırıya geçmek ve halk kitlelerinin talep ve çıkarlarına karşı bir çizgi izlemektir. Çünkü, **işbirlikçi burjuvaziye (ve onun yedeğindeki büyük toprak sahiplerine); onların çıkarlarının bekçiliğini yapan kurumlara ve silahlı özel adam müfrezelerine karşı mücadelenin ilerletilmesi, ancak siyasal demokrasi teleplerinin elde edilmesi ve kullanılmasının olanakları genişletildiği ölçüde mümkündür. Bu mücadele ilerletilmeden ve faşist diktatörlüğün yıkılmasını hedefleyen bir mücadele programı benimsenmeden, ne işçi sınıfının - toplumun hangi kesimini hedefliyor olursa olsun- baskının her türüne karşı “sosyal demokrat açıdan” mücadelesi örgütlenebilir, ne de işçi sınıfının bilinci siyasal sınıf bilinci düzeyine yükseltilebilir. Ötesi boş laf oyunları ve gevezeliktir.**

Lenin, emperyalist savaşın, burjuva cumhuriyetiyle monarşi arasındaki farkı fiili olarak ortadan kaldırdığı koşullarda, cumhuriyetin küçümsenmesi ve önemsenmemesinin yanlışlığı üzerinde durmuştu. Küçük-burjuva “sol”cuları, toplumsal sorunlar ve ezilen sınıfların talepleri karşısındaki sorumsuzluğun “cüreti”yle, faşizm ve burjuva demokrasisi arasında bir ayırım yapılamayacağını ve herhangi bir ülkede faşizmin mi, burjuva demokrasisinin mi siyasal rejim olarak varlığını sürdürdüğü karşısında işçi sınıfının kayıtsız kalabileceğinin teorisine girişebiliyorlar. Onlar bırakalım Türkiye gibi demokratik siyasal yaşam deneyimi ve geleneği olmayan bir ülkeyi, burjuva demokratik hakların mücadeleye elde edildiği bir ülkede bile, işçi sınıfının siyasal özgürlüklerin gaspedilmesi ve faşist diktatörlüğün kurulması karşısında, “sosyalizm hedefini geciktirir” endişesiyle kayıtsız kalamayacağını görmezden geliyor; kitlelerin faşist cendere altına alınmasına karşı -burjuva karakterli olduğunu bile bile- siyasal özgürlükleri savunmayı ve burjuva koşullar içinde de olsa, olabildiği kadarıyla toplumun demokratikleşmesi için mücadele etmeyi gereksiz sayan bir anlayışa sahiptirler.

Aristo mantığıyla devrimcilik

Aristo mantığıyla, tekilden tümele geçerek, kapitalizmin demokratik hakların yadsınması olduğunu, en gelişkin demokratik ülkede bile işçi ve emekçilerin burjuva diktatörlüğü altında tutulduğunu, demokratik hakların kullanımının işçi ve emekçileri sömürüden ve baskıdan kurtarmadığını; bütün bunların ancak sosyalizmin kurulmasıyla sağlanacağını; öyleyse kapitalizm koşullarını aşmayan burjuva siyasal özgürlüklerin proletaryanın mücadele programında yeri olmaması gerektiği sonucuna ulaşıyorlar. Eğer diyorlar, bu tür asgari program maddeleri benimsenirse, sosyalizm hedefinden uzaklaşırlar! **Bu korku, onları, işçi sınıfı ve emekçilerin günlük acil ekonomik ve politik taleplerini sahiplenme ve bunların elde edilmesi mücadelesi içinde yer alarak, proletaryanın sosyalist hedeflerine ulaşması için hazırlanmasına yardımcı olmaktan geri tutuyor.** Emperyalist kapitalizmin siyasal yönden, demokrasisinin inkarı ve ihlali olması, demokrasiiden söz edilmesinin yadsınmasını haklı çıkarmamaktadır. Lenin, emperyalist ekonomistleri ve onların sözcüsü olan Kievski’yi eleştirirken, onların -bugünkü tilmizlerinin de- mantığını ifade etmek üzere şöyle yazıyordu: *“Emperyalist savaşın karşısına konabilecek, ‘tek’ şey sosyalizmdir; yalnızca sosyalizm ‘çıkış yolu’dur; ‘bundan ötürü’ bizim asgari programımızda, yani kapitalizm altında demokratik sloganlar öne sürmemiz bir aldanıştır ya da hayaldir; sosyalist devrim sloganının saptırılması ya da ertelenmesidir, vb.’dir.”* Devam ediyor Lenin; *“Her ne kadar Kievski bunu kavramıyorsa da, bütün talihsizliğinin kaynağı işte budur. Onun temel mantık hatası budur; temel olduğu ve yazar tarafından kavranmadığı için de, delik bir bisiklet lastiği gibi, her adımda ‘hava kaçırmaktır’...”*

Bu alıntıyı, “asgari program” üzerine tartışma yürütmek için değil, küçük-burjuva “sol”cularının mantıklarını sergilemek için yaptık. Sorun gerçekte hiçbir muğlaklığa yer bırakmayacak denli açıktır. **Proletaryanın hedefi, burjuvazinin sınıf diktatörlüğünü devrimle yıkmak, iktidarı almak ve sosyalizmi kurarak, her türden sömürü ve baskıyı tasfiye etmektir.** Türkiye işçi sınıfı bu hedefe ulaşmak için, içinde bulunduğu toplumsal koşulların önüne çözmek üzere çıkardığı sorunları çözmeyi gündemine alarak ilerlemek zorundadır. Başka bir yol yoktur. Bunu yaparken, şematik planlar ve programlarla kendini sınırlamayacak, ideolojik, politik ve örgütsel hazırlığa; ezilen sınıfları, taleplerine sahip çıkma yoluyla yanına almadaki başarısına; ara tabakaları burjuvazinin yedeklemesini engellemede aldığı yola; ve egemen sınıfların ve emperyalistlerin aralarındaki çelişkilerden yararlanma ustalığına bağlı olarak, proleter devrimi gerçekleştirmeyi hedefleyecektir.

Demokrasi sorununun marksist çözümü

İşçi sınıfı, eğer sınıf bilinçli bir sınıf olarak hareket edecekse, nihai hedeflerini unutmaksızın, bütün demokratik istekleri sosyalizm hedefine bağlayan bir mücadele hattında yürümek zorundadır. Bu ise, ancak, demokratik talepleri, proletarya ve emekçilerin sınıf çıkarlarına bağlı olarak öne sürmesi ve elde edilmeleri için mücadele etmesiyle mümkündür. “Demokrasi sorununun marksist çözümü, proletaryanın, burjuvazinin devrilmesini ve kendi zaferini hazırlamak üzere, bütün demokratik kurumları ve bütün özlemleri, kendi sınıf savaşımında seferber etmesidir. Böyle bir seferberlik kolay bir iş değildir. Bu ekonomistlere, Tolstoyculara vb., çoğu zaman, ‘burjuva’ ve oportünist görüşlere verilmiş, bağışlanmaz bir ödün gibi görünür, tıpkı, ‘mali sermaye çağı’nda, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunmayı, Kievski’nin, burjuva görüşlere verilmiş, bağışlanmaz bir ödün sayması gibi. Marksizm bize, **verili**, kapitalist bir ülkenin burjuvazisi tarafından yaratılan ve çarpıtılan demokratik kurumlardan yararlanmayı yadsıyarak, ‘oportünizmle savaşıma’nın, oportünizme **tümden teslim olmak** demek olduğunu öğretiyor.” (agb. sf. 21)

(Devam edecek...)

A. Cihan Soyulu
(Emek, 3 Mayıs ‘98)

sosyal-demokrasisinin Erfurt Programı üzerine söyledikleri hatırlanmalıdır. Elbette “nihai hedef”e, ileride, çok uzaklarda “parıldayan yıldız” olarak sosyalizme evet! Ama biz öncelikle işimize, “acil asgari hedefler”imize bakalım. Teoride, dolayısıyla “nihai hedef” çerçevesinde ortadoks Marksizm, ve pratikte, günlük politikada, en pespaye bir oportünizm ve reformizm. Alman sosyal-demokrasisini “kokmuş bir ceset” haline getiren çizginin temel karakteristik özelliği buydu. Ve geline yerde her konuda İkinci Enternasyonal çizgisine kaydıklarını tabak gibi görebildiğimiz yerli kautskistlerimizin durumu budur.

Liberal yiğit takımının “nihai hedef”e bir diyeceği yokmuş. Ama “bu hedefe ulaşmak için”, içinde bulunulan toplumsal koşulların önümüze “çözmek için çıkardığı sorunları çözmeyi” gündeme alarak “ilerlemek” zorundaymışız. Bu, İkinci Enternasyonal’ın o mekanik-evrimci “ilerleme” çizgisidir. Bu, İkinci Enternasyonal’ın “modern” izleyicileri olan revizyonistlerin o “toplumsal ilerleme” mantığıdır. Bu TKP’nin ‘70’lerdeki “dil”idir. ‘70’li yılların devrimcilerinin TKP’yi “ilerlemeciler” olarak nitelemeleri tam da bundan dolayı idi.

Ama yine de TKP bu yeni liberallerden farklı olarak kendi “ilerlemeci” çizgisinin ana aşamalar konusunda açıkça konuşmak gibi bir üstünlüğe sahipti. 5. Kongre’de (1983) kabul edilen yeni program bunun örneğidir. Buna göre, *“ivedi görev”, “faşist diktatörlüğü yıkmaktır”. “İşbirlikçi oligarşinin faşist diktatörlüğünün, halk yığınlarının bağımsız aktif eylemiyle yıkılması”* yoluyla iktidar *“ulusal demokratik güçlere geçecek”, bir “ulusal demokrasi”* kurulacaktır (‘70’li yıllarda “ileri demokratik düzen” diyorlardı buna). Ardından, *“bu süreç boyunca işçi sınıfının hegemonyasının pekişmesi oranında, anti-emperyalist demokratik halk devriminin derinleşerek tamamlanması”* gelecektir. Ve elbette, bunun ardından da “nihai hedef” olarak o çok uzaklarda “parıldayan yıldız”, yani sosyalizm. (TKP Programı, 1983, s.28)

TKP Programı’nın bu üç aşamalı “ilerleme” çizgisini, izleyen paragrafta, bir de uyarı tamamlıyor. Bu, *“devrimci sürecin gelişmesindeki nesnel olarak zorunlu adım ve aşamaları atlamanın ağır yenilgilere neden olacağına”* ilişkin ve “devrimin soyut şemalara göre” düşünülmemesi gerektiğine dair bir uyarı (s.29).

“İlerlemeci”lerin mantıkları kadar kaygıları ve “uyarı”ları da tıpatıp aynı.

Fakat kendi “ilerlemeci” çizgilerinin ana gelişme aşamaları konusunda suskunluğu (kekemeliği!) seçmek yoluyla ideoloji memuru TKP’nin gerisinde kalıyor. Onun burada ortaya koyduğu “ilerlemeci” mantığın gerisinde, devrimci sürecin stratejik niteliği ve eksen sorununu açıkta bırakma, buradaki belirsizliği teori düzeyine çıkarma çabası var. Nitekim sözlerinin izleyen kısmı, “şematik planlar ve programlar”ın reddiyle sürüyor. Gerçekte ise, düşündükleri bir “şema” var ve bu şema, gerek genel mantık gerekse başlıca “ilerleme” safhaları yönünden temelde TKP Programı ile aynıdır.

(Devam edecek...)

Düzeltilme: Dizi yazımızın geçen sayımızda yayınlanan 3. bölümünün “*Demokratik İstemler ve Devrimci Program*” arabaşlıklı son bölümünde (s.19-20) önemli bir teknik karışıklık olmuştur. Bahsi geçen arabaşlığın ilk paragrafından sonraki 5 paragraflık bölüm (“*Geçmeden bir çift söz de...*” ifadesiyle başlayıp “... konumuzu zaten boydan boya kesen sorunlar.” ifadesiyle biten bölüm), gerçekte yazının son üç paragrafının (s.20) hemen öncesinde yer almalıydı. Yazıya sonradan eklenen söz konusu beş paragraflık bölümün yanlış yere dizilmesiyle ortaya çıkmış bulunan bu yanlışlığı düzeltiyor, okurlarımızdan özür diliyoruz.

Filistin halkı İntifada'da kararlı

İsrail-Filistin "barış görüşmeleri" gelinen yerde tıkanmış bulunuyor. Başta ABD emperyalizmi olmak üzere Avrupa Birliği ve diğer bölge gerici güçlerinin yoğun çabalarından hiçbir sonuç alınamadı. ABD yönetimi yenilgisini teyit eden bir açıklama yaparak Oslo Barış sürecinin bittiğini resmi olarak açıklayacağını duyurdu. Bu açıklama en çok İsrail siyonist yönetimini zor duruma soktu. Açıklamanın ardından Netanyahu'nun sözcüsü David Barilan, "problemler karmaşık ve zor, bundan dolayı da görüşmelerin devam etmesi gerekiyor" diyerek ABD'yi bu niyetinden vazgeçirmeye çalıştı. Filistin komisyonunu görüşmelerde temsil eden Sayep Erekat ise ABD'nin İsrail askerlerinin çekilmesi konusundaki önerisini kamuoyuna açıklamasını talep etti.

ABD'nin yaptığı açıklama İsrail yönetimini neden bu kadar rahatsız etti? Bu sorunun yanıtı açıktır. "Barış süreci" başından itibaren İsrail'in bölgedeki gücünü pekiştirmesine, etki alanlarını genişletmesine hizmet etmiştir. Daha önemlisi emperyalist odakların bu ortak projesi Filistin devriminin dinamiklerini paralyze etmiş, intifada boğulmuştur. Emekçi kitlelere dayanan bir devrimci çözümün önü bu süreçte kesilmiştir. Sürecin inisiyatifi tamamen siyonist güçlerin eline geçmiş, "barış sürecinin" temposu onlar tarafından belirlenmiştir. Yani "barış süreci" İsrail siyonistlerini birçok açıdan rahatlatmıştır.

Eylül '95'de Rabin ve Arafat tarafından Washington'da imzalanan antlaşmada Batı Ürdün'de Filistin otonomisinin genişletilmesi öngörülüyordu. Oslo Barış Antlaşması'na göre ise İsrail askerlerinin Beytüllahim, Jenin, Jeriho, Kalkiliya, Nablus, Ramallah ve Tulkarem kentlerinden çekilmesi

gerekiyordu. Yalnızca Hebron'da 400 İsrail vatandaşının güvenliğini sağlamak amacıyla asker konuşlandırılacaktı. 1996 yılından itibaren İsrail askerleri işgal altındaki toprakların %90'ından çekilecek ve Filistin özerk yönetimine bırakacaktı. Ancak siyonist yönetim öngörülen birinci adımı dahi atmamakta direndi. Netanyahu yönetimi 1996 yılından bu yana sadece %2 oranında bir alanı terk etti. Dahası ABD dışişleri bakanlığı İsrail askerlerinin nasıl çekileceğine ilişkin kararın Netanyahu hükümeti tarafından verilmesini onayladı.

Arafat'ın eli kolu tam bağlanmış durumda. Bu nedenle ABD'nin %30 önerisine dahi razı oldu. Oysa Arafat barış masasına otururken Filistin halkına 4 Mayıs 1999 yılında bağımsız bir Filistin devletinin kuruluşu vaadinde bulunmuştu. Gelinen süreç bunun yalnızca bir hayal olduğunu gösteriyor. Emperyalist barış planı yalnızca İsrail siyonizminin güçlenmesini ve Filistin devriminin tasfiyesini sağlamıştır. Filistin emekçi halkı bugün bunu daha açık bir biçimde görüyor ve İntifadaya yöneliyor.

İsrail devletinin 50. kuruluş yıldönümünde yeniden intifada

İsrail 14 Mayıs 1948 yılında İngiliz askeri güçlerinin çekilmesinden sonra BM kararıyla Filistin toprakları üzerinde kuruldu. Bu devlet İngiliz ve ABD emperyalizminin desteğiyle büyük siyonist burjuvazi tarafından inşa edildi. Bu tarihten itibaren İsrail bölge emekçilerinin mücadelesine karşı bir hançer olarak kullanıldı. Her türlü kurtuluş hareketinin düşmanı, anti-komünist saldırganlığın kalesi oldu. İçte bütün muhalefet tasfiye edilirken, dışta emperyalizmin desteği alınarak

ardarda işgaller gerçekleştirildi. Kudüs, orta Filistin toprakları işgal edilerek, emekçi halk katliamlarla yerlerinden kovuldu. İsrail devletinin kuruluşu Filistin halkının tarihinde büyük acıların, katliamların ve aynı zamanda mücadelelerin başlangıcıdır. Bu işgal hareketine karşı emekçi direnişler büyük bir kararlılıkla direndiler. Ancak büyük bedeller ödenen bu mücadele FKÖ tarafından emperyalist çözüm masalarında pazarlandı.

"Barış görüşmeleri" süreci direniş dinamiklerini paralyze ettiyse de tümüyle tasfiye edemedi. Filistin devletinin 50. kuruluş yıldönümünde emekçi kitlelerin büyük kitlesel direnişle ortaya çıkmaları bunun göstergesidir. Mücadele kararlılığı 16-17 Mayıs günlerinde kendini gösterdi. İsrail orduları alarma geçirildi ve Filistinlilerin yaşadığı bütün bölgeler ablukaya alındı. Al Aksa Camisi'ne gitmek isteyen binlerce Filistinlinin önü İsrail askerleri tarafından kesilerek engellenmeye çalışıldı. Emekçi kitlelerin öfkesi sadece İsrail devletinin 50. kuruluş yıldönümü kutlamalarına değil, tıkanan ve sonuçsuz kalan "barış" aldatmacasıdır.

Filistin'de yeni bir intifada süreci başlamıştır. İsrail askerlerini gerileyen "taşların çocukları" yeniden sahnededir. Emekçi halk sonuç vermeyen burjuva çözümler yerine mücadeleden yana tutum ortaya koyuyor.

Emekçi kitlelerin durumu bugün '80'li yıllardan daha da kötüdür. Gazze'de her iki kişiden biri işsiz durumdadır. "Barış görüşmeleri" sürecinde gündeme getirilen bütün ekonomik kalkınma projeleri kağıt üzerinde kaldı. Kurulması öngörülen sanayi sitesinin İsrail'in güvenliğini tehlikeye düşürdüğü gerekçesiyle inşasına dahi girilmedi. Rafah'ta inşa

edilen havaalanı çalıştırılmamaktadır. İsrail yönetimi denetimi kendisi sağlamak istemektedir.

Diğer taraftan Arafat'ın otonomi yönetimi halk tarafından rüşvetçi ve kokuşmuş olarak görülmektedir. Yeni bir araştırmaya göre halkın %45'i FKÖ'nün kendi çıkarlarını temsil etmediğini belirtmektedir. Bu durum kitlelerin devrimci çıkışına yeni bir dinamik kazandırmaktadır. Hamas bu dinamiği kendi cephesine kanalize etmeye çalışmaktadır. Hamas barış görüşmeleriyle Filistin halkının mücadelesinin bitirilmeye çalışıldığı ve Arafat'ın da İsrail'in bir polisi olduğu propagandasıyla kitleler içinde destek bulabilmektedir. Hamas lideri Şeh Ahmed Yasin Filistin toplumunun orta kesimlerinin de çıkarlarını gözeterek şimdilik radikal kitle direnişini belli sınırlarda tutmaya çalışmaktadır. Hamas'ın bu lideri İsrail cezaevinden çıkarıldıktan sonra bölgedeki gerici Arap yönetimleri tarafından yoğun olarak desteklenmektedir. Yani bütün plan Arafat'a güvenini yitiren kitlelerin, radikal söylemleri kullanan Şeh Yasin tarafından denetim altında tutulması çabasıdır. Yasin'in bu amaç doğrultusunda Riyad'dan 40 milyon dolar aldığı bilinmektedir.

Devrimci önderliğin olmadığı bugünkü koşullarda Hamas'ın gelişmeler üzerinde belirleyici bir politik rol oynayacağı kesindir. Fakat kitlelerin devrimci taleplerine son tahlilde yanıt veremeyeceği açıktır. Mücadelenin geleceği bakımından güçlenmekte olan devrimci akımların göstereceği politik performans büyük bir önem taşımaktadır. Emekçi kitleler intifadada kararlı görünüyorlar. Gençler yaşamlarını ortaya koyuyorlar. Devrimci çözümde ısrar Filistin emekçilerinin tek gerçek kurtuluş yoludur.

Endonezya: Halk hareketi sürüyor

Sarsılan rejimi tahkim çabaları

Halk kesimleri ve emekçi sınıflar açısından gelişmeler iki gerçeği ortaya çıkartmıştır: Birincisi, eksikler ve zaaflar, ikincisi ise potansiyel olanaklardır. Bu iki gerçek bu toplumun ufkunda yeni perspektifler açmakta, olanaklar sunmaktadır.

Bu ülkede komünistler, devrimciler, ilericiler, demokratlar mücadelele sıfırdan başlamaktadırlar. Kitle hareketi emekçilerin politik bilinç düzeylerindeki zaafiyeti, örgüt ve önderlikten vaksunluğu açığa çıkartmıştır. 1965'te 20 milyon komünistin olduğu Endonezya'da bugün bir halk isyanı mağazaların yağmalanmasına yönlendirilebiliyor, eylem düzen tarafından kullanılabilir. Bu, eski mirasın sıfırlanmış olduğunun göstergesidir. Askeri faşist diktatörlük 33 yıl boyunca düzene ters düşen herşeyi ezip geçmiş, vasaklamış, resmi kültürle çelişen falcıları bile cezaevlerine kapatmıştır. Suharto'nun gitmesi ile değil onu kaçmaya mecbur eden kitle hareketinin kabarması ile bu yasaklar delindi. Şimdi herşeyi veniden inşa etmek, unutulmuş geçmiş mirası veniden bilince çıkarmak gerekiyor.

Diktatör Suharto gitti. Fakat onun önderliğinde onyıllardır inşa edilen kanlı diktatörlük rejimi, tüm mekanizması ve başlıca aktörleriyle halen ayakta duruyor. Bu değişimin ardından hem son yaşanan gelişmelerin bir bilançosunu yapmak ve mevcut durumu değerlendirmek, hem de açılan yeni perspektifleri irdelemek gerekiyor. Bu farklı boyutlar birbirlerine ışık tutmaktadır.

Bilanço

Burada sözkonusu olan Suharto diktatörlüğünün ayrıntılı bir bilançosu değil, birkaç gün içine sığdırılan son değişimlerdir. Egemen güçlerin yılanmış, ülkeye kök salmış çınar ağacı nasıl devrildi ?

Suharto rejimi içteki ve dıştaki temel dayanaklarını kaybetmişti. Buna rağmen toplumun başına çöreklenmiş

Suharto şirketi ne pahasına olursa olsun imtiyazlarından vazgeçmek istemiyor, sonuna kadar dayanmayı planlıyordu. Başta Başkent Cakarta olmak üzere ülkenin belli başlı kentlerinde yaşanan yağma olayları ve Çinli azınlığa yönelik saldırılar can çekişen bir kliğin son çırpınıları oldu. Suharto Mısır'da İslam Ülkeleri Konferansı'nda iken yükselen kitle hareketine paralel olarak doruğa tırmandırılan ve emekçi kitlelere maledilen olayların esas faillerinin kimler olduğu bugün bilinmektedir. Mahallelerin topluca ateşe verilmesi, yağmalanması, yüzlerce insanın yakılması, ülkenin bir savaş alanına dönüştürülmesi, Suharto milislerinin hem kitle hareketini lekelemek hem de toplumu teröre boğmak için uyguladıkları bir senaryodur. Milisler böyle yaparak, toplumda bir psikolojik şok atmosferini egemen kılarak Suharto'nun ülkeye döner dönmez "Ya ben ya kaos!" diyebilmesine, manevra alanı kazanmasına ortam hazırladılar.

Ancak bu kez amaçlanan sonuç elde edilemedi. Suharto'nun Mısır dönüşü yaptığı çıkış, takındığı babacan pozlar, onun tüm tükenmişliğinin tümüyle açığa çıkmasına yol açtı. Onyıllardır şiddetle susturulmuş kitleler Suharto'nun seçim, reform, af, vb., vaatlerini dikkate almayarak umutlarını mücadele alanlarında yükselen sese bağladılar. Ayrıca kitle hareketinin baskısı ve Suharto'nun inancı karşısında egemen güçler içinde de çatlak sesler yükselmeye, istifa çağrıları gelmeye bağladı. Bu koşullarda egemen sınıflar için tercih edilecek seçenek son derece açıktı; Suharto'yu gönderip rejimin geleceğini sağlama almak!

Bu bağlamda başrolü, rejimin belkemiğini oluşturan ordu oynamıştır. "Suharto Incorporated" Unutulsun EHP Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

misyonunu doldurmuş ve bir kambura dönüşmüştü, bu kamburu atıp düzene taze kan vermek gerekiyordu. Fakat rejimin niteliği bu değişimin sancısız bir biçimde yaşanmasını imkansız kılıyordu. Askeri bir diktatörlüğün kuruluşunda ve yıkılışında kan döküldüğü gibi, iç işlerliğinde de benzer yasalar hüküm sürer. Bu nedenle patlak veren kitle hareketi, bir bakıma, egemen güçlerin ve ordunun Suharto ve ailesinin vesayetinden kurtulmalarının ortamını yaratmıştır. Açlık isyanlarının ve öğrenci eylemlerinin başlamasından Suharto'nun istifasına kadar yaşanan gelişmeler karşısında ordunun tavrı topluca değerlendirildiğinde, ortaya çıkan sonuç bunu doğrulamaktadır. Genelkurmay rejimi kararlıca sahiplenmiş, ama Suharto'yu kurtarma operasyonuna pek hevesli olmadığı görülmüştür. Hatta bazı kaynaklar tarafından örneğin parlamentoyu işgal eden öğrencilerin eyleminin subaylar tarafından kolaylaştırıldığı, kendilerine lojistik destek sağlandığı iddia

edilmektedir. Eylemin bitiş biçimi bu iddiayı kısmen doğrular niteliktedir.

Genelkurmay başkanı general Wiranto'nun Suharto ve ailesi için verdiği "koruma ve kollama" teminatı ise bu tavırla çelişmemektedir. Endonezya'da henüz hesap soran, hak talep eden militan bir kitle hareketi sözkonusu değildir. Eylemcilerin en militan şiarı "Suharto istifa!" ya da öğrencilerin kime önerildiği belli olmayan "Onu asın!" olmuştur. Politik kimlik bakımından zayıflık taşıyan bir kitle hareketi karşısında ordu elbette egemen güçlerin emekli sancaktarını güvence altına almakta, mal varlığını korumakta sakınca görmez, tam tersine sahiplenir. Ama aynı kitle hareketi bir nitel sıçrama yaşasın, ülkeyi soyup soğana çevirenlerden hesap sormak için sokağa dökülsün, aynı Wiranto bu kez "cumhuriyetin bekası" için Suharto ve şürekasını Marcos gibi Hawaii adalarına sürmekten geri durmayacaktır.

Anti-komünizmin Pasifik'teki kalesi Endonezya'da yaşanan politik süreçleri emperyalizm yakından izlemiş, yön vermiş ve denetlemiştir. Suharto'nun kovulmasında aynı müdahale yaşandı. Bu nedenle emperyalizmin, özellikle de ABD'nin Endonezya'daki son gelişmelerde oynadığı rol küçümsenemez. Asya'da iktisadi krizin patlak vermesinden bu yana uluslararası sermaye IMF reçetelerinin uygulanmasını kolaylaştırmak için, bölge ülkelerinde bazı politik değişimleri üstü kapalı salık vermekte idi. Güney Kore'de cumhurbaşkanlığı seçimleri kriz ortamına denk geldiği ve muhalif aday seçildiği için sorun kendiliğinden çözüldü. Değişimin bu tarzda gerçekleşmesi bu ülkenin egemen sınıflarına ve emperyalist güçlere sıkıntı

yaratmadı, rahat bir nefes aldırttı.

Fakat Endonezya'da kriz süreci farklı yaşandı. IMF ve Dünya Bankası karşılarında, bir yanda ipliği pazara çıkmış olmasına karşın koltuğuna yapışmış bir diktatör, öte yanda da patlak veren halk isyanları gördüler. Sermayenin uluslararası kurumlarının hazırladıkları reçeteler bu ülkedeki rejimin hesaplarını bozuyor, çıkarlarını zedeliyordu. Onun için önce Suharto imzaladığı anlaşmayı çiğnedi, ardından IMF söz verdiği krediyi askıya aldı. Dolayısıyla uluslararası sermaye kurumları ile Suharto arasında sancılı bir ilişki sözkonusuydu. Daha açık bir ifade ile Suharto IMF'nin önerdiği yeni kemer sıkma politikasını uygulama kudretinden yoksundu. Suharto'nun geri çekilmesi açıktan önerilemezdi, ama üstü kapalı ima edildi ve "diktatörün" günlerinin sayılı olduğuna, belki yeniden devlet başkanlığına aday olmayacağına, acaba yerine kimin geleceğine ilişkin spekülasyonlar emperyalist basında sık sık yer almaya başladı.

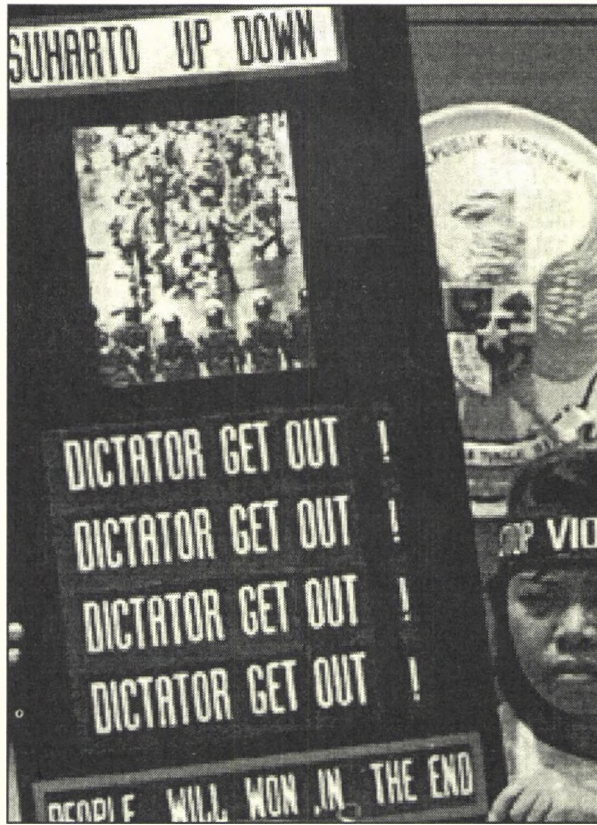
Açlık isyanlarının başlaması, ardından öğrenci hareketinin gündeme gelmesi ve giderek yaygınlaşması sonucu emperyalist güçler tek tek Suharto ile aralarına mesafe koydular. Daha doğrusu sahiplenmediler. Tartışmalar ve Endonezya'nın durumuna ilişkin gözlemler Suharto sonrası dönemin ihtimalleri üzerinde yoğunlaştı. Ayaklanmaların ve gösterilerin ölçeği büyüdükçe emperyalist ülkelerin basınında Suharto rejiminin teşhiri de arttı, temel özelliğinin şiddet ve rüşvet olduğu vurgulandı. Olayların alevlenmesi karşısında IMF kredi musluklarını kapattı. Londra'daki G-8 toplantısında ise emperyalist şefler Endonezya'nın sorununun sadece iktisadi nitelikte olmadığını, politik reformlara gidilmesinin, yani Suharto'nun çekilmesinin şart olduğunu ilan ettiler. Suharto üzerinde yoğunlaşan bu baskılara son günlerde yenileri eklendi. ABD emperyalizmi bölgeye asker sevk etmeye ve dışişleri bakanı aracılığı ile açıktan tehdit savurmaya, Suharto'yu istifaya çağırmaya başladı. Düzen ve emperyalist güçler açısından Endonezya'da değişim bu koşullarda gerçekleşmiştir.

Yeni ekibin konumu ve durumu nedir?

Kitle hareketi bugünkü hali ile düzenin kendi iç restorasyonunu gerçekleştirirmedi bir manivela olarak kullanılmıştır. Egemen güçler inisiyatifini koruyarak Suharto'yu geri çekmiş ve yüzeysel bir iç hesaplaşma başlatmışlardır. Suharto'nun yerine onun manevi evladı olarak tanınan birisinin atanması değişimin denetim altında yürütüldüğünün bir başka kanıtını oluşturmaktadır. Yeni başkan Başaruddin Yusuf Habibi'ye çoktan beri halef gözü ile bakılmaktaydı. O hem halef, hem Suharto'nun manevi evladı, hem de iş ortağı gibi birçok etiket taşıyordu. Sosyal patlamanın baş göstermesinden bu yana göz önüne alınan ihtimaller içinde Başaruddin Yusuf Habibi yer almıyordu. Dikkatler genellikle Rais Amin gibi Suharto'ya muhalif simalar üzerinde yoğunlaşmaktaydı.

Eskilerden oluşan yeni ekip bıçağın sırtında durduğunun farkındadır ve ondan dolayı hızla bazı önlemler almaktadır. Suharto ile akrabalık bağı olan ve ordunun ileri kademelerinde yeralanlar geri konuma çekilmekte, genelkurmay başkanı kendi güvenilir adamlarını kilit mevkilere yerleştirmekte, 1965'ten bu yana cezaevlerinde bulunan bazı siyasi mahkumlar için af düşünülmekte, gelenekselleşmiş yasaklar gevşetilmekte, öğrencilerin taleplerinin karşılanacağı, reformlara gidileceği vaadedilmekte ve bu önlemler bir erken seçimle taçlandırılmak istenilmektedir.

Bu bakımdan değişimin adı Suharto'suz Suhartoculuktan başka birşey değildir. Yeni ekip makyaj değişikliği ile iki amaç gütmektedir. Birincisi kitle hareketinin hızını kırmak, gelişmesini engellemek ve sonuçta onun dinamizmini kendi potasına akıtmaktır. Onun için başkan Habibi ve general Wiranto emekçi

kitlelerin ve öğrenci hareketinin taleplerini sahipleniyorlarmış gibi davranmaktadırlar. Hatta Wiranto ordunun gerçekleştirdiği katliamları Suharto yakınlarına fatura ederek özür dilemektedir. Wiranto Cakarta stadyumunda topladığı onbin subaya; *"Üniversite kampüslerine gidip öğrencilerden özür dileyelim, onlara kendilerinin reform taleplerine katıldığımızı bildirelim"* demektedir.

Yeni ekibin ikinci amacı kitle hareketi kırıldıktan sonra erken seçim düzenleyip meşruluk kazanmaktır. Zira Endonezya tarihinde kitlelerin nezdinde tek meşru yönetim bağımsızlığı izleyen yıllara, Sukarno dönemine dayanıyor. Suharto'yu, deyim uygunsa, şiddet, terör ve zaman meşrulaştırmıştı.

Değişimin sunduğu perspektifler

Kuşkusuz Suharto ve onun ailesinin kenara itilmesi, "Suharto Incorporated" yerini "Habibi and Co." alması tek başına bir anlam ifade etmemektedir. Fakat bu değişim Endonezya kıstaslarında değerlendirildiğinde olayı köklü bir sürecin başlangıcı saymak gerekir. Beş kişinin biraraya gelmelerinin yasak olduğu ve bu yasağın onyıllardır bir yaşam normuna, bir kültüre dönüştüğü Endonezya'da düzende bir gedik açılmıştır. Bu gedik sıradan bir gedik değildir ve enine ve boyuna genişlemeye mahkumdur. Çünkü egemen güçler kendi tarihsel önderlerini, sembollerini kovmak zorunda kalmışlardır.

Yukarıda rejimin iç çelişkilerinden, uluslararası sermaye kurumlarının ve emperyalist güçlerin müdahalesindenin, bu faktörlerin Suharto'nun kovulmasında oynadığı rolden söz etmiştik. Bu müdahalelerin yolunu açan, dahası zorunlu bir ihtiyaca dönüştüren kitle hareketidir, emekçilerin ayaklanmasıdır, öğrenci eylemleridir. Bu nedenle Endonezya'daki gelişmelerin esas aktörü emekçi kitleler ve öğrencilerdir. Düzenin ve emperyalist güçlerin sürece müdahalesi başlayan yangını söndürme kaygısından başka birşey değildir.

Halk kesimleri ve emekçi sınıflar açısından gelişmeler iki gerçeği ortaya çıkartmıştır: Birincisi, eksikler ve zaafılar, ikincisi ise potansiyel olanaklardır. Bu iki gerçek bu toplumun ufkunda yeni perspektifler açmakta, olanaklar sunmaktadır.

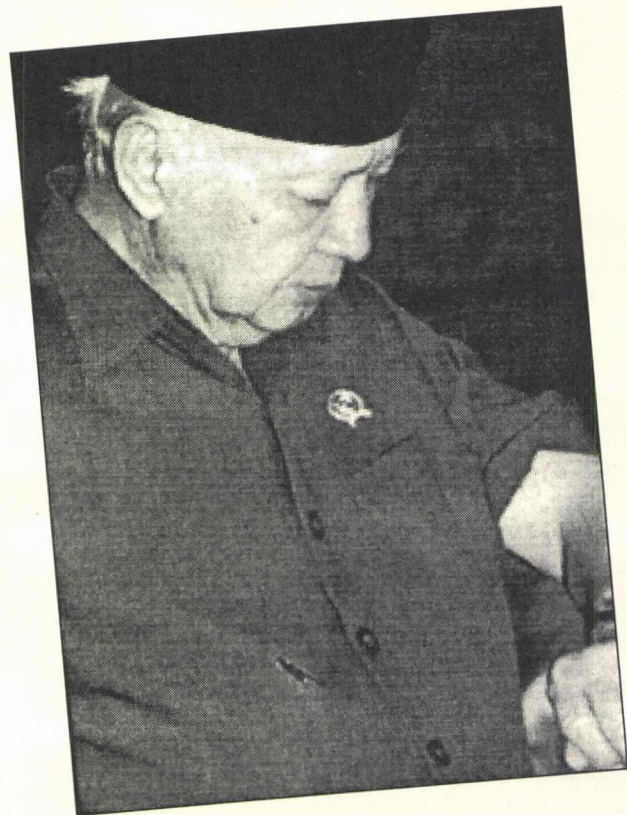
Bu ülkede komünistler, devrimciler, ilericiler, demokratlar mücadeleye sıfırdan başlamaktadırlar. Kitle hareketi emekçilerin politik bilinç düzeylerindeki zaafiyeti, örgüt ve önderlikten yoksunluğu açığa çıkartmıştır. 1965'te 20 milyon komünistin olduğu Endonezya'da bugün 100 milyon komünistin olduğu

yağmalanmasına yönlendirilebiliyor, eylem düzen tarafından kullanılabilir. Bu, eski mirasın sıfırlanmış olduğunun göstergesidir. Askeri faşist diktatörlük 33 yıl boyunca düzene ters düşen herşeyi ezip geçmiş, yasaklamış, resmi kültürle çelişen falcıları bile cezaevlerine kapatmıştır. Suharto'nun gitmesi ile değil onu kaçmaya mecbur eden kitle hareketinin kabarması ile bu yasaklar delindi. Şimdi herşeyi yeniden inşa etmek, unutulmuş geçmiş mirası yeniden bilince çıkarmak gerekiyor.

Bu gerçeğin en somut kanıtı Suharto'nun resmi halefinin alternatif başkan olarak dayatılmasında ifadesini bulmaktadır. Emekçi katmanlar düzene karşı ayaklanıyor, isyan ediyorlar. Ama temellerinden sarsılan aynı düzen yine de kendi resmi halefini kabul ettirebiliyor. Bu herşeyden önce kitle hareketinin politik zayıflığının, örgütsüzlüğünün, öndersizliğinin bir göstergesidir. Elbette bunda yadırganacak bir yön yoktur. Ülkenin özgün koşulları ışığında değerlendirildiğinde, kitle hareketinin böyle bir aşamadan geçmesi onun doğal gelişim sürecinin bir parçasını oluşturmaktadır.

Endonezya'da rejimin temellerini, kapitalist düzeni, sınıf ilişkilerini, devletin niteliğini hedefleyen politik bir gücün, bir örgütlenmenin halihazırda olmayışı emekçi kitle hareketinin bu tür süreçlerden geçmesini kaçınılmaz kılmaktadır. İlk adım atılmıştır. Prangalar kırılmış, yılların sessizliği bozulmuş, insanlar sokaklara dökülmeye, ayaklanmaya, isyan etmeye başlamıştır. Dahası Suharto'nun kovulması ile düzende önemli bir gedik açılmıştır.

Endonezya'da geç ve handikaplarından ötürü sancılı başlayan bu süreç kendi doğal mantığı doğrultusunda politikleşerek ve kimlik kazanarak ilerleyecektir. İsyen ve eylemlerde semt yoksulları ve öğrenciler başı çektiler. Sıra şimdi bu dev ülkenin işçi sınıfına gelecektir. Geçmişle hesaplaşmanın, hesap sormanın yanısıra mevcut iktisadi durum işçi sınıfını sokağa çıkmaya zorlayacak, açılan gedikten ilerlemesini sağlayacaktır. Dolayısıyla pek uzun sürmeden Habibi ve IMF işçi sınıfı ile yüzyüze kalacaklardır. İktisadi krizin arifesinde kişi başına düşen gayri safi milli hasıla 1100 dolardı, bugün bu rakam yüz dolara inmiş durumda. Son gelişmelerin sıcaklığı içinde alınan ilk işaretler toplumun değişik sınıf ve tabakalarında hızlı bir toparlanma yaşandığını göstermektedir. Habibi-Wiranto ikilisi reform vaatleri ederken, ileride çok partili düzene geçileceğini ilan edeken, bazı reformist sendikacılar yasal düzenlemeleri bile beklemeden "Endonezya İşçi Partisi"ni kurmuş bulunuyorlar.

Rusya'da grev dalgası büyüyor

Rusya Federasyonu'nda işçi sınıfı zaman zaman ödenmeyen ücretleri için grev ve gösteriler gerçekleştirse de rejime karşı tepkisini açık bir biçimde ortaya koymamıştı. Ancak ilkel kapitalist sömürü ve talan yöntemleri, ekonominin kelimenin gerçek anlamıyla "mafyalaştırılması", özelleştirme furysası, bu durumun uzun süreli olmayacağını gösteriyordu.

İşçi sınıfı saflarında rejime karşı biriken öfke kendisini maden işçilerinin Rusya Federasyonu'nun birçok bölgesine yayılan direnişleriyle dışa vurdu. Trans Sibirya demiryoluna kızıl bayrak diken maden işçileri rayları işgal ederek Moskova, Kazan, Vorkuta kentlerinin, yani ülkenin bütün tren bağlantılarını kestiler. Maden işçileri bu kez kararlı olduklarını, bir yıla yakın bir süredir ödenmeyen ücretleri ödenmeden tek bir adım dahi geri atmayacaklarını duyurdular. Kemerevo bölgesindeki maden işçileri de uzun dönemli bir mücadeleye hazır olduklarını, geri adım atmayacaklarını açıkladılar.

Maden işçilerinin grevi toplumun diğer muhalif kesimlerinin de yoğun bir desteğini almaya başladı. Öğrenciler okulları boykot ederek iki haftadan beri grevde olan işçilere destek sundular. Doktorlar maden işçilerinin grevini güçlendirmek için bağış kampanyası başlattılar. Sibirya'yı kapsayan grev eski Sovyetler Birliği federasyonlarında da özellikle işçi sınıfı içinde yankı bulmaya başladı. Grev aylardır biriken ücretlerin ödenmesi talebinin ötesine geçip Yeltsin hükümetinin istifasını da kapsayarak politik bir karakter kazandı.

Yeltsin'in korkusu

Grevin politik karakter kazanarak boyutlanması daha önce sessiz kalmayı yeğleyen Yeltsin'i kızgın bir şekilde sahneye çıkarttı. Geçtiğimiz cuma günü televizyonda konuşan Yeltsin grevdeki maden işçilerine saldırarak "aklın sınırlarını aştıklarını" söyledi. Başsavcıyla görüşerek işçilerin eylemlerinin hukuka uygun olup olmadığının araştırılmasını talep etti. İşçilerin cevabı açıktı. Bir maden işçisi televizyonda şunları söylüyordu: "Kimdir hukuka uygun davranmayanlar? Yüzbinlerce işçiyi çalıştırıp ücretlerini ödemeyen hırsızlara ne demeli? Milyonlara açlığı reva görenler mi hukuka uygun davranıyorlar?"

Yeltsin eylemlerin devlete milyonlarca ruble zarar verdiğini açıklayarak ve ulusal güvenlik kuruluyla durumu görüşeceğini belirterek işçilerin gözünü korkutmaya çalıştı. Bu tehditlere aldırmayan işçiler eylemlerini pazartesiye kadar sürdürdüler. Yeltsin'in tehditlerinin ardından grevler başka bölgelere de yayıldı. Onbinlerce maden işçisi güney Rusya Donezk maden bölgesinde, Urallar'da ve başka birçok bölgede anayolları işgal ederek

tepkilerini ortaya koydular. Sibirya'daki maden işçileri de greve başladılar. Bunun üzerine başbakan yardımcısı Oleg Sysuyev ve Boris Nemzov grev bölgelerine gittiler, birikmiş ücretleri ödeme

vaadinde bulunarak işçileri ikna etmeye çalıştılar.

Grev nedeniyle bazı bölgelerde tüketim maddeleri tükenmeye başladı. 70 bin yolcu trenlerinde oturarak beklemek zorunda kaldı. Mal taşıyan 317 tren ve 284 yolcu treni hareket edemedi. Hafta sonu yoğunlaşan görüşmelerde hükümet işçi ailelerine ek yardım yapılacağını ve bu konuda Kriyenko'nun bir yasa tasarısı hazırladığını belirterek işçileri belli ölçüde blokajı kaldırmaya ikna etti. Fakat bütün göstergeler biriken öfkenin dindirilemeyeceğini göstermektedir. İşçiler eylemlerine son verseler de bu sadece yeni bir sert direnişin hazırlığı olacaktır. Zira hükümetin vaatlerini yerine getiremeyeceği bilinmektedir.

Ayrıca bu yıl içinde birçok maden ocağının kapanacağı işçi komiteleri tarafından kamuoyuna açıklandı. Daha önce de Kriyenko tarafından 200 büyük maden ocağından 86'sının

"Bütün iktidar grev komitelerine!"

*Volga-Samara kenti grev komitesinin 22 Mayıs 1998 tarihli açıklaması
Junge Welt gazetesinin 25 Mayıs '98 tarihli sayısından çevrilmiştir.*

Samara kenti grev komitesi şimdiki maden işçileri grevini Rusya'da yeni bir proleter devriminin başlangıcı olarak değerlendirmektedir. Bu, yalnızca grev dalgasının genişliği ve derinliğiyle 1989'daki maden işçilerin ayaklanmasının düzeyine ulaşmasından dolayı değildir, ki bu grevin ekonomi üzerindeki yarattığı etki diğer bütün grevlerin toplamından daha büyüktür. Bu, taleplerin biriken ücretlerin ödenmesini aşarak güçlü bir biçimde "Yeltsin defol" çağrısının haykırılması olgusundan dolayı da değildir. Bugünkü durumun en önemli belirleyici noktası başka yerde yatmaktadır.

Biz şimdi bugüne kadar eksik kalan bir etkeni, Lenin'in "kitlelerin politik aktivitesinin kabarması" olarak nitelendirdiği üçüncüsünün maddileşmesini yaşıyoruz. Rusya'da devrimci durumu belirleyen diğer iki belirleyici olgu birkaç yıldır mevcuttur. Lenin'e göre bu iki olgu, "eğer egemenler eskisi gibi yönetemiyorlarsa ve alt tabakalar şimdiye kadar yaşadıkları gibi yaşamak istemiyorlarsa" ve "yoksulluk ve sefalet halk kitleleri içinde kesin biçimde büyüyorsa", var demektir. Bu vardı ve bugün de mevcuttur.

Şimdiye kadar eksik olan kitle protestoları

ve eylemleri. Kamuoyu geçtiğimiz yıllarda grevci maden işçilerinin eylemlerini destek sunmadan dışarıdan ilgiyle izleyip ve gözlemlerken, bugün grevciler her yerde fabrika işçileri, öğretmenler, akademisyenler, öğrenciler, emekliler vs. tarafından desteklenmektedirler. Örneğin Batask kenti (Don Rostov bölgesi) demiryolu işçileri toplantıda maden işçilerinin taleplerini sahiplenme kararı aldılar. Demiryolu işçilerinin bu grevden en çok acı çekmelerine rağmen! Tam da bu bize Rusya'da yeni bir proleter devrimin başlangıcından söz etme hakkını veriyor.

Maden işçilerinin taleplerinden vazgeçmemeleri durumunda hükümetin düşmesi gerekiyor. Bu gerçek bir olasılıktır. Fakat hükümet maden işçilerine olan borçlarını ödeyerek demiryolu blokajını kırmayı başarsa da, bununla ancak kendi sonunu uzatmış olacaktır. Yeltsin ve rejiminin düşürülmesinin yakın bir geleceğin sorunu olduğu kesindir. Hep birlikte gelişmeleri izleyelim ve ona aktif katılalım.

**Yaşasın devrim!
Bütün iktidar grev komitelerine!**

kapatılacağı açıklanmıştı. Bu nedenle maden işçilerinin eylemleri bu yıl içinde süreklilik kazanacak ve Yeltsin hükümetinin düşürülmesini yönelecektir. Bunun korkusunu yaşayan Yeltsin işçileri “aşırı uçların” kışkırttığını belirtmekte ve bunun bir ulusal krize dönüşeceği açıklamasını yapmaktadır. Kuzeyde bulunan Komi cumhuriyetinde de maden işçileri bu hafta içinde greve gittiler. Moskova'nın güneyindeki Tula maden işçileri hükümete bir son uyarıda bulunarak gelecek çarşamba gününe kadar biriken ücretlerinin ödenmemesi durumunda Moskova'ya giden bütün yolları işgal edeceklerini duyurdular.

En son olarak Ukrayna'da onbinlerce maden işçisinin grevi patlak verdi. İşçiler 6 aydan bu yana ödenmeyen ücretleri için geniş çaplı bir grev başlattılar. İki değişik yerden harekete geçen işçiler 1 Haziran'da hükümet binası önünde birleşerek bir gösteri yapmayı planlıyorlar ve kararlılıkla direneceklerini açıklıyorlar.

İşçi sınıfı Yeltsin'i devirmekte kararlı

Rusya'nın bütün emekçi kesimleri Yeltsin ve hükümetinin iktidardan uzaklaştırılmasını talep etmektedirler. Öğrencilerin Moskova'daki son kitlesel gösterileri ile işçi sınıfının son grev dalgası bu talebi yeniden somutlaştırmış bulunmaktadır. En önemlisi bu hareketliliğin Duma'daki herhangi bir politik gücün denetimi altında olmamasıdır. İşçiler Zyuganov'un sahte Komünist Partisi'ne de güvenmediklerini belirtiyorlar. Ekim Devrimi'nin önemli örgütlenmeleri olan emekçi inisiyatifleri, işçi, öğrenci komiteleri yaygınlaşan radikal emekçi eylemlerinin en önemli unsurları durumunda. Bu komite ve emekçi inisiyatiflerinin esas taşıyıcıları ise komünistler.

Büyük Ekim Devrimi'nin tarihsel deneyimleri işçilerin eylemlerinde, örgütlenmelerinde ve politik taleplerinde kendisini hissettiriyor. Rusya işçi sınıfı sınıf mücadelesi deneyimleri bakımından büyük bir ayrıcalığa sahip bulunuyor. Sosyalist bir toplumun tasfiyesi üzerinde yükselen bir grev dalgası boşluğa düşmüyor. İşçilerin kızıl bayraklarını rayların ortasına dikip Enternasyonalı coşkulu bir şekilde söylemeleri bunu anlatıyor. Önümüzdeki dönem Rusya işçi sınıfının eylemleriyle sarsılacaktır. Ekte yayınladığımız Samara kenti grev komitesinin bildirisi bunun önemli bir işaretidir.

Güney Afrika:

Apartheid yapılanması

varlığını koruyor

Apartheid sisteminde politik planda gerçekleşen değişim kuşkusuz önemli bir adımdı. Siyah halkı aşağılayan, dışlayan birçok kural, ırkçı ve ilkel yasa ortadan kaldırıldı. Fakat kısa bir süre sonra hukuksal değişikliklerin siyah halkın ekonomik ve sosyal yaşamında fazla bir değişiklik yaratmadığı görüldü.

Apartheid döneminin toplumsal ilişkileri varlığını sürdürdüğü sürece başka türlü olması mümkün değildir. Güney Afrika örneği proleter devrim teorisi açısından önem taşımaktadır. Bu deneyim bir kez daha göstermiştir ki, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında kimlik sorununa köklü bir çözüm getirmek ancak egemen sınıf iktidarının tasfiyesiyle mümkündür. Sosyal sorundan bağımsız bir biçimde ulusal kimlik sorununu çözmenin olanağı yoktur. Anayasal değişiklikler toplumdaki sınıfsal ilişkilerin dönüşümü üzerine oturmuyorsa, özellikle emekçi halk için son tahlilde birşey ifade etmemektedir. Güney Afrika bunun en somut örneğini teşkil etmektedir.

Beyazların denetimindeki büyük tekellerin ekonomik politikalarını hayata geçirmek zorunda olan Mandela hükümeti bugün ancak vicdanlara seslenerek kapitalistleri ikna etmeye çalışıyor. ABD emperyalizminin bölgedeki en önemli dayanağı olan bu tekeller ekonomik güçleri sayesinde politik gelişmeler üzerinde belirleyici oluyorlar. “Toplumsal barış”ın bozulmaması gerekmesiyle Mandela hükümetinin uygulamalarını sürekli engelliyorlar. Apartheid döneminde yapılan katliamları ortaya çıkarmak için kurulan “insan hakları araştırma komisyonu” görevini yapamadı. Mandela hükümetinin aldığı ekonomik-politik kararlar yine tekellerin engeline takıldı. Öngörülen konut yapımı bugüne kadar gerçekleşemedi. Daha önemlisi bu yılın başında Mandela'ya bilgiler sızdırılarak bazı generallerin darbe hazırlığı içinde olduğu belirtildi. Daha sonra bu bilgileri ordunun başındaki generalin bilinçli bir şekilde rapor ettiği anlaşıldı. Mandela hiçbir biçimde dokunulamayan Apartheid dönemi ordusu karşısında çaresiz kalmaktadır.

Bir bebeğin ölümünün arkasındaki gerçek

Apartheid yapılanmasını en çıplak biçimiyle bu ayın başında yaşanan bir olay ortaya serdi. Başkent Johannesburg'a 40 km uzaktaki Benoni kentinde beyaz bir çiftlik sahibi tarlasının içinden izinsiz geçen 11 yaşındaki bir kız çocuğu ile kucağındaki altı aylık bebeği kurşunlayarak öldürdü. Başka bir çocuk ise kaçarak kurtulabildi. Daha önce bu çiftlikte çalışan on nüfuslu bir ailenin de işine son verilerek çiftliğe girmeleri yasaklanmıştı. G. Afrika'daki geçerli yasaya göre mülk sahipleri mülklerine izinsiz giren kişileri uyarmadan öldürme hakkına sahip.

Bu katliam bütün ülkede özellikle siyah emekçiler içinde tam bir şok etkisi yarattı. Apartheid rejiminin hortlaması olarak değerlendirilen bu olay büyük bir öfkeye yolaçtı. Birçok kentte yoksul gençler toyi-toyi savaş dansı yaparak beyaz oligarklardan hesap sorulmasını talep ettiler. Olayın ciddiyeti üzerine devlet başkanı Mandela, Benoni kentini ziyaret etmek zorunda kaldı. Bu iğrenç katliam beyaz oligarkların çiftliklerinde Apartheid sisteminin Uçrisz PPKtın Alsivü nupisikrtey.org

olduğunu ortaya koydu. Benoni'de yaşanan olay tekil değildir. Bu olaydan birkaç hafta önce Transval'da bir beyaz oligark çayırda oynayan bir çocuğu arabasıyla ezerek öldürdü ve çocuğu görmediğini söylemesi üzerine hiçbir ceza almadı. Freestate kentinde bir beyaz çiftlik sahibi bir koyunun eksikliği gerekçesiyle yanında çalışan çobanı döverek öldürdü. Bu kapitalist de 3 bin rand ödeyerek cezadan kurtulmayı başardı. Kuzey illerinde sendikaya üye olan 200 tarım işçisi köpek sürüleriyle kovalandılar ve günlerce tutuklu kaldılar. İşçilerin mahkeme tarafından “suçlu” görülmemesi büyük bir şans olarak değerlendirildi.

Güney Afrika'da toprak reformu yalnızca bir vaat olarak kaldı. Hükümet beyaz tarım oligarklarının “iyi niyetine” seslenerek toplumsal barışa katkı yapmalarını, yani bazı toprakları köylülere “bağışlama”larını istemekten başka birşey yapamadı. İflas eden orta ölçekli beyaz çiftlik sahiplerinin çiftlikleri de beyaz oligarklara satılmaktadır. Mandela hükümetinin daha fazla fiyat biçmesine rağmen topraklar beyaz oligarkların elinde toplanmaktadır. Bugün G. Afrika'da modern tarıma dayalı 35 bin büyük çiftlik ve 60 bin aile çiftliği bulunmaktadır. Siyahlar ise ülke genelinde toprağın yalnızca %12'sini ellerinde bulundurmaktadır. Toprak reformuyla 2000 yılına kadar ekili alanların %30'unun siyah köylülere verilmesinin öngörülmesine rağmen bugüne kadar ancak %0,4'ü verilebilmiştir. Ayrıca siyah ailelerin yıllardır üzerinde yaşadıkları ve çalıştıkları topraklar üzerinde kalma hakkı yönünde çıkarılan yasa hiçbir işe yaramamaktadır. Beyaz çiftlik sahipleri bütün aileleri kovarak yasayı boşa çıkartmışlar, kovdukları aileleri mevsimlik işçi olarak çalıştırmak yolunu tutmuşlardır.

Beyaz oligarkların bu tutumu ve toprak reformu karşısındaki direnci tarım emekçileri içinde radikal çözümleri gündeme getirdi. Birçok bölgede beyaz çiftlik sahipleri yerlerinde kovularak, topraklarına el konuldu. Beyaz çiftlik sahipleriyle siyah tarım emekçileri arasında artan çatışmalar üst boyutlar kazanarak devam etmektedir. 1997 yılında 83 çiftlik sahibi yoksul emekçiler tarafından öldürülürken, 347 çiftliğe saldırılar düzenlenerek tahrip edildi. “Ülkenin istikrarını korumak” amacıyla Mandela ordu güçlerini devreye sokarak emekçilerin toprak işgallerini engellemeye çalışmaktadır. ANC bu gelişme karşısında tam bir çıkmaz yaşamaktadır. Emekçi kitlelere karşı tutumları onların kitleler tarafından beyazların sistemini ayakta tutmaya çalışan “siyah çehreli beyazlar” olarak nitelendirilmesine yol açmaktadır.

ANC'nin bugüne kadar izlediği ekonomi politikalarda emekçi kitlelerin çıkarları gözetilmemiştir. Siyah emekçilerin umutları yerini bir düş kırıklığına bırakmıştır. Siyah emekçilerin direnişi ANC tarafından değişik yöntemler kullanılarak bastırılmaya çalışılmakta, beyaz oligarkları korumak için Apartheid döneminde olduğu gibi polis güçlerinin konumlandırılacağı ve bir ağ sisteminin kurulacağı açıklanmaktadır. G. Afrika'da beyaz çiftlik sahiplerini hala özel silahlı güçleri korumaktadırlar. Bu güçler siyah emekçilere karşı kullanılmaktadır.

Tüm yaşananlar Apartheid sisteminin ancak bir toplumsal devrimle tarihin çöplüğüne atılabileceğini göstermektedir.

Bir "Bildirge"nin bildirdikleri ve gizledikleri-2

GBP'nin "eylem birliği kültürü"!

Devrimci gruplar arası güç ve evlem birliği işçi ve emekçi yığınların devrimci bilincini geliştirmeve hizmet etmelidir.

Emekçi kitle hareketinin ilerletilmesi oluşumun temel kavgısı olmalıdır. Kendiliğinden hareketin devrimci bir seyirde gelişmesini esas almalıdır. Sendikal cenderenin parçalanmasını, reformist zehirin boşa akıtılmasını ve devletin kitle eylemleri üzerindeki denetimini kırmayı hedeflemelidir. Sınıf ve kitle hareketinin devrimci önderlik ihtiyacından ve devrimci gelişmesinden soyutlanmış bir "birlik" girişimi vararsız bir oyuncaktır. Devrimci güç ve evlem birliklerinin işlevlerini verine getireceği biricik alan ise kitle hareketliliğinin kendisidir. Küçük-burjuva maceracılığının "öncü savaş" strateisinin hükmü neyse, grupların sınıf kitlelerinden kendilerini valıtarak sözümona kitle hareketini devrimcileştirme cabalarının etkisi de odur. Komünistler, sınıf ve kitle hareketinin geliştirilmesi ve devrimci önderlik ihtiyacının karşılanması çerçevesinde devrimci birikimin güç ve evlem birliğini sağlamak için bundan böyle de üstlerine düşecek sorumluluklara uygun davranacaklardır.

"Bildirge" Güç Birliği hakkında şu değerlendirmeyi yapıyor: "*Güç Birliği devrimci harekette oldukça cılız olan eylem birliği kültürünü geliştirmiş, birçok aksaklık ve zaafına karşın bugüne kadar yaratılanların içerisinde nispeten ileri ve devrimci*" olanı olmuştur.

Bu sözler, komünistlerin değişik vesilelerle yinededikleri bir zayıflığın, geleneksel küçük-burjuva sol hareketin kendi zaaflarıyla hesaplaşma bakışı ve iradesinden yoksunluğunun bir kez daha doğrulanmasıdır.

Bir eylem birliği düşününüz! Bu eylem birliğinin bileşenleri "devrimci güç birliği politikasını" 1 Mayıs'tan bir ay önce açıklıyorlar ve çalışmalarını başlatıyorlar. Peki başlayan bu çalışmanın pratik verileri nelerdir? GBP bu bir ay boyunca ne yapmıştır ki, "bugüne kadar yaratılanların içerisinde "nispeten ileri ve devrimci" bir eylem birliği örneği sergilemiştir?

Gazete ilanlarını biliyoruz. "29 ve 30 Nisan'da tertip komitesinde yer alan DISK ağaları ile" yapılan görüşmeyi de... Somut karşılığı "Türk-İş 1. Bölge Temsilciler Kurulu'ndan birçok işçi temsilcisi" olan bazı görüşmeler de buna eklenebilir. Başka ne yapılmıştır? Yalnızca bol tartışmalı toplantılar... Bu toplantılardan çıkan sonucu ise Alinteri'nden öğreniyoruz: "*'97'deki gibi bir engelleme olursa, alanın zorlanmaması, alternatif ses cihazıyla kortejlere ortak bir program yapılması, sonra da bir anma yapıp dağılınmasından ibaret bir 'taktik!'*" Daha başından alana girme, devletin barikatına yüklenme gibi bir niyet kimsede yok. Alinteri' nin de yazdığı gibi "sınırlar daha baştan kafada çizilmiş"! Ne var ki, "kafada çizilen"i bile pratikte uygulama gücü ortaya konulamıyor; Piyalepaşa Bulvarı'ndaki karmaşa, disiplinsizlik, iradesizlik, kısır çekişmeler ve nihayet devletin vahşi saldırıları karşısında "panik halinde bir kaçışma" kaçınılmaz oluyor. İşte "eylem birliği kültürünü" geliştiren "nispeten ileri ve devrimci" pratiğin bir aylık bilançosu ve akıbeti budur.

Peki "Bildirge"nin sözünü ettiği "ortak kazanımlar" bu tablonun neresindedir? Bugün bizzat güç birliği bileşenleri tarafından alayın ya da özeleştirel değerlendirmelerin konusu olan bir "taktik!" nasıl oluyor da "*öncü kitle kesimlerinin sempatisini ve geleceğe dönük güvenini*" kazanabiliyor?

"Bildirge" öylesine bir tutarsızlık ve samimiyetsizlik içerisinde ki, bir yandan "1 Mayıs'ın akışını değiştirebilecek" bir müdahalenin yapılamadığını, GBP'nin "kortejini oluşturmada" bile başarı sağlayamadığını itiraf etmektedir. Ama öte yandan da, "öncü kitle kesiminin sempatisini ve geleceğe dönük güvenini" kazandığını, "eylem birliği kültürünü" geliştirdiğini, dahası 1 Mayıs'ın devrimci temelde ayrıştırıldığını söyleyebilmektedir. Başarısızlığın üstünü örtme çabasının yolaçtığı bu samimiyetsiz değerlendirmelerin dayanaktan yoksunluğunu görebilmek için *Özgür Gelecek*'in şu söylediklerine bakmak yeterlidir: "*Devrimci Güç Birliği bileşenleri kendi çizgilerindeki işçi-memur sendika şubelerini kitleleriyle birlikte kendi kortejlerinde ya da DGB'nin kortejinde yürütemediler. Bunları alternatif 1 Mayıs platformunda tutamamaları ciddi bir olumsuzluktur. Bu olumsuzluk hem sınıf sendikacılığı iddiasında olan şube ve şube yöneticileri açısından hem de bunların yakın oldukları örgüt ve partiler açısından ciddi biçimde sorgulanmalıdır*" (sayı:118, s.4)

Kendi taraftarları işçi ve sendika yöneticilerinden bile tecrit olanlar kalkıp bir de "işçi ve emekçilerle devrimci temelde buluşmaktan ve harekete geçmekten" söz ediyorlar. Sanki bir önceki yazıda sonuçlanmış eylem birliği pratiğini "bugüne kadar

yaratılanların içerisinde nispeten ileri" ilan etmekten hiçbir rahatsızlık duymuyorlar.

Yukarıda sıraladığımız birkaç biçimsel girişim dışında GBP ne yapmıştır? Hani o "daha oluşması ile 1 Mayıs'a giden süreç üzerinde devrimci bir basınç yaratan" 9 çevre biraraya gelip birkaç bin adet bildiri basıp fabrikalara ve semtlere mi dağıtmıştır? Birkaç bin afiş mi yapmıştır? Sendikalarda, semtlerde, okullarda kitle toplantıları düzenleyerek sermayenin saldırılarını teşhir edip, mücadele çağrısı mı yapmıştır? Ortak gruplar oluşturarak fabrika fabrika, ev ev dolaşarak işçi ve emekçilerin desteğini mi talep etmiştir? Bir piknik düzenleyip binlerce insanı götürerek bunu bir siyasal etkinliğe mi dönüştürmüştür. Ya da etkili olduğu "sınıf sendikaları" üzerinden işçi platformları oluşturup "MGK postalları altında" ve "ESK ağalarının güdümünde bir 1 Mayıs" değil, devrimcilerin işçi ve emekçilerle bütünleşerek gerici zincirini parçaladığı "Devrimci bir 1 Mayıs!" doğrultusunda bir çaba mı sergilemiştir? Tüm bunlar için kimsenin grup olarak kendi bağımsız faaliyetini zayıflatması gerekmez. Güç ve eylem birliği herşeyden önce bunları gerektirir.

Öte yandan, komünistlerin örgütlediği "İşçi sınıfının devrimci 1 Mayısı için devrimci işçi platformları" devrimci güç birliğinin gerçek anlamına ve işlevine uygun bir tarzda oluşturulabilmesi bakımından bir olanaktı. Komünistler "biz önderlik ettik" tarzındaki küçük-burjuva gruplara özgü kültürden uzak durdukları gibi, devrimci sınıf hareketinin geliştirilmesine hizmet eden her türlü girişim, tutum ve desteğe özel bir ilgi gösterdiler. Bu platformları her türlü işçi komisyonuna açık tuttular. İMES İşçi Derneği'ni özel bir tarzda zorladılar. Çeşitli sendika yöneticilerini ve ilerici işçileri bu platformlara çekmek için özel çaba harcadılar. Bu çabada anlamlı bir başarı da gösterdiler. Bu platformlara katılan hiçbir işçi "burada grupçuluk yapılıyor" demedi, diyemedi. Bu platformlarda kısır ve yapay sorunlar değil, devrimci gelişmenin sorunları tartışıldı. Bu çerçevede bir dizi ortak etkinlik örgütlenebilseydi, işçi kitleleriyle ortak kortej ve belirlenecek ortak şiarlar üzerinden 1 Mayıs'a güçlü bir katılım başarılabılseydi, sendikal ihanet cephesinin cenderesini ve reformist gerici havayı dağıtabilmenin olanakları çok daha fazla olacaktı. Bu aynı tutum ve bileşimle devletin barikatına yüklenmenin daha doğru bir tutum olduğu yadsınabilir mi? Böyle bir devrimci kenetlenmenin 1 Mayıs gösterilerini militan kılacağı gibi, önümüzdeki süreçte kitle eyleminin geliştirilmesi bakımından olumlu sonuçlar yaratacağı açık değil mi?

Kitle hareketine devrimci müdahale görev ve sorumluluğuna sırt çeviren küçük-burjuva devrimci gruplar, orta yerde duran açık iflase rağmen bir de dönüp komünistlerin taktiği üzerine demagoji yapıyorlar. Çocuklara has solcu söylemlerle "barikatlara" kimin "öncülük" ettiği üzerine yazıp çiziliyor; "ileri fırlayan komünistlerin birkaç molotofla" düşmanın canına okunduğuyla, "yol boyunca yeraltı amblem ve sembolleriyle ilk olarak... ortaya çıkmak"la övünüyor. Ardından da bütün bu ciddiyetsizliklere ve çocukluklara ortak olmadıkları

için komünistler eleştiriliyor. Ya da "Aklımıza 1 Mayıs öncesi konuştuğumuz öncü işçiler geliyor. Devrimcilerle ortak kutlama, devrimci 1 Mayıs çağrıları yapan öncü işçiler. Bugün devrimcilerle omuz omuza gelediler. Yine sendika ağalarının inisiyatifini kıramadılar" (Alinteri) denilerek işçiler suçlanıyor.

Apaçık bir başarısızlık olduğu artık kimilerinizin reddedemediği bir gerçeklik olarak orta yerde duran bu taktiğin düşmanın işini kolaylaştırdığı daha geçen yıl açığa çıkmıştı. Buna rağmen bu yıl bir kez daha denediniz. Sonuç yine başarısızlık oldu. Başarısızlığa götüren tutumlarda hala da ısrar etmek zorunda mısınız? Devrimcilik aynı zamanda kendi zaaflarıyla hesaplaşmayı başarabilmek değil midir? Kendi zaaflarıyla hesaplaşmayanlar düşmanlarıyla hesaplaşma gücü gösterebilirler mi?

"Barikat savaşı" edebiyatı ile işi komediye dönüştürüyorsunuz. "Barikat savaşı"nın ne olduğunu görmek istiyorsanız dönün Endonezya'ya bakın. Barikat savaşlarının emekçi kitlelerden yalıtılmış bir grup devrimcinin sözde "öncü savaşı"yla değil, kitle hareketinin gelişme seyrinin ürünü olarak ortaya çıktığını artık öğrenmelisiniz.

Gazi direnişi sizin zaaflarınızı daha da derinleştirdi. Kimin önderlik ettiğini çokça tartıştınız da, Gazi'deki gelişmenin mantığını anlamaya hiç çalışmadınız. "Taş, yürek, barikat" edebiyatının dışında olayın toplam mantığı üzerine dönüp düşünmediniz. Gazi'de devlet katliam yapmıştı. Bu katliama karşı yığınların devrimci, ilerici öfkesi harekete geçmişti. Bunda kuşkusuz sizin de bir rolünüz oldu. Tartıştığımız bu değil. Anlatmak istediğimiz, emekçi kitlelerin biriken öfkesini harekete geçirmenin, devrimci enerjisini açığa çıkarmanın 1 Mayıs'ta olduğu gibi kendinizi kitlelerden yalıtarak başaramayacağıdır. Emekçi yığınlarla buluşmak ve onları harekete geçirmek için onlarla içiçe olmanın zorunluluğudur. "Devlet sınıfla devrimcileri ayırma çabalarına büyük ölçüde ulaştı" (Alinteri) diyorsunuz. Herhalde "devlet başarı sağladı, devrimcilerle sınıflı birbirinden ayırdı" demek istiyorsunuz. Ama devlet Gazi'de bu başarıyı sağlayamamıştı. Gerçekler bu kadar inatçıdır işte. İstemediğiniz halde böyle itiraf etmek zorunda kalırsınız.

Ve son bir nokta; "bugüne kadar yaratılanların içerisinde nispeten ileri" örnek sayılan bir girişim "1 Mayıs öncesinde, ortak ajitasyon-propaganda faaliyeti örgütleye"miyor. Bu eylem birliklerini bir oyuna çevirmek değilse nedir? Birlik fikrini işte böyle yozlaştırıyor, eylem birliklerini böyle boşa çıkarıyorsunuz.

***

Devrimci güç birliği dün olduğu gibi bugün de aynı oranda, hatta daha fazla bir ihtiyaçtır. Biz bugüne kadar bu çerçevede üzerimize düşeni fazlasıyla yaptık. İlkelerden taviz vermeden esnekliğin her türlüşünü gösterdik. Bundan sonra da buna uygun davranacağız. Temel perspektifimize uygun her türlü birlik çabasının içinde olacağız.

Devrimci gruplar arası güç ve eylem birliği işçi ve emekçi yığınların devrimci bilincini geliştirmeye hizmet etmelidir. Emekçi kitle hareketinin ilerletilmesi oluşumun temel kaygısı olmalıdır. Kendiliğinden hareketin devrimci bir seyrinde gelişmesini esas almalıdır. Sendikal cenderenin parçalanmasını, reformist zehirin boşa akıtılmasını ve devletin kitle eylemleri üzerindeki denetimini kırmayı hedeflemelidir. Sınıf ve kitle hareketinin devrimci önderlik ihtiyacından ve devrimci gelişmesinden soyutlanmış bir "birlik" girişimi yararsız bir oyuncaktır. Devrimci güç ve eylem birliklerinin işlevlerini yerine getireceği biricik alan ise kitle hareketliliğinin kendisidir. Küçük-burjuva maceracılığının "öncü savaş" stratejisinin hükmü neyse, grupların sınıf kitlelerinden kendilerini yalıtarak sözümona kitle hareketini devrimcileştirme çabalarının etkisi de odur. Komünistler, sınıf ve kitle hareketinin geliştirilmesi ve devrimci önderlik ihtiyacının karşılanması çerçevesinde devrimci birikimin güç ve eylem birliğini sağlamak için bundan böyle de üstlerine düşecek sorumluluklara uygun davranacaklardır. Bu politikayla ortaklaşacak ciddi devrimci grup ve çevrelerle ilkeli, fakat her türlü siyasal esnekliği gösteren eylem birliklerinden yana olacak, bunun için çaba harcayacaklardır. Birlik adına oynanan oyunlardan ise kesin bir biçimde uzak duracaklardır.

S-300 füzeleri ve şovenist çığırtkanlık

Türk burjuvazisi 20 yıllık hurda ABD savaş gemilerini satın alıp bunu bir de övünç kaynağı sayar? Ama öte yandan bu militaristler, silahlanma alkışçıları Kıbrıs Rum Kesimi S-300 füzeleri alıyor diye "silahsızlanmacı" pozlar takınırlar. Başbakan Mesut Yılmaz, savunma bakanı İsmet Sezgin ve Genelkurmay başkanı İsmail Hakkı Karadayı kulaklarına papatya takmakla barışçılıklarına kimi inandırabilirler? Zaten böyle bir dertleri de yok.

Bir parça mazlum rolü sonrası kukla TC hükümeti emperyalist tiyatrodaki gerçek yerini alıyor. Şimdi Kıbrıs üzerinden şovenizmin haklı gerekçesi vardır: "TC kendini savunmaktadır!" Aslında kapitalist düzen ortaklığının sonucu olarak şovenizmde de ortak olan Yunan sermaye iktidarı da bu işten hoşnut. Türkiye S-300 füzelerinin yerleştirilmesini savaş nedeni sayacağını açıklayarak Yunan hükümetine de kendi halkını kandırmaya dönük bir bahane kazandırmıştır. Aslında bunların sloganları da ortaktır: "Dünyanın bütün şovenistleri birleşin!" Hiç merak edilmesin, böyle bir durumda, her biri kendi ırkının üstünlüğünün çığırtkanlığını yapanlar hiç de birbirlerini yemeyeceklerdir. Gerçekten de burjuvazi ve onun faşist güçleri ne kadar kanlı ırk savaşları verirlerse versinler, sonuçta en kirli, en kanlı savaşları sınıf düşmanlarına ve devrimcilere karşı yürütürler. Boşuna söylenmemiş "savaşların en acımasız iç savaştır" diye. Peki Yunan halkını düşman ilan eden TC 1920'lerde Anadolu'ya işgalciler olarak giren Yunan gençliğin kendi rızasıyla gelmediğini bilmiyor mu? Ya da sorun "ilk saldıran"sa, yüzlerce yıl bir halkı haraca kesen ve topraklarını işgal eden Osmanlı dönemini kendi resmi ve öz tarihi sayan TC nasıl masum ya da mağdur olabilir?

Sorun hiç de ilk saldıran tarafı bulmak değildir. Gerçek olan, ilk ve son saldıranın hep burjuvazi-yönetenler olduğu, ilk ve son kırımların ise hep işçi-emekçi halk olduğudur. Bu yüzden ilk ve son şovenizm ve militarizm hep burjuvazinin işidir. İşin dikkate değer yanı, en üstün ırkı kendi ırkı sayan burjuvaların birbirleriyle kendi ırkdaşı işçilerden çok daha iyi anlaşılabilmeleridir. "Dünyada asla bir arada düşünemediğiniz iki kesim nedir? "diye sorulsa, dünyada pek çok kişi herhalde "Naziler ve Yahudiler" der. Ama gerçek hayatta bakın neler oluyor. 2. Dünya Savaş'ı boyunca uluslararası siyonist (Yahudi ırkçılığı) örgütler Naziler'i desteklemişlerdir. Amaç yerlerinden sürülen ve katledilen yoksul emekçi Yahudiler üzerinden zengin Yahudilere mağdur görüntüsü ile bir ülke kazandırmaktır. Emekçilerin cesetleri üzerine kurulu bir vatan hayali burjuvazinin doğal karakteridir.

Peki Kardak gibi kayalıklar üzerine bile savaş naraları atan Türk ve Yunan burjuvazisinin rahatlığının nedeni nedir? Çünkü birincisi her savaşta emekçiler ölür ve iki taraftan burjuvalar "savaş vurgunları" vurur. Ama yine de yenilen ülke burjuvazisi zarar görecektir. Öyleyse bu rahatlığın ardında bir ikinci neden olmalı. Rahattırlar, çünkü savaşamazlar. Türk ve Yunan sermaye iktidarlarının bir ırk savaşına girebilmek için bir ırk savaşını ilan etmeleri gerekir. Evet, bu iki

ülke ABD emperyalizminden izin almadan bırakın savaşmayı tatbikat bile yapamazlar. Peki ama "1974 Kıbrıs Hareketi'ne ABD karşı çıkmışken Ecevit'in şimdiki beyaz güvercini nasıl savaş da şahini olabilmisti?", denilecektir. Gerçekte Amerikan kartalı ne kadar barış güvercini olabilirse Ecevit de ABD'ye o kadar kafa tutabilir. 1974 savaşı bağımsız, bağlantısız, silahsız Kıbrıs'a karşı Türk-Yunan-ABD-İngiliz ortak saldırısının bir ürünüdür. Yunan cuntasının Kıbrıs'ı ilhak etme amacıyla Makarios'u devirmesi Türkiye'ye de öteden beri hedefi olan Kıbrıs'ı bölme fırsatını verdi. Ve tam da bu sayede İngiliz üslerine yönelen anti-emperyalist tepki bertaraf edilebildi ve üsler bugün hala varlığını koruyabiliyor. Tam da bu sayede adadaki sınırlı Türk-Yunan askeri güçlerinin karşılıklı çekilmesi yönündeki gelişme ve eğilim tersine çevrilebildi.

Aslında bu sözde milliyet savaşlarına bakın, içlerinde gizli sınıf savaşımalarını görürsünüz. Yunan askeri cuntasının uzantısı olan faşist albay Grivas'ın EOKA'sı Enosis'i (Yunan-Kıbrıs birliği ülküsü) uygulamaya giriştiğinde ve öncesindeki hazırlık terörü sırasında Türk'ten çok Rum öldürmüştür. EOKA'nın ilk hedefi AKEL (Emekçi Halkın İlerici Partisi) oldu. 1930'lardan beri (ilk ismiyle Kıbrıs Komünist Partisi) AKEL adanın Türk-Yunan-İngiliz ve ardında ABD vesayetinden kurtarılması, bağımsız-bağılantısız-demokratik yapısı ve silahsızlandırılmışlığının politik sözcüsü oldu. Böylece EOKA'nın "en acımasız" terörüyle karşılaştı. Zira bir ırk savaşı verebilmek için önce buna karşı duracak aynı ırktan kesimleri yokedebilmelisiniz. Çok sınırlı da olsa Türk ilericileri ve devrimcileri ellerinde silahlarla AKEL'in Rum militanlarıyla omuz omuza, mevzi mevzi Türk köylerini korudular. Beraber çatıştılar, beraber vuruldular. İşçi sınıfı bu tarihi unutamaz.

Tablo her yerde benzerdir. Nasıl şimdi Türkçe bile bilmeyen Kürt korucular feodal-aşiret yapılarıyla MHP'li olup Türk sömürgeciliğiyle omuz omuza savaşıyorlarsa ve PKK ulusal mücadelesinde Türklerin yanı sıra bu gerici Kürtlerle (KDP-Barzani gibi) de çatışmak zorunda kalıyorsa, dün olduğu gibi yarın da Kıbrıs'ta da safları belirleyecek olan sınıfsal ayrımlar olacaktır. Tüm milliyet, tüm din ve tüm sınır farklılıklarını aşarak...

***

Kıbrıs barışı bir şehrin isminin değişmesine bağlıdır. Ne zaman St. Petersburg'un adı Leningrad'a dönüşür, işte o zaman S-300'ler durdurulur. Zira S-300 füzeleri bu şehirdeki silah fabrikalarında üretiliyor. Ve ne zaman şehrin proletaryası şehrin gerçek ismini hatırlar, böylece uluslararası devrimci işçi sınıfının enternasyonalist sorumluluklarına sarılır, işte o zaman füzeleri Kıbrıs'a yollamaz. Tıpkı Ekim Devrimi'nin en kritik günlerinde İngiliz işçi sınıfı grevlerle karşı-devrimci Beyaz Ordulara silah gitmesini önlediği gibi. Ve o günler çok uzak değil! Bunun ayakları yere basan bir devrimci iyimserlikle söylüyoruz. Çünkü bu silah-füze fabrikasının bulunduğu kentin işçileri grev yapıyorlar ve kentin gerçek ismini hatırlamaya çalışıyorlar.

MLPD'nin yayın organı Rote Fahne'nin 17 Nisan '98 tarihli sayısından çevrilmiştir.

Sömürülenlerin ve ezilenlerin sesi

100. doğum gününde Amerikalı büyük şarkıcı ve oyuncu Paul Robeson'un anısına

Bu yılın 9 Nisan'ında 1976'da ölen Paul Robeson 100 yaşında olacaktı. O sadece şarkıcı ve oyuncu olarak değil, ırkçılığa, sömürgeciliğe karşı ve sosyalizm için savaşan kimliği ile de uluslararası bir üne kavuşmuştu. Paul Robeson bugün ABD'de tekrar yükselen bir popülaritenin kıvancını yaşıyor. Eski Doğu Almanya'da da hala birçok insan tarafından tanınıyor ve seviliyor. 13 Nisan Pazar günü Berlin'in Marien Kilisesi'nde anısına 1000'i aşkın kişinin katıldığı uluslararası bir konser düzenlendi. Doğu Berlin'de bir caddeye, bir koro ve Treptow semtindeki bir halkevine onun adı verilmiş bulunuyor..

Paul Robeson, 1898'de New Jersey eyaletinin Princeton kentinde eski bir kölenin oğlu olarak doğdu. Kasaba halk arasında "Jim Crow" (ırk ayrımı) olarak adlandırılıyordu, yani burada sistematik bir ırkçılık hüküm sürüyordu. Lise döneminde Shakespeare'in "Othello"sunda başrolü oynadı, daha sonra bu rolle dünya çapında ünlendi. Okuldaki oyun Washington'a düzenlenen bir sınıf gezisinin giderini karşılamak amacıyla sahnelenmişti. Ama bu geziye Robeson katılamayacaktı, çünkü hotel siyahları kabul etmiyordu.

Babasının rahip olmasından dolayı ailesinin durumu diğer siyah ailelere oranla nispeten iyiydi. Paul çok yönlüydü - mükemmel bir sporcu ve öğrenciydi. Liseden sonra hukuk okudu, öğrenimini ise Amerikan futbol oyuncusu olarak finanse etti. Fakat müzik ve tiyatroya karşı büyük tutkusundan dolayı çok geçmeden mesleğini değiştirdi.

Ezilenlerin şarkıcısı ve aktörü

Paul Robeson çok başarılıydı. O alışılmamış kalın ve güzel bas sesini harikulade oyunculuğuyla birleştirebiliyordu. 1925'deki zenci bir solistin verdiği ve yalnızca "Spiritual" siyah şarkıları ile siyahların çalışma şarkılarının söylendiği ilk konseri gerçekleştirdi.

'20'li ve '30'lu yıllarda milyonlarca zenci güney Amerika'yı terkedip Kuzey'in sanayi kentlerine göç ettiler. Ve ABD'de güçlenen işçi hareketinin bir parçası haline geldiler. Böylece ırkçılığa karşı mücadele işçi hareketinin bir sorunu haline geldi. Sosyalist Sovyetler Birliği Amerika işçi hareketi üzerinde güçlü bir çekim gücü oluşturdu.

Paul Robeson bu süreçte birkaç yıl İngiltere'de yaşadı. Burada Güney Galler maden işçileriyle yakın bir ilişki geliştirdi. Aralarında derin bir dostluk gelişti. Orada tanıştığı beyaz işçilerle bir siyah olarak birlik olma duygusunu yaşadı. İşçiler onun sesini ve alçak

gönüllülüğünü sevmişlerdi ve onu yüreklerine bastılar. Paul Robeson ileride geçirdiği bu zamanın hayatının bir dönüm noktası olduğunu söyleyecekti. Burada bir sosyalizm taraftarı olmuştu.

Sovyetler Birliği'ne davetiye

1934'de Sergej Eisenstein tarafından Sovyetler Birliği'ne davet edildi. Paul Robeson çarlık baskısı altındaki Rus halklarının tarihi ile siyahların ABD'deki ezilmişliğinin tarihini birbirine benzetiyor ve bu halkların müziklerinde de bir dizi benzerlik duyumsuyordu. Halk müziğini ve devrimci şarkıları orjinalinde söylebilmek için Rusçayı dahi öğrendi. Ulusal azınlıkların birleşik bir cumhuriyet çerçevesinde ulusal kültürlerini geliştirmesine olanak tanıyan sosyalist politika onu etkilemişti. Bu politika ABD'nin ikiyüzlü demokrasi, eşitlik ve "kaynaştırma" politikasının tam karşıtıydı.

İspanya iç savaşındaki anti-faşist mücadele onu öylesine bir seferberliğe itmişti ki, 1938'de enternasyonal kızıl tugayların önünde şarkı söylemek için cepheye gitti. Oradaki sözleri dünya çapında ün kazandı: *"Sanatçı taraf olmalıdır. Özgürlük veya kölelik saflarında mücadeleye katılmak arasında karar vermelidir. Ben seçimimi yaptım. Benim başka bir alternatifim yoktu."*

Sosyalizmle ilişkisi hayatı boyunca sürdü

Sovyetler Birliği'nde edindiği tecrübeler ve Mao Zedung önderliğindeki muzaffer Çin devrimi onun sosyalizme hayatı boyunca derin bağlılığının temelini oluşturuyordu.

ABD Komünist Partisi'ne hiç üye olmamasına rağmen, onunla daima yakın bir bağı vardı. ABD devlet başkanı F. D. Roosevelt'in '30'lu ve '40'lı yıllarda yürüttüğü reform politikasının, Amerika'da kapitalizmin varlığını bir 50 yıl daha sürdürmek için işçi hareketinde devrimci bir gelişmeyi engellemekten başka bir amaç gütmeyeceğini iddia ediyordu. 40'lı yılların başlarında KP içinde Earl Browders önderliğinde emperyalizm ile sosyalizmin uzlaşmasını propaganda eden güçlü revizyonist bir akım geliştiğinde, buna karşı açık tavır aldı.

'40'lı yıllar Robeson'un sanat alanında yüksek başarılar elde ettiği dönemdi. ABD ve Avrupa'nın neresinde sahneye çıktıysa geniş yığınlar akın ettiler. "Old man river" şarkısının söylendiği ünlü "Show Boat

müzikalinde sahne aldı. Londra'da "Othello"yu oynadı ve birçok filmde yer aldı. Paul Robeson daima sömürülen ve ezilenlerle yakın bir bağ arıyor ve hissediyordu. İngiltere, İskoçya ve Galler'de düşük giriş ücreti karşılığı sıkça işçi ve aileleri için küçük sinemalarda sahne aldı.

Hitler faşizminin yenilgisi ve sosyalist blokun oluşmasından sonra ABD II. Dünya Savaşı'ndan en büyük emperyalist güç olarak çıktı. ABD, Sovyetler Birliği'ne karşı "caydırıcı ilk vuruşa" hazırlanıyordu.

Buna ilişkin Paul Robeson 1949'da katıldığı uluslararası bir barış kongresinde şunları söyledi: *"1934'de Sovyetler Birliği'ne gittiğimde kendimi ilk defa özgür bir insan olarak hissettim. Bir kuşak boyunca dünyada yüz milyonlarca ezilmiş insanın onurlarını bilince çıkartan bir ülkeye karşı savaşa katılabileceğimiz hiçbir zaman düşünülemez."*

McCarthy devrinde mertti

Sanatçı olarak ulaşmış olduğu ün, siyasal görüşleri ve bunların uluslararası yansımaları arasındaki ilişki, ABD hükümetinin gözünde daima bir diken olmuştur. '50'li yıllarda ünlü McCarthy devrinde gerici saldırıya geçti. Komünistler, sendikacılar ve çok sayıda ilerici takibe uğradılar, kamu görevinden uzaklaştırıldılar ve hatta zorla sürgün edildiler. ABD KP'sinin tüm önderleri sözümona vatan hainliğinden mahkeme önüne çıkarıldılar. Robeson "Anti-Amerikan Çalışmaları Araştırma Komisyonu" tarafından birçok kez sorguya çekildi. O kararlı bir şekilde KP'nin demokratik hakları için kendini ortaya koydu ve kamuoyunda Stalin yönetimindeki Sosyalist Sovyetler Birliği politikasıyla herhangi bir mesafe koymayı reddetti.

Bu süreçte pasaportu 8 sene elinden alındı. Kanada'ya girişi dahi yasaklanması üzerine arkadaşlarıyla birlikte işçi önderi Joe Hill anısına bir açık hava konseri örgütledi. Konseri vermek üzere bir kamyonla Kanada sınırına bir metre kadar ilerledi. Burada konserini verdi. Öte yanda 50 bin kişilik bir kitle Paul Robeson'u dinlemek için toplanmıştı. Bu unutulmaz konserde (Çince söylediği) ünlü bir Çin Devrimi şarkısının yanısıra en sevdiği şarkıyı "John Hill"i seslendirdi. Tarih 1955 idi.

Sovyetler Birliği'ndeki restorasyon ona çok ağır geldi

Yaşlanınca Paul Robeson ruhsal bunalıma girdi. Bunun birçok nedeni vardı. Yaşamı ondan büyük bir düşünsel ve bedeni zorlanma istemişti.

Arkadaşları ayrıca SBKP'nin 1956'daki 20. Kongresi'nde boy veren dünya komünist hareketindeki bölünmenin onu derinden etkilediğini aktarmaktadırlar. O dönemde Çin'de yaşayan Anna Louise Strong bunu şöyle tanımlıyordu: *"Ben her zaman Paul'ün acısının derin psikosomatik bir nedeni olduğu hissine kapıldım. Ve bunu Çin ile Sovyetler Birliği arasında 1957'de yaşanan bölünmenin etkisindeki şok ve travmaya bağlıyorum."* Paul Robeson'un yakın bir arkadaşı Helen Rosen A. Strong'un bu düşüncesini paylaşıyor ve Paul'ün Mao Zedung'un düşüncelerine eğilim gösterdiğini açıklıyordu. Paul'ü kendileri için sahiplenilen Almanya Sosyalist Birlik Partisi SED ve Alman Komünist Partisi DKP'nin modern revizyonistleri tarafından bu daima ve sistematik olarak saklandı.

Kendisi bu hususta kamuoyunda hiçbir zaman bir açıklama yapmadı. Doğu Almanya ve Sovyetler Birliği'nde parti ve devlet yönetimindeki bürokrasinin küçük-burjuva yozlaşma sonucunda iktidarı yeni bir burjuvazi olarak ele geçirdiğini ve bunun bürokratik bir kapitalizmin restorasyonunu koşulladığını kendiliğinden görecektir durumda değildi. '60'lı yılların başlarında P. Robeson tedavi için Doğu Almanya'ya geldi. Burada diğerlerinin yanısıra Berlin'deki EAW fabrikasını ziyaret etti ve çeşitli ödüller aldı. Humboldt Üniversitesi ona fahri doktorluk ünvanını verdi.

Yaşamının son senelerini 1976'daki ölümüne kadar kendi kabuğuna çekilmiş bir şekilde yaşadı. Cenazesine Harry Belafonte ve Malcolm X'in dul eşi, sendikacılar, mücadele arkadaşları ve Harlem halkından binler katıldı. PDS (SED'nin devamı Demokratik Sosyalist Partisi) onu bugün "hümanist", "anti-faşist" ve "barışsever" rolüne indirgemektedir. Halbuki Paul Robeson gerçekte açıkça sosyalist kimliği ve insanlığın sömürden ve baskıdan devrimle kurtuluşunu benimseyen bir insandı. 1958'de yayınlanan "Ben Burada Duruyorum" adlı kitabında şöyle yazıyordu:

"Birçok vesileyle açıkça bilimsel sosyalizmin ilkelerine inancımı ve sosyalist bir toplumun tüm insanlık için daha ileri bir evrede yaşama yürüyüşü demek olduğundan şüphe duymadığımı - yani ekonomik, sosyal ve kültürel ve ahlaki olarak özel kar elde etmeye dayanan sisteme üstün olan bir toplum biçimine- dile getirdim."

Paul Robeson hiç kuşku yok ki ABD'nin en büyük şahsiyetlerinden birisiydi. Müziği anlamını korumakta ve tavsiye edilmektedir.

Dalgaların sürekliliğinden korkanlar

Sermaye devleti kendi iktidarını sarsan eylemlere azgın bir şekilde saldırıp, bu tür yükselişlerin önüne geçmeye çalışıyor. Artık kendi sisteminin iyice köşeye sıkıştığını gören kapitalistler bu tür haklı eylemleri, sadık medyası sayesinde bu yapılanların bölücü (!) birer eylem olduğunu, eylemlere kesinlikle katılınmaması gerektiğini halka iletiyor. Bunun için en büyük kozlarından biri şu son süreçte ele geçen güya Türk askerinin olağanüstü bir operasyonla Türkiye'ye getirdiği Şemdin Sakık'ı kullanıyor. Demokratik ve de haklı olan eylemlere saldırdığı zaman iyice teşhir olan polis (haliyle sermaye devleti) Şemdin Sakık sayesinde halkın şoven yanını körükleyerek, İHD Genel Başkanı'nın, Cumartesi Anneleri'nin vb. PKK tarafından yönlendirildiğini ve bunların "PKK'nın birer uzantısı" olduğunu söylüyor. Nitekim bu saldırı meyvelerini vermiş durumda. Akın Birdal'ı tam bu açıklamalardan sonra güya TİT tarafından vurulduğunu söyleyerek, halkın PKK'ye karşı olan şoven duygularını kullanarak sanki olan bitenden hiç haberi yokmuş gibi bir de yapılanları kınadıklarını söylemeleri gayet doğaldır. Yine Şemdin ağanın sözde verdiği ifade doğrultusunda; yani MİT'in daha önceden hazırlamış olduğu dosyaları ileri sürerek Cumartesi Anneleri'nin devlet tarafından kaybedilen yakınlarının bulunması için Galatasaray Lisesi önünde yaptığı eyleme saldırıyor. Demek ki artık devlet bu eylemlerden rahatsız olmaya başladı. Evet eylemlere devlet saldırıyor olabilir ama kayıp anaları asla gerilemeyecek ve bu katil devletten hesap sormak için "Tek Yumruk, Tek Barikat" olacaklar.

"Kayaları aşındıran dalgaların şiddeti değil; sürekliliğidir." Cumartesi anneleri'de üç yıldır sürdürdüğü eylemleriyle çürümüş düzeni aşındırdı, aşındırmaya devam edecek.

Devlet her türlü aygıtıyla, yapılan bu eylemlerden halkın dikkatini başka bir yöne çekmeye çalışıyor. Burjuva medyasında öğrenci, işçi, memur ve Cumartesi Anneleri'nin eylemleri 6-7 saniye gösterilirken bir kedinin veya bir köpeğin çatıdan bizim duyarlı (?) itfayecilerimiz, polisimiz tarafından indirilişini 15-20 dakika gösterebiliyor. Böylece halkın dikkatini özerk-bilimsel-demokratik-anadilinde eğitim için gösteri yapan öğrencilerden veya devlet tarafından yakınları katledilen Cumartesi Anneleri'nin yaptıkları eylemden farklı yönler çekiyor. Bu gün Türkiye'de hayvan hakları savunucuları birden çoğaldılar. Acaba bu şahıslar insanları acımasız birer insan haline getirenin çürümüş sermaye devleti olduğunu bilmiyorlar mı? Peki bu hayvan hakları savunucuları bir işçinin makinaya kaptırdığı kolu için, sırf sahte sendika yasaasına karşı eylem yapan emekçilerin kafalarında coplar kırıldığında; insanlar Kürt olduğu için sokak ortasında öldürüldüğünde niçin bu kadar duyarlı değiller? Evet insanları bu hale getiren çürümüş ve yıkılmaya mahkum sermaye devletidir. Bu rezil sistemi yıkmak için en güçlü silahımız olan partimizle mücadele edelim.

**Katil devlete karşı tek yumruk tek barikat!
Kahrolsun çürümüş sermaye düzeni!
Kırşehir'den bir SYKB okuru**

Demokrasi'nin kılıcı, ordu...

Ordu, dünyanın her tarafında aynı şekilde burjuvazinin keskin kılıcı olduğu gibi Türkiye'de de aynı işlevini yerine getiriyor. Bu işlevini yerine geirirken de halka karşı halkın çocuklarını silah olarak kullanıyor. Böyle olmasındaki en büyük etken; halkımıza empoze edilen "Vatan, millet, Sakarya" düşüncesidir. Tabii ki belli bir kesim Türkiye'de yürütülen savaşın kirliliğinin ve ordunun faşist yapısının farkında olduğu için söylediklerim onlar için geçerli değildir.

Bu uyanan grup ya da zümre iyi biliyor ki; savunacak bir vatan kalmamıştır. Devlet arazileri yabancı sermayeye peşkeş çekilmiş ve bunun yanısıra sürdürülen kirliliği savaş vatan savunması için değil kardeş Kürt halkını yok etmek için yürütülmektedir. Sormak lazım bu sermayedarlara "Çekiç Güç defol" diyenler niçin hain ve yine sormak lazım ki kardeşini katledenler niçin kahraman; çünkü Çekiç Güç Amerikan burjuvazisinin çocuğu olan Türk burjuvazisini ve onun babasını koruyor. Kürt halkının kurtuluşuna darbe indirenlerse bu namussuz burjuvazinin ekmeğine yağ sürdüğü için kahraman ilan ediliyorlar.

Söylenen başka birşeyse "Askerlik yapmayan adam olamaz" teranesidir. Bu sözün kim tarafından söylendiğini bilmiyorum ama eminim ki bir burjuva tarafından söylenmiştir. Çünkü askerlik yapan insanlar boşverin adam olmayı insanlıktan uzaklaşıyorlar. Neden mi? Ordunun en ünlü şeyleri küfür ve dayaktır. Düşünün ki 20 yaşında bir insan ve bu insan en ufak bir hatasında dayak yiyor ve küfür duyuyor. Dayak atma ve küfür sistemin istediği insan tipini yaratmakta bir araç olarak kullanılıyor. Çünkü genç insana askere gitmeden söylenen söz "çabuk gel" onun susmasını sağlıyor. Cevap verdiği zaman alacağı ceza ise işin başka bir boyutu. 18 ay aynı şeyleri yaşayan kişi askerliği bitirdiği zaman dışarıya çıkınca tepkisiz bir insan olup çıkıyor; ve tabiri caizse

"Bana dokunmayan kapitalizm bin yıl yaşasın" deyip mücadeleden kaçmayı yeğliyor. Bu sayede düzenin ayakta kalmasını sessiz kalarak sağlamış oluyor.

Diğer bir nokta ise burjuvazinin o büyük medyası kimilerinin özel hayatını haberlere konu ederken 250.000 asker kaçığını konu olarak kaale almıyor. Nedeni ise halkın içinde "Askerlik iyi bir şey olsa 250.000 kişi kaçmazdı" düşüncesinin uyanmasından korkmalarıdır. Sonrasında birşeyleri merak edip araştırma isteğinin olmasıdır.

Son olarak ordunun demokratikleşmesini isteyen bunun gerçekleşmesini isteyen söyleyenlere birşeyler söylemek istiyorum. ordu düzeni korumanın bir aracıdır. Başta kim varsa onu korur. En demokratik ordularda (nasıl oluyorsa) kendisine muhalif olanları yok eder. Çünkü kendi sistemi tehikeye girmiştir. Merak ediyorum ordunun demokratikleştirilmesi gerektiğini söyleyen kişi askerlik yapmış mı? Ama bunu söyledikleri için onlara kızmıyorum. Zindanların ve faşizmin korkusu onlara reformizmin bayrağını göndere çekti bile.

Bu yazdıklarımla beraber asker olduğumu da belirtiyim. Daha önce EMEP'ten bir deklarasyonla ayrılan 220 kişinin içerisindeyim. İdeolojik-politik çizgimiz net olmasına rağmen komünist hareketle bütünleşmeyi henüz sağlayamadığımız dönemde apar topar askere götürüldüm. Bu faşist sermaye devletine askerlik yapmanın acısını içimde hissediyorum. İdeolojik-politik örgütsel birikimiyle komünist hareketin partiyi kazandığı bu sürece bir sıra neferi olarak omuz verememem acımı bir kat daha artırıyor.

**Kirli savaşa hayır!
Partiyi kazandık sosyalizmi kazanacağız!
SYKB okuru bir asker.**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Sefaletim ve ben

Issız, viran bir barakada

Sefaleti haykırarak

Açtım gözlerimi.

Çamur

çocukluğum

Abimden kalma

*yamalı pantolondur
gençliğim.*

Yılların ameleliğiyle

İki büklüm anam,

Kardeşlerim, arkadaşlarım.

Bir de

fabrikada

çarkların arasında

ezilen bedenim...

O çarklar ki

katili babamın,

benim

ve binlerce işçinin

Emeğini

alınlarını öğüten

Sefaleti bırakan

Çarklar...

.....

Cengiz CAN

H. YAĞMUR - A. ŞİMŞEK

EMEP Eleştirisi

**Bir sosyal-reform partisinin ideolojik,
politik ve örgütsel temelleri üzerine**

2. Baskısı hazırlanıyor!

EMEP YAYINLARI

Makina Kalıp işçisi sınıfı için grevde!

Esnek üretime gecit verme!